Kaikkien maiden proletaarit, yhtykää!

Kommunisti

POLIITTIS-TEOREETTINEN AIKAKAUSLEHTI

SKP 1918

Tammi-helmikuu **1-2** 1953

JULKAISIJA: SUOMEN KOMMUNISTINEN PUOLUE

...ilaista runoutta

... Petöfi — Janos Arany —
... Ady — Attila Jozsef

...UDEN TULET

runokokoelma

108 siv. hinta nid. 200:-, sid. 300:-

Nämä neljä runoilijaa muodostavat Unkarin kirjallisuuden taivaalla sammumatta loistavan tähtisikermän, jolle on vaikea löytää vertaistaan minkään muun maan kirjallisuudessa.

Kokoelma sisältää paljon lausuntaesityksiksi sopivia runoja.

KANSANKULTTUURI OY
Simonkatu 8

Hinta 60:—. Helsinki 1953. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön Kirjapaino

Ylläolevaan kuvaan liittyvä lehtiuutinen tiesi joulukuun puolivälissä kertoa tulen päässeen valloilleen eräässä työväentalossa. Usean palokunnan ponnisteluista huolimatta rakennus paloi perustuksiaan myöten irtaimistoineen. Menetetty omaisuus arvioitiin 10 milj. markaksi, vakuutusten ollessa vain 3 milj. markkaa.

Tapaus ei suinkaan ole ainoa.

Säästäminen palovakuutusmaksuissa ei ole järkevää säästämistä, kun on kysymyksessä vuosikymmenien ponnistuksilla koottu yhteisomaisuus. Vastaavatko Teidän ”omassa” työväen-, järjestö- tai kansantalossanne vakuutukset omaisuuden arvoa, jos ahnas tuli riistäytyisi irti?

KANSA-YHTIÖ

turvaksi tulen tuhoja vastaan

Kommunisti

9. VUOSIKERTA · 1953

TAMMI-HELMIKUU N:o 1-2

POLIITTIS-TEOREETTINEN AIKAKAUSLEHTI

Vapaaksi pulatalouden puristuksesta

Teollisuus- ja pankkikapitalistien ja heitä edustavien porvarillisten puolueiden, lähinnä Kokoomus- ja Ruotsalaisen Kansanpuolueen (Maalaisliittoon ja Suomen Kansan Puolueeseen kuuluu myöskin sellaisia aineksia, jotka saavat osuutensa työläisten luomasta lisäarvosta ja sitä suuremman osuuden, kuta suurempi tuo lisäarvo on) taholta on jatkuvasti selitetty, että paljon puhutulla taloudellisen elämän vakauttamisella tarkoitetaan inflaation pysäyttämistä ja kestävän perustan luomista elintason kohottamiselle. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on pantava suu säkkiä myöten, mikä merkitsee, että kaikkien kansalaisten on tehtävä tilapäisiä uhrauksia. Tähän seuraan ovat yhtyneet oikeistososialidemokraattiset johtajat hallituksessa, eduskunnassa, SAK:ssa ja sosdem-puolueessa mainitakseni vain hallitsevat kukkulat. Tämän yhtymisen ovat sosdem-johtajat tehneet työväestön nimissä samalla selittäen, kuinka toimenpide on työläisten etujen mukainen.

Meillä ei ole syytä kieltää, etteikö maamme kansalaisista ja vieläpä työläisistäkin ole löytynyt sangen monta, jotka samalla kun he ovat tunteneet jokapäiväisen elämän raskaan taakan painavan hartioitaan, ovat sinisilmäisesti luottaneet herrojen lupauksiin ja eläneet toivossa saada parannuksia tukaliin oloihinsa. Läheskään kaikki työllä raskautetut eivät huomanneet, etteivät uhrauksia tehneet muut kuin työläiset, alempi virkamiehistö ja työtätekevä talonpoikaisto. Varsinkin vuonna 1951, mutta hyvän matkaa vielä seuraavanakin vuonna saivat vientikapitalistit ennen näkemättömän suuria voittoja. Yksistään ulkomaankaupasta kotimaahan tuodut ylimääräiset voitot nousevat ainakin 50 miljardiin markkaan, lisäksi tulevat ne voitot, jotka viranomaisten luvalla ja ilman lupaa jätettiin ulkomaille. Tun-

tuu suorastaan kummalliselta, että samaan aikaan kun voitot olivat satumaisen suuret, ryöstettiin työläisiltä 1. 5. -51 keskellä kirkasta työpäivää työehtosopimuksiin sisältyvä 5 %:n palkkojen korotus. Tietenkin olivat tässä ryöstössä mukana sosdem-johtajat. Kun työläisten palkkatulot ovat n. 300 miljardia markkaa vuodessa, merkitsi yksistään 5 %:n maksamatta jätetty palkka vuoden 1951 toukokuusta alkaen 1,25 miljardia markkaa kk eli kuluneiden 20 kk aikana 25 miljardia markkaa. Kun hintataso on jatkuvasti noussut, varsinkin niiden tarvikkeiden kohdalla, jotka kuuluvat työläisten jokapäiväisiin tarpeisiin ja kun palkkoja ei ole nostettu, ovat työläisten palkkamenetykset olleet paljon suuremmat kuin 5 %. Kun yhtiöt ovat saalistaneet enimmäisvoittoja, ovat niiden johtajat ja muut korkeampipalkkaiset virkamiehet saaneet tuntuvia palkkojen korotuksia. Viidensadan tuhannen kuukausipalkat eivät ole harvinaisia yksityisten eikä myöskään valtion tuotantolaitoksien pääjohtajille. Samaa luokkaa ovat näitä johtajia lähellä olevien virkamiesten palkat. Työnantajaliitto samoin kuin valtiokin ovat viime vuonna lähettämässään kiertokirjeessä julistaneet herrojen palkat salaisiksi ja antaneet agenttiensa selittää, kuinka rahapalkkojen korottaminen ei auta työläisiä, vaan päinvastoin vahingoittaa heidän etujaan. Nähtävästi tämän politiikan yhtenä perustana on "siunattujen markkojen" teoria, josta puhuttiin SS:ssa julkaistussa "porvarin" kirjeessä. Sen mukaan herrat saavat mielin määrin rosvota kansaa kaikin käytettävissä olevin keinoin, milloin suoraan kansalta, milloin valtion avulla.

Nyt kun olemme päässeet v. 1952 loppuun, ovat kansan käsitykset "vakauttamisesta" aivan toiset kuin mitä ne olivat saman vuoden alussa. Kulunut vuosi on osoittanut, että puhuminen "vakauttamisesta" on ollut selvää huijausta. Samalla hetkellä kun hallituksen ja muiden "vakauttajien" taholta käännettiin propagandalevyn toinen puoli, jossa sanat oli asetettu siten, että nyt muka vakauttaminen on onnistunut ja normaaliset olot ovat palautumassa, oli heidän pakko todeta levy turmeltuneeksi, neulan katkenneen, äänitorven tukkeutuneen ja äänen muuttuneen vallan rämiseväksi meteliksi. Entistä pahempi talouspula oli vakauttamispolitiikan seurauksena. Ensiksikin vientihinnoissa oli länsimaisilla markkinoilla tapahtunut aleneminen, jolloin enimmäisvoittojen saanti tuli vaikeammaksi. Kapitalistit ryhtyivät nyt jyrkkään tuotannon supistamiseen alkaen ensin tekstiili- ja jalkineteollisuudesta, levittäen sen sitten alkukesällä koko puuteollisuuden alalle.

Kuluneen vuoden aikana Suomen taloudellisessa elämässä tapahtuneen pulakehityksen tarkastelun lähtökohdaksi voimme asettaa Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen XIX edustajakokouksessa toveri

Malenkovin arvion kapitalistisissa maissa vallitsevasta tilanteesta. Toveri Malenkov sanoo puheessaan seuraavaa:

"Toinen linja on kapitalistisen talouden linja. Tämän talouden tuotantovoimat polkevat paikoillaan, se tempoo kapitalismin yhä syvenevän yleisen kriisin ja alituisesti toistuvien talouspulien pihdeissä. Tämä linja on talouden militarisoimisen ja sodan hyväksi työskentelevien tuotannonalojen yksipuolisen kehittämisen linja, eri maiden välisen kilpailukamppailun, toisten maiden harjoittaman toisten orjuuttamisen linja. Tällainen tilanne muodostuu sen seurauksena, ettei tämä talous kehity yhteiskunnan etujen mukaisesti, vaan mahdollisimman suurten voittojen turvaamiseksi kapitalisteille asianomaisen maan väestön enemmistön riiston ja köyhdyttämisen avulla, muiden maiden, varsinkin takapajuisten maiden kansojen orjuuttamisen ja järjestelmällisen rosvoamisen avulla ja vihdoin sotien ja kansantalouden militarisoimisen avulla."

On tietenkin luonnollista, että edellä esitetyssä lainauksessa mainitut kapitalistisen pulatalouden tunnusmerkit eivät kaikissa maissa esiinny samanlaisina, koska itse talouspula ei jokaisessa maassa ole yhtä syvä. Niinpä meidänkin maamme talouspulassa on omat erikoispiirteensä moniin muihin kapitalistisiin maihin verrattuna. Seuraava taulukko osoittaa tuotannon laskeneen v. 1952:

Tuotannon kehitys v. 1952 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan

Kuuk.	Koko teollisuus		Kotimarkkina-teollisuus		Vientiteollisuus	
I	nous.	.... 2,3 %	nous.	.... 2,2 %	nous.	.... 1,6 %
II	,,	.... 3,1 %	,,	.... 3,8 %	,,	.... 0,0 %
III	,,	.... 3,1 %	,,	.... 3,8 %	,,	.... 1,6 %
IV	lask.	.... 11,5 %	lask.	.... 6,5 %	lask.	.... 24,5 %
V	,,	.... 4,6 %	,,	.... 1,4 %	,,	.... 9,2 %
VI	,,	.... 20,0 %	,,	.... 16,0 %	,,	.... 31,2 %
VII	,,	.... 14,7 %	,,	.... 2,0 %	,,	.... 39,1 %
VIII	,,	.... 22,5 %	,,	.... 17,2 %	,,	.... 34,6 %
IX	,,	.... 7,3 %	,,	.... 2,2 %	,,	.... 18,8 %
X	,,	.... 5,6 %	,,	.... 1,3 %	,,	.... 15,6 %

Edellä esitetyistä numeroista näemme (tosin marras- ja joulukuun numerot puuttuvat), että tuotanto tulee ko. vuonna laskemaan 8—10 %. Huomattavin lasku on tapahtunut vientiteollisuudessa, esim. heinäkuussa lähes 40 %. Tämän suhteen on ensinnäkin huomattava, että suhdannekäänne koski lähinnä länsi-Euroopan markkinoita, joten sen vaikutus tuntui suurimpana vientiteollisuudessa. Toiseksi on huomattava, että vientikapitalistit tarkoituksellisesti supistivat tuotantoa näin huomattavasti juuri kesällä lomien yhteydessä. Tästä

huolimatta eivät työnantajat voineet välttää äkillisen tuotannon supistamisen herättämän levottomuuden ja eräillä tehtailla liikehtimistenkin ilmenemistä. Samoin oli huomattavasta tuotannon supistamisesta seurauksena, että vaatimus ulkomaankaupan suuntaamisesta Neuvostoliiton ja kansandemokraattisten maiden markkinoille nousi voimakkaana esille. Lähinnä tämän vaatimuksen esittivät kansandemokraatit, mutta varsinkin metalliteollisuuden piirissä yhtyivät siihen tällä alalla työskentelevät eri poliittisiin puolueihin kuuluvat työläiset ja teknikot. Seurauksena olikin, että Neuvostoliiton kanssa tehtiin syksyllä lisäkauppasopimus, jolla oli suuri merkitys ei yksinomaan metalliteollisuudelle, mutta osittain myöskin muille aloille.

Taloudellisen pulan vaikutus näkyy selvästi ulkomaankaupassa. Vienti supistui kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana n. 14 %. Mutta ulkomaankaupan vajaus oli paljon suurempi sen vuoksi, kun tuonti samana aikana nousi ollen kolmen ensimmäisen neljänneksen vajaus 24,5 miljardia mk. Nousukonjunktuurien vallitessa kauppaministeriön ja lisenssitoimikunnan toimesta tuotiin maahan runsaasti tavaraa (osittain tarpeetonta rihkamaa) eikä tuontia heti supistettu, vaan aikaisemmin myönnettyjen lisenssien perusteella se on jatkunut vientiä paljon suurempana. Tästä on ollut seurauksena valuuttapula ja edessä on tuonnin tyrehtyminen niidenkin artikkeleiden kohdalla, joista on puutetta. Hallituksen taholla on pidetty tilannetta niin vakavana, että esitettiin kansanhuoltoministeriön perustamista ja säännöstelyn laajentamista. Valtalain käsittelyn yhteydessä selitettiin hallituksen taholta, että eräistä artikkeleista tulee esiintymään puutetta ja hinnat ovat silminnähtävästi nousemassa.

Ulkomaankaupasta saatujen ennakkotietojen mukaan vuoden 1952 vienti tulisi olemaan seuraava:

	V. 1951			V. 1952
Pyöreä puutavara	5 395	tuhatta	kuutiometriä	5.600
Sahattu puutavara	875	„	std.	620
Vaneeri	279	„	kuutiometriä	215
Puutaloja	1.038	„	neliömetriä	1.000
Puuhioketta	210	„	tonnia	145
Puukuitulevyjä	68	„	„	45
Selluloosaa	803	„	„	750
Pahvia ja kartonkia	97	„	„	65
Sanomalehtipaperia	382	„	„	400
Paperia	223	„	„	150

Viennin arvo on v. 1952 ollut:

Puutavaran	71	mrd. mk
Paperiteollisuustuotteiden	67	„ „
Muiden tavaroiden	19	„ „
Yhteensä	157	mrd. mk

Mitä valuuttatilanteeseen tulee, niin vuodesta 1951 alkaen se on paljon huonontunut. Olivathan valuuttatulot v. 1951 186 miljardia mk, 1952 n. 160 mrd. ja ensi vuonna arvioidaan niiden nousevan noin 130 miljardiin markkaan, joka suunnilleen vastaisi vuoden 1950 tasoa. Tämä seikka ja mikäli teollisuustuotannon supistuminen tai nykyiselläänkin pysyminen tänä vuonna jatkuu, johtaa todennäköisesti siihen, että vientikapitalistit turvautuvat enimmäisvoittojen saamiseksi devalvaatioon (voivat ne sen tietenkin tehdä muutenkin) ja lisätoimenpiteinä voidaan odottaa suurien ulkolaisten lainojen ottamista ja niiden sijoittamista kapitalisteille mahdollisimman edullisesti, valtion vastatessa tappioista.

Vientihinnat eivät suinkaan ole niin alhaiset kuin vientikapitalistien taholta on tahdottu väittää. Niinpä vientihinnat olivat syyskuussa 37 % korkeammat kuin vuonna 1950, joskin ne olivat alentuneet vuoden 1951 hinnoista. Kun ottaa huomioon, että kantohinnat ovat alentuneet yli 40 % ja metsätyöläisten palkat varsin huomattavasti, eivät voitot suinkaan ole "normaalisella" tasolla, vaan kapitalistit saavat edelleenkin suuria voittoja. Huomattava on, että vientikapitalistit eivät nyt, kuten tavallisesti, puhu ns. jälleenhankintahinnoista, vaan laskevat kustannukset entisien korkeimpien hintojen mukaan. Kun kapitalistit vuodesta 1949 alkaen ovat voineet nostaa voittojaan virallistenkin tilastojen mukaan 175 %:lla, he tietenkin pyrkivät jatkuvasti saamaan enimmäisvoittoja. Ulkomaankaupan vaihtosuhde on vieläkin varsin edullinen. Jos vuoden 1935 tasoa merkitään sadalla, oli viime lokakuun taso 120. Tosin vuoden 1951 lokakuun taso oli 164, mutta tammikuussa 1951 vain 113, siis alempi kuin nyt eikä silloin valitettu kannattamattomuutta.

Tuotannon supistumisesta on tietenkin ollut seurauksena työttömyys. Keväällä ja kesällä oli huomattavaa työttömyyttä tekstiili-, nahka- ja jalkineteollisuudessa ja osittain myöskin rakennusteollisuudessa. Tekstiili-, nahka- ja jalkineteollisuudessa tapahtui syksyllä käänne eikä siellä nyt ole sanottavaa työttömyyttä. Mutta samaan aikaan, kun työttömyys näillä aloilla väheni, alkoi se lisääntyä nopeasti vientiteollisuudessa ja rakennusalalla. Hallituksen taholtakin puhuttiin jo kesällä 70.000—80.000 nousevasta työttömien määrästä keväällä 1953, mutta toisaalta hallituksen asettama työttömyyskomitea puhui 30.000—40.000:sta ja laski, että marraskuun lopussa tulee työttömiä olemaan virallisissa tilastoissa 9.000. Todellisuudessa oli työttömiä samojen tilastojen mukaan 15.000 ja joulukuun ensimmäisen viikon lopussa 28.000 ja nyt 35.000—40.000. Kun otamme huomioon, että virallisiin tilastoihin ei oteta läheskään kaikkia työttömiä eivätkä kaikki työttömät sinne lainkaan voi ilmoittautua, voimme varovaisesti arvioiden sanoa nyt olevan yli 60.000 työtöntä ja että keväällä luku tulee todennäköisesti nousemaan suuremmaksi kuin suu-

rena työttömyystalvena 1949—50, jolloin virallisissa tilastoissa oli n. 60.000 työtöntä.

Maatalouden suhteen on ensinnäkin muistettava, että koko maatalousväestön huomioon ottaen jakautuu heidän saamansa tulo suurin piirtein siten, että maa- ja metsätaloustuotteiden myynnistä saadaan 1/3 tuloista, toinen kolmannes ansiotyöstä ja kolmas käyttämällä maataloustuotteita omassa taloudessa, siis luontaistuloina. Kun leipäviljan viljelysala on vuodesta 1949 lähtien supistunut 90.000 hehtaaria eli 25 % ja vaikka viljan hinta onkin noussut ainakin indeksin nousua vastaavasti, ei viljasta saatu tulo ole paljoa lisääntynyt. Toisaalta karjataloustuotteiden hinnat ovat suhteessa tukkuhintaindeksiin laskeneet 33 %, joten pienviljelijätalouksien myynnistä saadut tulot eivät ole lisääntyneet, vaan päinvastoin pienentyneet.

Metsätaloudesta saatu tulo on huomattavasti pienentynyt, mikä kantohintojen pienentymisenä koskee etupäässä varakkaampaa talonpoikaistoa ja metsätyöpalkkojen vähentymisenä etupäässä pienviljelijöitä ja muita maaseudun työtätekeviä. Kun viime vuonna hakattiin 37,5 milj. kiintokuutiometriä, hakataan tänä talvena arvion mukaan vain 23 milj. k-m³, mistä osa on vanhoja leimikoita. Mikäli kantohinnat eivät nykyisestään nouse (ne ovat nyt n. 57 % viimevuotisista), jäisivät kantorahat tänä talvena arviolta n. 16 miljardiin markkaan, mikä on kolmannes viimevuotisesta, jolloin ne olivat 47 miljardia mk. Metsätyöpalkkoina saatu tulo saattaa jäädä puoleen viimevuotisesta. Kun vielä otamme huomioon pakkasen ja tulvien aiheuttamat miljardivanhingot (virallinen arvio 7 mrd.), olemme käsitelleet tärkeimmät maataloutta koskevat kysymykset, jotka osoittavat, että maatalous on jälleen joutunut yhä vakavampaan pulaan.

Pulailmiöihin liittyvinä on pidettävä myöskin Kemi- ja Ruona-yhtiöiden "vaikeuksia", joista johtui, että kahdenkymmenen perheen omistukseen kuuluva Kemi-yhtiö uhkasi lakkauttaa maksunsa ja että Ruona-yhtiö jätti konkurssianomuksen. Kemi-yhtiön rahoitusvaikeuksien syynä lienee se, että kapitalistiset pankit ja liikelaitokset eivät halunneet vaikean rahatilanteen olosuhteissa tehdä uusia sijoituksia, jotka nousisivat syksyyn mennessä 1,5 mrd. markkaan, Kemi-yhtiön entisten velkojen noustessa jo 4,5 mrd. markkaan. Ilmeisesti Kemi-yhtiö ei riittävästi varautunut tuotannon supistamisen ja muiden kapitalistiselle taloudelle ominaisten heilahtelujen varalta, vaan joutui enimmäisvoittojen tavoittelussa ja suuria sijoituksia tehdessään sellaiseen asemaan, että yhtiölle ja sen osakkeiden omistajille oli edullisempaa turvautua valtion apuun ja luovuttaa osake-enemmistö tilapäisesti valtion haltuun.

Ruona-yhtiön konkurssista oli seurauksena, että 620 työläistä ja toimihenkilöä joutui työttömäksi. Kun tehtaalla ei ollut tilauksien puutetta, olisi valtiovallalla ollut pakkoluovutusmenetelmää käyttäen mahdollisuudet välittömästi jatkaa tehtaan toimintaa ja välttää työttömyys, mutta sellaisiin toimenpiteisiin ei ryhdytty. Ministeri Tervo esitti omana ratkaisunaan, että valtio olisi sijoittanut 30 miljoonaa Pohjoismaiden Yhdyspankin sijoittaessa 50 miljoonaa. Yksityiset osakkeenomistajat eivät hyväksyneet näitä ehtoja, kun heidän olisi pitänyt luopua osasta saataviaan yhtiön velkaisen aseman parantamiseksi, vaan he vaativat vielä suurempaa valtion tukea. Nähtäväksi jää, nostetaanko tämä yhtiö jaloilleen valtion varojen turvin, vai joutuuko tehdas jonkin suurfirman tai pankin saaliiksi, mikä on pienempien laitoksien tavallinen pula-ajan tie.

Pitkän tähtäimen ohjelmaan sisältyy pyrkimys käyttää valtion varoja mahdollisimman paljon yksityiskapitalistien tarkoituksiin. Vaikka tätä ohjelmaa ei ole lopullisesti vahvistettu edes suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa, toteuttavat porvarit ja oikeistososialidemokraatit siitä huolimatta tätäkin ohjelman kohtaa. Niin tehtiin eduskunnassakin, jolloin hyväksyttiin kiinteistöpankkeja koskevaan lakiin muutoksia, joiden aiheuttajana oli valtion rahalaitoksia koskeva 4-vuotissuunnitelma 7 mrd:n mk:n sijoittamisesta pääasiassa yksityisille. Suomen Pankissa Kemi-yhtiöön nähden tehtiin samansuuntainen ratkaisu.

Rahamarkkinoiden tilassa on tapahtunut viime vuoden lopulla huonontumista. Ottaen huomioon, että rahan arvo on vuoden 1952 aikana jonkin verran laskenut, ei kiristyminen vielä näy talletuksissa. Tosin liikepankkien ja säästöpankkien talletuksien lisäys on suunnilleen vain puolet edellisen vuoden lisäyksestä, mikä osoittaa rahamarkkinoiden huonontumista. Talletuksien laskua on tapahtunut osuuskassojen kohdalla (alentunut 37.753 miljoonasta 37.528 milj. markkaan), mihin vaikuttaa, että osuuskassojen tallettajat ovat piensäästäjiä. Liike- ja säästöpankkien vuoro tulee varmasti myöhemmin.

Selvimmän kuvan kehityksen suunnasta antaa tukkumyynnin aleneminen. SOK:n myynti aleni marraskuussa 9,8 %, OTK:n 8,0 % ja Kesko Oy:n 5,4 %, koko tukkukauppa 7,2 % vuoden 1951n marraskuuhun verraten. Kuten osuuskassojen talletuksien aleneminen osoittaa, ei huomattava myynninen väheneminen ole johtunut säästämisestä, vaan tulojen pienenemisestä.

Kotimarkkinatavarain yleisindeksi oli (v. 1935 = 100) v. 1951 marrask. 1859 pist., vuoden 1952 lokak. 1.665 ja marrask. 1952 1.687. Kotimaiset tavarat 1951 marrask. 2.004, vuoden 1952 lokak. 1.769 ja marrask. 1.802. Tuontitavarat v. 1951 marrask. 1.548, vuoden 1952 lokak. 1.444 ja marrask. 1.442 pistettä. Sellaisten artikkeleiden hinnat, joita käytetään sotavarusteluihin, ovat eniten nousseet. Virallinen (kuuro) elinkustannusindeksi oli marraskuussa 1952 102, v. 1951 100.

Valtion ulkomainen velka oli 31. 12. 1951 74.811,5 milj. mk ja kotimainen velka 56.138,9 milj. mk, josta

varsinaista velkaa	38.326,9 milj. mk
velkasitoumuksia	4.552,5 „ „
tilapäisluottoa	13.164,5 „ „
Yhteensä	130.950,4 milj. mk

Tätä velkataakkaa Suomen kansa kantaa sotapolitiikan seurauksena.

Virallisten tilastojen mukaan kansantulo nousi v. 1951 18,3 %, mutta työtuntien määrä vain 5 %, mikä osoittaa, että kansantulo on kasvanut työn voimaperäistämisen kustannuksella. V. 1952 kansantulo on alentunut, mutta työläisten osuus kansantulosta on alentunut suhteellisesti enemmän.

Ottaen huomioon vuokrien ja työläisten kannalta tärkeiden kulutustarvikkeiden hintojen nousun voimme todeta, että elintaso on huomattavasti alentunut. Sitäkin enemmän se on alentunut, kun ottaa huomioon laajan työttömyyden ja suoranaiset palkkojen alentumiset. Rakennustyöläisille maksetaan nyt miltei kaikkialla normipalkat, mikä merkitsee ammattimiehille jopa sadankin markan palkan alennusta tunnilta. Metallityöläisten urakkapalkkoja on myöskin alennettu. Paperiteollisuudessa on otettu pois ns. tuotantopalkkio, mikä merkitsee tuhansien markkojen kuukausiansion alennusta. Työvauhtia on kiristetty kaikilla aloilla. Niinpä esim. jalkineteollisuudessa kehityksen kulku on ollut sellainen, että kappalepalkka on vain 50 % siitä, mitä se oli v. 1938, koska se on noussut vain 10-kertaisesti.

Edellä esitetyt tiedot osoittavat, että maamme talous on talouspulan pihdeissä. Vaikka kansainväliset markkinat eivät enää tällä hetkellä huononisi, kuten kapitalistien taholta selitellään, ei pulan pohjaa ole vielä omassa maassamme saavutettu, vaan tilanne tulee kevääseen mennessä huononemaan. Työttömyys lisääntyy ja sen mukana nälkä ja kurjuus. Kapitalistien etujen mukainen "vakauttamispolitiikka" ei ole johtanut muuhun kuin työtätekevän kansan elintason alenemiseen.

Sellainen on yhteenveto kapitalistisesta taloudesta ja siinä harjoitetusta "vakauttamispolitiikasta". Nykyiset olosuhteet merkitsevät kapitalisteille entistä enemmän riistonvapautta ja entistä suurempia voittoja, mutta työtätekevälle kansalle lisääntyvää nälkää, kurjuutta ja vapauden asemesta taloudellisia ja poliittisia kahleita. Työtätekevällä luokalla ei ole ulospääsyyn muuta tietä kuin yhtenäisen, yksimielisen ja ankaran taistelun tie. Tätä tietä on ehdottomasti käytettävä.

20. 1. 1953. Y. M.

Neuvostoliiton johdonmukaista rauhanpolitiikkaa

osoittavat J. V. Stalinin vastaukset New York Timesin kirjeenvaihtajan kysymyksiin

J. V. Stalin on vastannut New York Timesin diplomaattisen kirjeenvaihtajan James Restonin kysymyksiin joulukuun 21 pnä. Kysymykset ja vastaukset kuuluivat seuraavasti:

Kysymys: Oletteko Te uuden vuoden koittaessa ja uuden hallinnon tullessa valtaan Yhdysvalloissa yhä edelleen siinä vakaumuksessanne, että Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto ja Yhdysvallat voivat tulevina vuosina elää rauhassa?

Vastaus: Uskon edelleenkin, että Amerikan Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välistä sotaa ei tarvitse pitää kiertämättömänä ja että maamme voivat edelleenkin elää rauhassa.

Kysymys: Missä Teidän mielestänne ovat nykyisin kansainvälisen jännityksen syyt?

Vastaus: Kaikkialla ja kaikessa, missä vain Neuvostoliittoa vastaan käytävän "kylmän sodan" politiikan hyökkäysteot ilmenevät.

Kysymys: Pitäisittekö Te tervetulleina uuden, Eisenhowerin hallinnon edustajien kanssa käytäviä diplomaattisia neuvotteluja, joissa harkittaisiin Teidän ja kenraali Eisenhowerin tapaamisen mahdollisuutta kansainvälisen jännityksen lievittämistä koskevassa kysymyksessä?

Vastaus: Suhtaudun tällaiseen ehdotukseen myönteisesti.

Kysymys: Tuletteko olemaan yhteistyössä jossakin uudessa diplomaattisessa toimenpiteessä, jonka tarkoituksena on sodan lopettaminen Koreassa?

Vastaus: Olen suostuvainen yhteistyöhön, sillä Neuvostoliitto on kiinnostunut sodan lopettamisesta Koreassa.

Kansojen rauhankongressin vetoomus

Wienissä 12—20. 12. 1952 pidettyyn Kansojen rauhankongressiin osallistui 1.880 henkilöä kaikkiaan 85 maasta. Kongressissa tapasivat toisensa pasifistit, kristityt, islamilaiset, maailmanhallitusliikkeen edustajat, rauhanpuolustajat ja monien muiden aatesuuntien ja järjestöjen edustajat. Huomattavia alustuksia ja puheita pitivät mm. maailmankuulu ranskalainen tiedemies, prof. Frederic Joliot-Curie, neuvostoliittolainen kirjailija Ilja Ehrenburg ja Italian parlamentin rauhanryhmän edustaja Giuseppe Nitti.

Rauhankongressi hyväksyi kolme suositusta. Ensimmäinen suositus koskee kansojen itsenäisyyttä ja turvallisuutta, toisessa puhutaan käynnissä olevien sotien lopettamisen keinoista ja kolmannessa on viitoitettu tiet kansainvälisen jännityksen heikentämiseen. Kongressi ehdotti vielä vetoomuksen viidelle suurvallalle ja hyväksyi "Kansojen rauhankongressin vetoomuksen", jonka julkaisemme seuraavassa.

Maailman Rauhanneuvosto on kutsumalla kokoon kansojen rauhankongressin osoittanut haluavansa yhdistää niiden eri liikkeiden, järjestöjen ja virtausten ylevät pyrkimykset, jotka huolimatta monista mielipide-eroavaisuuksista toivovat kansojen keskinäistä yhteisymmärrystä ja tahtovat taistella yhdessä estääkseen sodan ja turvatakseen rauhan.

Vapaa keskustelu on osoittanut yksimielistä halua tehdä loppu väkivaltapolitiikasta, joka tuottaa kansoille mitä suurinta onnettomuutta ja uhkaa syöstä ihmiskunnan turmioon.

Meidän käsityksemme on, että valtioiden välillä ei ole erimielisyyksiä, joita ei voitaisi selvittää neuvottelemalla.

Jo riittää kaupunkien ja maiden tuhoaminen, jo riittää murha-aseiden käyttö, jo riittävät vihan purkaukset ja sotakiihoitus! On korkea aika neuvotella, on korkea aika päästä yhteisymmärrykseen!

Me käännymme viiden suurvallan (USA, Neuvostoliitto, Iso-Britannia, Kiinan Kansantasavalta, Ranska) hallitusten puoleen, joista riippuu niin suuressa määrin maailmanrauha. Me kehoitamme niitä viipymättä ryhtymään neuvotteluihin rauhansopimuksen solmimisesta.

Viiden suurvallan hallituksilla on suunnaton vastuu. Kansat odottavat niiden vastausta. Kansat tulevat tekemään kaikkensa avatakseen tien neuvotteluhengelle.

Me vaadimme kaikkien sotatoimien pikaista lopettamista Korealla. Niin kauan kuin kaupunkeja tuhoutuu, niin kauan kuin veri virtaa, ei ole yhteisymmärryksen mahdollisuuksia. Kun sotatoimet on lopetettu, pääsevät sotaakäyvät puolet helpommin sopimukseen riitakysymyksistä.

Olemme vakuuttuneita siitä, että meidän puolueettomat, oikeutetut ja inhimilliset vaatimuksemme saavat kaikkien hyvän tahdon ihmisten tuen.

Vaadimme samoin sotatoimien viipymätöntä lopettamista Vietnamissa, Laosissa, Kambodshassa ja Malaijissa, mitä riippumattomuuttaan vaativien kansojen ehdottoman oikeuden kunnioitus edellyttää.

Vaadimme, että oikeutettujen kansallisten riippumattomuuspyrkimysten väkivaltainen tukahduttaminen Tunisiassa, Marokossa jne. lopetetaan.

Kansojen rauhankongressi julistaa kaikkien kansojen oikeutta päättää itse kohtalostaan ja valita elämänmuotonsa kenenkään sekaantumatta niiden sisäisiin asioihin, yritettäköön tällaista sekaantumista puolustella millaisilla verukkeilla tahansa. Kansallinen riippumattomuus on rauhan ratkaisevin tae.

Lausumme vastalauseemme rotusyrjinnän johdosta, joka loukkaa ihmiskunnan omaatuntoa ja lisää sodanvaaraa.

Olemme vakuuttuneita siitä, että sotilaalliset sopimukset, joiden avulla heikompi kytketään mahtavampaan, vieraiden tukikohtien ja taisteluvoimien olemassaolo kansallisella alueella muodostavat vakavan uhkan maalle, joka voidaan syöstä sotaan vasten tahtoaan. Olemme sitä mieltä, että valtio, joka ei ota osaa liittoutumiin eikä suvaitse vieraita joukkoja alueellaan, täytyy suojata niin avoimen kuin piilevänkin hyökkäyksen varalta.

Viime sodan molemmissa pesäkkeissä piilee vaara sytyttää Eurooppa ja Aasia tuleen. Kuitenkin voidaan ja täytyy Japanin ja Saksan ongelmat hoitaa neuvotteluilla rauhalliseen ratkaisuun. Pidämme välttämättömänä sopimuksen tekemistä yhdistetyn ja demokraattisen Saksan kanssa, sopimuksen, joka estää sen yhtymisen mitä maata kohtaan tahansa tähtäävään sotilasliittoon, sopimukseen yhtenäisen Saksan kanssa, missä ei ole mitään sijaa natsismille eikä militarismille, jotka toivat Euroopalle onnettomuuden. Ehdotamme, että Japanin kanssa solmittaisiin rauhansopimus, joka tekisi lopun sen miehityksestä ja sallisi Japanin kansan liittyä rauhallisten kansojen yhteisöön. Pidämme välttämättömänä neuvottelujen uudelleen aloittamista Itävallan valtiosopimuksesta, joka vapauttaisi tämän maan vieraiden sotavoimien miehityksestä. Kuulimme Koreassa ja Kiinassa oleskelleiden etevien spesialistien selostukset bakteriologisen aseen käytöstä. Syvästi järkyttyneinä näistä kuvauksista vaadimme ehdottomasti bakteriologisen sodan viipymätöntä kieltämistä ja kaikkia valtioita tunnustamaan vuoden 1926 Geneven sopimuksen. Tieteen suuria saavutuksia ei ole lupa käyttää miljoonien turvattomien ihmisten tappamiseen. Vaadimme samoin ehdottomasti kiellettäväksi atomiaseen, kemiallisten ja muiden joukkotuhoaseiden käytön siviiliväestön tuhoamiseen.

Paheksumme niiden ihmisten lyhytnäköisyyttä, jotka väittävät, että kilpavarustelu olisi omiaan lisäämään valtioiden turvallisuutta. Olemme sitä mieltä, että kilpavarustelu päinvastoin lisää kaikkien valtioiden, niin suurten kuin pientenkin, uhanalaisuutta.

Ilmaisten kansojen tahdon pysymme vaatimuksessa, että on viipymättä aloitettava neuvottelut oikeudenmukaisesta, ei yksipuolisesta aseistariisumisesta. Olemme varmoja siitä, että tehokas kansainvälinen valvonta tekisi mahdolliseksi suorittaa yleisen, samanaikaisen ja tasasuhtaisen aseistariisunnan.

Tuemme kaikkien kansojen edustajien toivomuksia, edustajien, jotka vaativat aineellisten ja sivistyksellisten hyödykkeiden vaihdon elvyttämistä eri valtioiden kesken. Kansainvälisen kaupan, tieteen, taiteen ja kirjallisuuden tuotteiden vaihdon estäminen ehkäisee ihmiskunnan hyvinvoinnin ja edistyksen.

Olemme sitä mieltä, että YK:n peruskirja tarjoaa kaikille valtioille turvallisuustakeen, mutta sekä tämän peruskirjan henkeä että kirjainta vastaan on rikottu. Pidämme kiinni siitä, että Kiinan Kansantasavalta ottaa sille kuuluvan paikan YK:ssa. Pidämme samoin kiinni vaatimuksesta, että ne 14 maata, jotka eivät vielä tähän mennessä ole saaneet ääntään kuuluville, on otettava YK:n jäseniksi.

Lopuksi olemme sitä mieltä, että YKn on jälleen tultava perustaksi, jolla hallitukset pyrkivät yhteisymmärrykseen, eikä se saa enää kauempaa pettää kansojen siihen kohdistamia toiveita.

Kansat haluavat elää rauhassa, olkoon niiden hallitusmuoto ja korkein ihanne mikä tahansa. Kaikki kansat vihaavat sotaa, sota heittää varjonsa jokaiseen kehtoon. Kansojen vallassa on muuttaa tapahtumien kulku ja antaa ihmisille takaisin usko rauhalliseen huomispäivään.

Me kutsumme maailman kansoja puolustamaan neuvottelujen ja yhteisymmärryksen henkeä, ihmisten oikeutta rauhaan.

AIMO AALTONEN:

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen uusista säännöistä

Neuvostokansan valtavat voitot ja saavutukset ovat tuloksia oikeasta politiikasta, jota Kommunistinen puolue Keskuskomiteansa ja nerokkaan johtajansa ja opettajansa toveri Stalinin johdolla on toteuttanut.

Kommunistisen puolueen suorittama sitkeä ja taitava organisatiotyö on yhdistänyt ja suunnannut yhteiseen päämäärään neuvostoihmisten ponnistukset vihollisen lyömiseksi sodan vuosina ja rauhanomaisen rakennustyön jättiläistehtävien täyttämiseksi.

Kommunistisen puolueen voima on siinä, että se on aseistettu yhteiskunnan kehityslakien tuntemuksella ja että se nojautuu toiminnassaan marxismin-leninismin vallankumoukselliseen teoriaan.

Puolueen tehtävistä

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen XIX edustajakokouksen hyväksymien uusien sääntöjen ensimmäisessä pykälässä määritellään Kommunistinen puolue seuraavasti: ”Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue on samoinajattelevien kommunistien vapaaehtoinen taisteluliitto, joka on muodostettu työväenluokkaan, työtätekeviin talonpoikiin ja työtätekevään sivistyneistöön kuuluvista henkilöistä”.

Edelleen samassa pykälässä sanotaan puolueesta ja sen perustehtävistä, että Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue luotuaan työväenluokan ja työtätekevän talonpoikaiston välisen liiton pystyi Lokakuun vallankumouksen kautta kukistamaan kapitalistien ja tilanherrojen vallan, pystyttämään proletariaatin diktatuurin, hävittämään kapitalismin, lopettamaan ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riiston ja turvasi sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen.

Nykyään Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen perustehtävinä ovat kommunistisen yhteiskunnan rakentaminen siirtymällä asteittaisesti sosialismista kommunismiin, yhteiskunnan aineellisen ja kulttuuritason herkeämätön kohottaminen, yhteiskunnan jäsenten kasvattaminen internationalismin hengessä ja veljellisten yhdyssiteiden aikaansaaminen kaikkien maiden työtätekevien kanssa, neuvostosynnyinmaan aktiivisen puolustuksen kaikinpuolinen lujittaminen sen vihollisten hyökkäystoimia vastaan.

Sääntöjen ensimmäisessä pykälässä on tiivistetyssä muodossa

luonnehdittu puolueen olemus, sen kulkema voittojen tie ja sen edessäolevat perustehtävät.

Toveri Stalinin syvällinen teos ”Sosialismin taloudellisia ongelmia Neuvostoliitossa”, hänen puheensa puolueen XIX edustajakokouksessa veljespuolueiden edustajille ja XIX edustajakokouksen päätökset aseistavat puolueen ja neuvostokansan tieteeseen pohjautuvalla kommunismin rakentamisen taisteluohjelmalla. Edustajakokouksen vahvistamat puolueen uudet säännöt taas muodostavat tehokkaan aseistuksen puolueen, sen kaikkien jäsenten mobilisoimiseksi toimintaan ohjelman toteuttamisen puolesta.

Uudet säännöt pohjautuvat toveri Stalinin opetukseen, että *sen jälkeen, kun on annettu oikea linja, kun on annettu kysymyksen oikea ratkaisu, asian menestys riippuu organisatiotyöstä, taistelun järjestämisestä puolueen linjan toteuttamiseksi käytännössä.*

Hyväksytyt säännöt määrittelevät kommunismin rakentamisesta johtuvien uusien tehtävien mukaiset puolueen organisatoorisen työn muodot ja metodit. Säännöt edistävät puoluejärjestöjen toimintakyvyn ja aktiivisuuden kohottamista ja helpottavat yhteyksien lujittamista joukkoihin ja puolueen joukkovaikutuksen voimistamista. Niissä kuvastuu erinomaisen selkeästi puolueen kehittyminen samoinajattelevien kommunistien yhtenäiseksi taisteluliitoksi, puolueeksi, jonka jäseniä yhdistää toisiinsa päämäärän selvyys, tahdon ja toiminnan yhteys.

Puolueen jäsenyydestä

Leniniläis-stalinilaisen periaatteen mukaan Kommunistisen puolueen rakentamisen peruskysymys on kysymys puolueen jäsenyydestä. Kirjoituksessaan ”Proletaarien luokka ja proletaarien puolue” toveri Stalin osoittaa, että vain se, joka on riittävästi tutkinut ja täydellisesti hyväksynyt puolueen ohjelmalliset, taktilliset ja organisatooriset katsantokannat, voi olla puolueen jäsen. Mutta se ei riitä, toveri Stalin jatkaa: *”Puolueen katsantokantojen toteuttamista varten on välttämätöntä taistelu näiden katsantokantojen puolesta; näiden kansantokantojen puolesta käytävää taistelua varten on välttämätöntä toiminta puoluejärjestöissä ja työ yhdessä puolueen kanssa.”*

Leniniläis-stalinilaisten järjestöperiaatteiden tinkimättömän noudattamisen tuloksena Neuvostoliiton Kommunistisesta Puolueesta on muodostunut teräksenluja, suurten tekojen ja suurten voittojen puolue.

XIX edustajakokouksen hyväksymissä säännöissä on vahvistettu stalinilaista periaatetta puolueen jäsenyydestä. ”Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen jäsenenä” sanotaan säännöissä ”voi olla jokainen työtätekevä Neuvostoliiton kansalainen, joka ei riistä toisten työvoimaa, joka hyväksyy puolueen ohjelman ja säännöt, joka aktiivisesti edistää niiden toteuttamista, joka toimii jossakin puoluejärjestössä ja noudattaa puolueen kaikkia päätöksiä. Puolueen jäsen suorittaa vahvistetut jäsenmaksut”.

Jäsenyys samoin ajattelevien kommunistien taisteluliitossa merkitsee jokaisen yksilön tahdon ja toiminnan sulautumista puolueen tahtoon ja toimintaan, täydellistä antautumista puolueen asialle. Ehdoton uskollisuus puolueelle on tunnusomaista jokaiselle kommunistille.

Puolueen yhtenäisyyden merkityksestä

Ensimmäinen puolueen jäsenelleen asettama velvollisuus on kaikin voimin suojella puolueen yhtenäisyyttä, joka on puolueen voiman ja mahdin tärkein ehto.

NKP:n XVIII ja XIX edustajakokousten välinen kausi on ollut puolueen edelleen lujittumisen, puolueen rivien täydellisen yhtenäisyyden ja tiiviyden vakiintumisen kausi. Toveri Malenkov lausui XIX edustajakokouksessa, että puolueen rivien yhtenäisyys oli neuvostokansan isänmaallisessa sodassa saavuttaman voiton ratkaiseva ehto. Hän osoittaa, että sodan tulosten valossa tulee kaikessa valtavuudessaan esille sen leppymättömän taistelun merkitys, jota puolue kävi useita vuosia kaikenlaisia marxismin-leninismin vihollisia, trotskilais-buharinilaisia pettureita ja kavaltajia vastaan, jotka olivat odottaneet Neuvostoliitonvastaisen sodan alkamista antaakseen neuvostovaltiolle salaisen iskun selkään ratkaisevalla hetkellä. Murskattuaan salaisten vehkeilijäin koplakunnan ja puhdistettuaan puolue- ja neuvostojärjestöjen rivit kansan vihollisista puolue hävitti siten ”viidennen kolonnan” ilmaantumismahdollisuuden Neuvostoliitossa ja poliittisesti valmisti maan aktiiviseen puolustustaisteluun.

Taistelun kestäessä niin sodan kuin rauhanomaisen rakennustyön oloissa Neuvostoliiton Kommunistinen puolue on karaistunut ja voimistunut ja samalla se on lujittanut siteitään työtätekeviin joukkoihin, juurtunut entistä lujemmin kansaan.

Päätösten täyttämisestä

Mutta puolueen poliittisen työn taso, kuten XIX edustajakokous totesi, jää yhä vielä jälkeen elämän vaatimuksista, puolueen asettamista tehtävistä. Puoluejärjestöjen työssä on vielä puutteita ja virheitä ja puoluejärjestöjen elämässä vielä kielteisiä ja toisinaan jopa sairaalloisia ilmiöitä, joiden poistaminen on menestyksellisen eteenpäinmenon ehto.

Kommunismin rakennustyössä tulee mitä moninaisimmissa muodoissa esille miljoonien neuvostoihmisten luova innostus ja aktiivisuus. Yhä suurempien joukkojen luovan innostuksen nostattamiseksi edessäolevien valtavien tehtävien suorittamiseen on välttämätöntä kaikkien puoluejärjestöjen, kaikkien kommunistien huomion keskittäminen hellittämättömään taisteluun puolueen ja valtioelinten päätösten ja ohjeiden täyttämisen puolesta.

Siksi vahvistetut säännöt velvoittavat jokaista puolueen jäsentä olemaan aktiivinen taistelija puolueen päätösten täyttämisessä. Löytyy vielä yksityisiä puolueen jäseniä, jotka sanoissa tunnustavat puolueen päätökset, mutta suhtautuvat niiden täyttämiseen välinpitämättömästi, eivät osoita tarmokkuutta ja oma-aloitteisuutta, siirtävät päätösten toteuttamista tuonnemmaksi ja turvautuvat paperilla johtamiseen. Eräät puoluejärjestöjen johtajat eivät ole osoittaneet riittävää tarmokkuutta taistelussa muodollisuutta, pintapuolisuutta ja passiivisuutta vastaan.

Muodollinen ja passiivinen suhtautuminen puolueen päätöksiin, säännöissä sanotaan, heikentää puolueen taistelukykyä eikä sen vuoksi sovi puolueen jäsenille.

Puoluekurista

Puolueen jäsenyys velvoittaa jokaista niin pienissä kuin suurissakin kysymyksissä suojelemaan puolueen ja valtion etuja, noudattamaan puolue- ja valtiokuria. Tämä liittyy kiinteästi puolueen yhtenäisyyden säilymisen ja kommunistisen rakennustyön menestymisen kysymykseen. Sosialistinen talouspolitiikka kehittyy suunnitelmanmukaisesti ja siksi jokainen valtiokurin loukkaaminen aiheuttaa häiriöitä kommunismin rakentamisessa.

Toveri Hrushtshev osoittaa, että löytyy sellaisia työntekijöitä, jotka arvelevat, että lakeja ei ole laadittu heitä varten. Ollen siinä luulossa, että heille kaikki on sallittua, tällaiset työntekijät muuttavat alaisensa tuotantolaitokset tai virastot perintötiloikseen, joissa he saattavat voimaan oman "järjestyksensä", oman "kurinsa" heittäen valtiokurin syrjään. He eivät välitä puoluejärjestöjen päätöksistä eivätkä puoluejoukon mielipiteestä.

Siksi puolueen sääntöihin on otettu kohta, joka velvoittaa kaikkia puolueen jäseniä noudattamaan puolue- ja valtiokuria. Puolueessa ei voi olla kahta kuria, joista toinen olisi johtajia, toinen rivijäseniä varten. Puolueella on yksi ja sama kuri, sama laki kaikille kommunisteille heidän ansioistaan tai asemastaan riippumatta. Puolue- ja valtiokurin rikkominen on suuri pahe, joka aiheuttaa vahinkoa puolueelle ja sen vuoksi ei sovi puolueen jäsenille.

Eräs vakavimpia ja vaarallisimpia puolue- ja valtiokurin rikkomuksia on totuudesta poikkeaminen ja erheellisten tietojen antaminen tilanteesta ja työn tuloksista.

Puolue ei voi sietää riveissään pettureita, sillä he horjuttavat luottamusta puolueeseen ja vahingoittavat puoluemoraalia. Jokainen puoluetta tai valtiota vastaan tehty petos, esiintyypä se missä muodossa tahansa, jokainen yritys peittää tai estää totuuden ilmituleminen on katsottava raskaaksi rikokseksi puoluetta vastaan. Puolueen asian onnistumisen ja puolueen kaaderien kasvatuksen kannalta on välttämätöntä, että puoluejärjestöt kiinnittävät näihin kysymyksiin vakavaa huomiota ja puuttuvat säälimättä jokaiseen rikkomukseen.

Kritiikistä ja itsekritiikistä

Kommunistinen puolue on aina antanut erittäin suuren merkityksen kritiikin ja itsekritiikin ja varsinkin alhaalta tulevan kritiikin kehittämiselle. Puolueen voima on siinä, että se ei pelkää kritiikkiä ja että se omien puutteellisuuksiensa arvostelusta ammentaa tarmoa jatkuvaan eteenpäinmenoon.

Kritiikki ja itsekritiikki pitää puoluetyöntekijät vireinä ja valppaina, kasvattaa ja karaisee kaadereita, vahvistaa puolue- ja valtiokuria, parantaa puoluetyötä ja kehittää joukkojen aktiivisuutta. Kritiikki ja itsekritiikki on niinikään ratkaiseva keino taistelussa itsetyytyväisyyttä, paraatimaista näytteillepanoa ja työsaavutuksista huumaantumista vastaan, joita ilmiöitä kommunismin rakennustyön valtavat saavutukset ovat eräillä tahoilla nostattaneet.

XIX edustajakokouksen lausunnoissa esitettiin runsaasti aineistoa siitä, että puoluejärjestöissä ilmenee vielä nytkin kritiikin ja itsekritiikin aliarvioimista puolueen ja valtion elämässä. Löytyy vielä kommunisteja, jotka huutavat loputtomasti uskollisuudestaan puolueelle, mutta todellisuudessa eivät salli alhaalta tulevaa kritiikkiä, tukahduttavat sitä.

Puolue suhtautuu kaikella ankaruudella niitä kohtaan, jotka jarruttavat ja estävät kritiikin ja itsekritiikin kehittämistä. Kritiikin tukahduttaminen on suuri pahe. Se, joka tukahduttaa kritiikkiä ja ottaa sen tilalle paraatimaisuuden ja kehuskelun, ei voi olla puolueen riveissä, sanotaan säännöissä.

Kritiikki ja itsekritiikki pohjautuu puolueen sisäisen demokratian laajaan soveltamiseen. Puolueen sisäisen demokratian laiminlyöminen tukahduttaa myös kritiikkiä ja itsekritiikkiä. Niinpä esim. vaalien suorittamatta jättäminen eräissä puoluejärjestöissä on johtanut siihen, että nimeämisen kautta luottamustehtäviin tulleet puolueen jäsenet eivät tunne olevansa vastuussa joukkojen edessä, asettuvat kritiikin ja puoluekontrollin ulkopuolelle. Tämä on omiaan ehkäisemään toverillisten suhteiden muodostumista johtajien ja jäsenjoukkojen kesken.

Puolueen jäsenellä ei ole oikeutta suhtautua välinpitämättömästi puolue- ja valtioelämässä ilmeneviin epäkohtiin. Jos puolueen jäsen havaitsee epäkohtia työssä, byrokratismia, puolue- ja valtiokurin rikkomuksia tai petosta, hän on velvollinen paljastamaan epäkohdat ja niiden aiheuttajat. Sitä, joka estää puolueen jäsentä täyttämästä tätä hänen velvollisuuttaan, on rangaistava ankarasti puolueen tahdon rikkojana.

Kaadereiden valinnasta ja valppaudesta

Säännöt velvoittavat jokaista puolueen jäsentä noudattamaan järkähtämättä missä tahansa puolueen hänelle uskomassa tehtävässä puolueen ohjeita kaaderien oikeasta valinnasta heidän poliittisten ja ammatillisten ominaisuuksiensa mukaan. On tapauksia, että eräiden järjestöjen johtohenkilöt pyrkivät ympäröimään itsensä mielistelijöillä ja kykenemättömillä henkilöillä, mutta rehellisiä, asioista huolehtivia työntekijöitä syrjitään. Siksi säännöissä todetaan, että työntekijöiden valikoiminen ystävyyssuhteiden, henkilökohtaisen kiintymyksen, samanpaikkalaisuuden ja sukulaisuuden perusteella ei sovi puolueen jäsenille.

Vahvistetuissa säännöissä velvoitetaan puolueen jäseniä säilyttämään puolue- ja valtiosalaisuudet, osoittamaan poliittista valppautta muistaen, että kommunistien valppautta tarvitaan kaikilla aloilla ja kaikissa tilanteissa.

Tämä on sitäkin välttämättömämpää, koska kommunistien keskuudessa on ilmennyt runsaasti holtittomuutta ja puolue- ja valtiosalaisuuksien paljastamisia. Neuvostoliiton voiman ja mahdin kasvu sekä saavutukset ovat tehneet eräistä jäsenistä huolettomia ja hyväuskoisia lörpöttelijöitä. Liian helposti unohdetaan kapitalistisen ympäristön olemassaolo, se, että sosialistisen valtion viholliset ovat yrittäneet ja yrittävät lähettää maahan ja värvätä kätyreitä tihutyötä varten ja että vihamieliset ainekset yrittävät soluttautua kaikenlaisiin toimiin puolue-, valtio- ja talousjärjestöissä ja käyttää hyväkseen huolettomia ja lörpötteleviä ihmisiä.

Säännöissä lausutaan, että puolue- ja valtiosalaisuuksien paljastaminen on rikos puoluetta kohtaan eikä sovi puolueen jäsenille.

Yhteydestä joukkoihin

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen voima ja voittamattomuus perustuu siihen, että se on katkeamattomin sitein sidottu työtätekeviin joukkoihin, että se on todellisen kansan puolue, jonka politiikka vastaa kansan elinetuja.

Puolueen säännöt velvoittavat jokaisen jäsenen lujittamaan herkeämättä yhteyttä joukkoihin, ottamaan ajoissa huomioon työtätekevien vaatimukset ja tarpeet, selittämään puolueeseen kuulumattomille joukoille puolueen politiikan ja päätösten sisältöä. Puolueen joukkojen keskuudessa suorittama organisatoorinen ja kasvatuksellinen työ vaatii osakseen yhä suuremman huomion siirryttäessä asteettain kommunismiin. Joukkojen kommunistinen kasvattaminen luo pohjan neuvostovallan tuleville saavutuksille. Puoluejärjestöjen kommunistien tehtävänä on viedä joukot mukanaan, kulkea joukkojen kärjessä kommunismin rakentamisessa. Siksi säännöt velvoittavat kommunistia olemaan esimerkkinä työssä, omaksumaan alansa tekniikan kohottamalla herkeämättä tuotannollista ammattitaitoaan ja asiantuntemustaan.

Tietoisuuden kohottamisesta

Kommunistit voivat kulkea joukkojen kärjessä ja viedä joukot mukanaan vain siinä tapauksessa, että he jatkuvasti kasvavat niin poliittisessa kuin kulttuurisessakin suhteessa. Säännöt velvoittavatkin jokaista puolueen jäsentä työskentelemään tietoisuutensa kohottamiseksi omaksumalla marxismin-leninismin perusteita.

Kokemus on osoittanut, että kommunistit, jotka uppoutuvat yksinomaan käytännöllisten kysymysten pariin ja lyövät laimin teorian opiskelun, jäävät ennenpitkää jälelle elävästä elämästä, kadottavat tulevaisuuden näköalat. Teorian tuntemisen merkitys on siinä, että se varustaa käytännön työn selvällä päämäärällä, valaisee tietä siihen ja varmistaa päämäärän saavuttamisen. *”Vain sellainen johtohenkilö voi olla puolueemme tehtävien tasalla”*, toveri Malenkov lausuu, *”joka tekee lakkaamatta työtä itsensä kehittämiseksi, omaksuu luovalla tavalla marxismia-leninismiä, kehittää ja kasvattaa itsessään leniniläis-stalinilaista tyyppiä olevan toimihenkilön ominaisuuksia.”*

Jäsenoikeuksista

Velvollisuuksien rinnalla Kommunistisen puolueen säännöt takaavat jokaiselle jäsenelle laajat demokraattiset oikeudet. Jokaisella puolueen jäsenellä on oikeus osallistua puolueen politiikan kysymysten vapaaseen ja asialliseen käsittelemiseen puoluekokouksissa tai puoluelehdistössä; arvostella puoluekokouksissa ketä tahansa puoluetyöntekijää; valita ja tulla valituksi puolue-elimiin; vaatia henkilökohtaista läsnäoloa kaikissa niissä tilaisuuksissa, joissa tehdään päätös hänen toiminnastaan tai käyttäytymisestään; kääntyä millä kysymyksellä, anomuksella tai ilmoituksella tahansa minkä tahansa puolue-elimen puoleen aina Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen Keskuskomiteaan asti.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen säännöt ovat kaikkien maiden kommunisteille ehtymätön tiedon lähde ja esimerkki, josta he voivat jatkuvasti ottaa oppia puolueittensa rakentamisessa ja jäsentensä kasvattamisessa uskollisiksi ja taitaviksi vallankumoustaistelijoiksi.

HILKKA YRJÖLÄ:

Amerikan imperialistien tunkeutumistiet Suomeen

"Porvaristo myy nyt kansakunnan oikeuksia ja riippumattomuutta dollareista. Kansallisen riippumattomuuden ja kansallisen suvereenisuuden lippu on heitetty yli laidan. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö teidän, kommunististen ja demokraattisten puolueiden edustajain, olisi nostettava tuo lippu ylös ja lähdettävä viemään sitä eteenpäin, jos te haluatte olla oman maanne patriootteja, jos haluatte tulla kansakunnan johtavaksi voimaksi. Muita sen nostajia ei ole olemassa."

Nämä lauseet ovat toveri Stalinin tervehdyspuheesta Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen XIX edustajakokouksessa muiden puolueiden, myös meidän puolueemme edustajille. Niissä on osoitettu suunta näiden puolueiden toiminnalle maittensa riippumattomuuden ja suvereenisuuden säilyttämiseksi. Tämä suunta on sama, joka viitoitettiin meidän puolueellemme jo sen IX edustajakokouksessa vuoden 1951 lopussa.

Jotta kykenisimme tehokkaasti taistelemaan kansallisen riippumattomuuden puolesta, meidän on myös tunnettava väylät, joita myöten maahamme tunkeutuvat sitä uhkaavat voimat, meidän on tunnettava amerikkalaisen imperialismin ja sen asiamiesten käyttämät keinot.

Toisen kansakunnan alistamisessa voidaan erottaa kolme päämuotoa: se voi tapahtua valtiollista ja sotilaallista tietä, toiseksi taloudellisin keinoin ja kolmanneksi tuhoamalla toisen kansakunnan kansallinen perusolemus, elämäntapa ja kulttuuri. Selvää on, että nämä kolme muotoa kulkevat käsi kädessä, mutta niitä voidaan tutkia ja tarkastella jossakin määrin myös erillisinä.

Muokkaustyö armeijan piirissä

USAn imperialistien tunkeutumiselle Suomeen sotilaallista ja valtiollista tietä on olemassa varsin vahvoja esteitä, joita ei esim. monissa länsi-Euroopan maissa ole.

Ensimmäisenä esteenä ovat maamme ja Neuvostoliiton välinen rauhansopimus sekä sopimus ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta, jotka antavat suuntaa ja asettavat rajat maamme ulkopolitiikalle. Toisaalta niiden takana on kansamme keskuudessa elävän rauhanliikkeen ja demokraattisen liikkeen voima, joka pakottaa myös maamme vallanpitäjät kunnioittamaan näitä sopimuksia.

Tästä syystä Suomi ei ole mukana Atlantin liitossa, täällä ei voida luoda Euroopan armeijaa,

täällä eivät avoimesti määräile amerikkalaiskenraalit, kuten aivan lähimmissä naapureissamme.

Mutta vaikka maamme ei julkisesti voikaan asettua sotilaallisin keinoin tukemaan Atlantin sotaliiton pyrkimyksiä, pyritään täälläkin suorittamaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on auttaa USAta Euroopan militarisoimisessa. On suoritettu puolustusvoimain uudelleenorganisointi, ja samalla laajennettu kantahenkilökuntaa. On tilattu suihkuhävittäjiä Englannista ja lähetetty lentäjät ulkomaille oppimaan niiden käyttöä. On järjestetty kunnittain entistä suojeluskuntajärjestöä jäljittelevä väestönsuojeluorganisatio, jossa huomattavaa osaa näyttelee sotilaallinen "miehistövaraus" kunkin kunnan alueella. On tehty ehkä sitäkin tehokkaampi yritys sk-järjestön henkiinherättämiseksi Suomen Reserviupseeriliiton parhaillaan perusteilla olevan piiriorganisation kautta, jonka piirijärjestöjen rajat kulkevat täsmälleen entisiä suojeluskuntapiirejä myöten. Samalla Reserviupseeriliitto suorittaa sekä reserviupseeriston että muiden kansalaispiirien keskuudessa sotaista mielialanmuokkausta.

Nimenomaan sotilaallisella alalla on amerikkalaisen imperialismin apurien Suomessa toimittava varovasti. Selvää kuitenkin on, että jo kaikki edelläluetellut toimenpiteet on suoritettu USAn ja Atlantin sotaliiton tarkoitusperien auttamiseksi ja armeijamme muokkaamiseksi niin suuressa määrin kuin suinkin mahdollista vastaanottamaan USAn suomalaisten apurien toivomaa suurempaa muutosta puolustusvoimissa.

"Ystävän" neuvoja hallitukselle

Huomattavasti avoimempia ilmauksia USAn vaikutus on saanut hallituspiireissämme. Aivan suoranaisen ohjeen luontoinen oli esim. USAn entisen Suomen-lähettilään Cabotin jäähyväistervehdys Amerikan radion kautta "Suomen kansalle" 18. 10. 1952, juuri hallituspulan päivinä. Tuossa tervehdyksessä annettiin Suomelle ohjeeksi "ryhtyä jatkamaan sitä kehitystä, joka niin ansiokkaalla tavalla elähdytti Suomen kansallista elämää ennen sotaa".

Tuohon häikäilemättömän paljastavaan kehoitukseen, joka samalla osoittaa USAn avoimesti ottaneen haltuunsa Hitlerin perinnön, suomalaiset apurit vastasivat työntämällä paria kuukautta myöhemmin hallitukseen Väinö Leskisen. Tuskin selvempää osoitusta tottelevaisuudesta olisi voitu esittää, onhan Leskinen ollut fasistisena lakkautetun aseveliliiton johtajia ja avoimesti kannattanut Suomen liittymistä Marshallmaihin ja onhan hän pääsihteeri sosdem-puolueessa, jonka kansainvälinen linja on haettu Comiscon Kööpenhaminan kongressista kesällä 1950. Tuossa kongressissa, jossa Väinö Leskinen itse oli läsnä Suomen sosdem-puolueen lähettämänä, hyväksyttiin oikeistososdem-puolueiden linjaksi kamppailu USAn — "erään maailman

edistyksellisimmän valtion" — ja sen johtamien länsieurooppalaisten sotilaallisten ja sotilastaloudellisten sopimusten puolesta "Kominformia" vastaan.

On selvää, että tällaisen miehen ottaminen hallitukseen on omiaan vahvistamaan maassamme esiintyviä amerikkalaispyrkimyksiä.

Kun Comiscon Kööpenhaminan kongressi päättyi, kirjoitti Ilta-Sanomat siitä pääkirjoituksen 6. 6. 1950 otsikolla "Sosialistit ryhdistyvät". Selostettuaan kongressin ottamaa jyrkkää taisteluasennetta kommunismia ja kansandemokratioita vastaan lehti toteaa, että "näin selviä taistelusignaaleja ei pitkään aikaan ole kuultu sosialidemokraattien leiristä". Edelleen lehti huomauttaa, että mukana oli myös Suomen sosdem-puolueen edustajia, mitä maamme vasemmistolainen lehdistö arvosteli. Artikkeli päättyy toteamukseen, että vasemmistolehtien kritiikin "heikkoutena" on muka se, että "parhaalla tahdollakaan ei voida osoittaa, että Suomen sosialidemokratian politiikka on hallituspolitiikkaa".

Vieläkään sosdem-puolue ei ole yksinvaltainen hallituspuolue, mutta tässä valossa ymmärtää äärimmäisoikeistolaisten innokkaan pyrkimyksen sosdem-puolueen osuuden lujittamiseen hallituksessa, kunnes he itse voivat ottaa avoimesti hallitusvallan käsiinsä.

USAn jatkuvaa yritystä vaikuttaa Suomeen myös valtiollista tietä osoittaa myös entisen apulaisulkoministeri Jack MacFallin nimittäminen lähettilääksi Suomeen. Hänestä entinen lähettiläs Cabot lausuikin; että "niin huomattavaa virkaa hoitaneen miehen nimittäminen Suomeen todistaa, miten tärkeänä Yhdysvaltain ulkoministeriö pitää Suomen ja Yhdysvaltain välisten suhteiden kehittämistä."

Ja vihdoin eräs esimerkki, joka osoittaa oman maamme ulkoministeriön olevan USAn aulis apulainen. Ulkoministeriömme sanomalehtiosaston bulletiini suosittelee 21. 11. 1952 "arvovaltaisena teoksena, joka omistaa imartelevaa huomiota Suomelle ja suomalaisille" "tunnetun amerikkalaisen Suomi-ystävän" David Hinshaw'n USAssa ilmestynyttä kirjaa "Sankarillinen Suomi". Tuosta kirjasta voidaan poimia esimerkiksi seuraava lause:

"Presidentti Franklin D. Roosevelt lausui julkisesti, että hän ja Amerikka pitivät outona Suomen yhteistyötä natsi-Saksan kanssa... Historiallinen perspektiivi auttaa tajuamaan monien näiden lausuntojen onttouden ja kestämättömyyden, lausuntojen, jotka oli esitetty taistelun tuoksinassa."

Tämän kirjan julkaiseminen USAssa osoittaa, mitä USA Suomelta odottaa, miten täydellisesti se on luopunut jo siitä porvarillisestakin demokratiasta, jota vielä Roosevelt edusti, miten loppuun asti se on omaksunut fasismin perinteet. Toisaalta kirjan suosittelеminen Suomen ulkoministeriön alaisen laitoksen taholta paljastaa, miten peittelemättömiä apureita USAlla on myös Suomessa.

Talouspolitiikan epäkansallinen suunta

Siirtyessämme talouspoliittiselle alalle voimme suoralta kädeltä heittää väitteen, että maamme suurkapitalistien harjoittama talouspolitiikka noudattaa USAn imperialistien määräyksiä. Tarkastelkaamme sitä kolmessa suhteessa: maamme kauppasuhteissa, teollisuuden suunnassa sekä kansainvälisen luottopolitiikan kysymyksissä.

Maamme kaupankäynti Neuvostoliiton ja kansandemokratioiden kanssa on suhteellisen vilkasta verrattuna länsi-Euroopan maiden käymään kauppaan näiden maiden kanssa, mutta Suomen suhteet voisivat olla vielä paljon kiinteämmät ja lujemmat, elleivät maamme suurkapitalistit ja ennen kaikkea ulospäin näkyvimmin oikeistososialidemokraatit pyrkisi jarruttamaan suhteiden kehittymistä. Se, että kauppamme itään on niinkin laajaa kuin nyt, johtuu vaatimuksista, joita maamme työtätekevät ovat esittäneet eri yhteyksissä mm. vaatiessaan työllisyyden turvaamista.

Suomelle lännestä tulevat ohjeet kauppasuhteisiin nähden paljastuivat selvimmin viime syyskuussa englantilaisen "Economist"-lehden artikkelissa, jossa se kehoittaa Englannin hallitusta antamaan Suomelle taloudellista "erikoiskäsittelyä" sotakorvausten päätyttyä. Tähän "käsittelyyn", jonka perustana olisi Suomen ja Englannin välisen kaupan laajuus, kuuluu mm. hankaluuksien välttäminen USAn kanssa.

Estääkseen maamme kauppasuhteiden lujittumisen tulevaisuudessakin Neuvostoliiton ja kansandemokratioiden kanssa maamme suurkapitalistit ovat luoneet myös ns. pitkän tähtäimen ohjelmansa. Sen peruspiirteenähän on tuo epäkansallinen suunta puuteollisuuden yksipuolisesta kehittämisestä, koska juuri tällä teollisuudenalalla on menekkimarkkinoita myös lännessä. Sen sijaan viime vuosina voimakkaasti kehittynyt metalliteollisuus, jolla yhä olisi markkina-alueita idässä, jätetään aivan lapsipuolen asemaan. Niinpä siinä ehdotetaan kaivosteollisuuden kehittäminen Otanmäkeen valtion tuella lopetettavaksi ja varotetaan ulottamasta kotimarkkinateollisuutta — johon lasketaan mm. metalli- ja konepaja- sekä laivanrakennusteollisuudet — liian laajalle. Sen sijaan kehoitetaan suuntaamaan teollisuus sellaisille aloille, joilla voidaan saattaa toistaiseksi käyttämättömiä metsävaroja ensiasteisen jalostuksen piiriin — siis vain ensiasteiseen, pitemmälle menevä jalostusteollisuus jätetään ulkomaiden hyödyksi.

Suomalaisten ja amerikkalaisten kapitalistien yhteistyön saumattomuutta osoittaa, että USAn hallitseman Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin lainat Suomelle annetaan vain puunjalostus-

teollisuuden — ja nimenomaan valtion takuulla suurteollisuuslaitosten — käyttöön. Näin on mm. viimeisen marraskuussa myönnetyn lainan laita. Uusi Suomi kertoi 3. 8. 1951, että Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin lainasumman jakautuminen on "viime kädessä määrätty amerikkalaisella taholla" ja siltä taholta tulleen määräyksen mukaan ilmeisesti viimeisestäkin lainaerästä suurin osa joutui sellaisille vientifirmoille kuin Yhtyneille Paperitehtaille, Kymi OYlle, G. A. Serlachiukselle, Tampellalle, Oulu OYlle ym.

Paitsi välittömiä määräyksiä, joita Suomen hallituksen jäsenet ja teollisuusliittojen johtavat henkilöt saavat lukuisilla Amerikanmatkoillaan Suomen talouselämän johtamiseen nähden, kulkevat Amerikan määräykset tänne epäilemättä ennen kaikkea eri teollisuusalojen pohjoismaisten, eurooppalaisten tai kansainvälisten liittojen kautta, joissa suomalaiset liitot ovat jäseninä.

Kuten nähdään USAn imperialistien vaikutus maamme talouselämään on jo selvästi kouriintuntuvampaa kuin sotilaallisiin kysymyksiin ja hallituksen välittömään politiikkaan.

Kaikki se, mitä "amerikkalaisuuteen" kuuluu

Laajin, nykyisissä muodoissa jo lähes jokaisen suomalaisen tietoisuuteen syöpynyt USAn imperialistien tunkeutumistie maahamme sisältää kaiken sen, mikä kuuluu elämäntapojen, kulttuurin ja ns. yleisen mielipiteen piiriin, kaiken sen, mitä tavallinen ihminen pitää "amerikkalaisuutena".

Vaikka käsitteet "amerikkalaisuus", "amerikkalainen elämäntyyli" näyttävät muodollisesti sisältävän olennaisimman siitä minkä nimenomaan amerikkalaiset, kansan enemmistö on luonut, ei tämä pidä paikkaansa. Se, mitä tällä hetkellä meille "amerikkalaisuutena" taritaan, on imperialistien palkkaamien propagandistien ja ostamien "tiedemiesten" luoma elämäntyyli. Se ei ole edes porvariston nousun kauden amerikkalaisuutta, se ei ole Jack Londonin eikä Mark Twainin Amerikkaa kirjallisuudessa. Sen "demokratia" ei ole vuoden 1776 itsenäisyysjulistuksen demokratiaa, sen neekeriorkesterien esittämä "be bob" ei ole alkuperäistä neekerimusiikkia, eikä sen politiikkakaan ole enää Monroen eristäytymisoppia vaan aggressiivista imperialismia.

Sensijaan edistyksellisyyttä edustavia henkilöitä vainotaan tällä hetkellä järjestelmällisesti Amerikassa. USAn kommunistisen puolueen johtajat ovat joutuneet vankiloihin syytettynä "epäamerikkalaisesta toiminnasta" ja noitavainot ovat laajalti ulottuneet myös edistykselliseen sivistyneistöön, moniin maailmankuuluihin taiteilijoihin ja tiedemiehiin.

Tällä alalla amerikkalaisuuden levittämisen muodot ovat verrattomasti lukuisammat kuin edellisillä aloilla. Meitä vastassa ovat sellaiset aseet kuin elokuvat, ajanvietekirjallisuus ja viikkolehdet, radio, uutispalvelu, tanssimusiikki, muodit, matkailijat. Eikä tässäkään tapauksessa vain amerikkalaisten ole tarvis tehdä työtä amerikkalaisuuden levittämiseksi, apureita löytyy myös Suomesta. Meidän maamme lehdistö, radio ja eräät järjestöt ovat auliisti mukana amerikkalaisuuden levittämisessä.

USAssa johtaa ulkomaille suunnattua propagandaa vuoden 1951 alkupuolella USAn ulkoministeriöön perustettu propagandaosasto, jonka palveluksessa on 8000 henkilöä ja jolle sen vuoden budjetissa myönnettiin varoja hyvän joukon yli 200 miljoonaa dollaria. Lisäksi ulkoministeriön "kasvatusosaston" päällikön tri William C. Johnstonin kertoman mukaan työssä on mukana "500 ulkomaista järjestöä".

Tämän propagandaosaston alaisia ovat mm. Amerikan radion lähetykset ulkomaille — Voice of America, Amerikan ääni. Näitä lähetyksiä on päivittäin 28 kielellä 70. Edelleen propagandaosasto johtaa 61 maassa toimivaa 182 Yhdysvaltain Tiedoituspalvelun haaraosastoa — lyhennysnimeltään USIS. Vuonna 1951 sen toimesta julkaistiin kaikkiaan 100 miljoonaa kappaletta erilaisia julkaisuja ja lentolehtisiä.

Meidän maassamme Amerikan radiolähetykset eivät ole todennäköisesti saaneet odotettua vastakaikua, mutta sen sijaan lehdet julkaisevat runsaasti USIS-merkillä varustettuja uutisia ja onpa tuo toimisto perustanut oman lehdenkin "Aikamme". Ilmeisesti tuon propagandatoimiston varastoista ovat myös lähtöisin ne monenkirjavat USA:ta esittelevät kirjaset, joita maamme kansakouluissa on kuluneenakin syksynä koululaisille jaettu.

Amerikan propagandatoimiston ei suinkaan tarvitse tyytyä vain omien lehtien levittämiseen, sen innokkaina apureina ovat maamme porvarilliset ja oikeistososialidemokraattiset lehdet. Näiden lehtien kirjoituksista ja uutisista voisi päivittäin poimia esimerkkejä, joilla todistaa niiden olevan USAn asialla, mutta tämä erittely vatii jo niin laajan materiaalin käyttöä, että sitä on yhden kirjoituksen puitteissa mahdotonta suorittaa. Otettakoon vain yksi esimerkki maamme porvarillisen ja oikeistososialidemokraattisen lehdistön suhtautumistavasta ei yksityiseen tapahtumaan, vaan koko maailmaa käsittävään rauhanpuolustajien liikkeeseen. Jättäkäämme huomioonottamatta, että on rikos kansaamme kohtaan suhtautua vihamielisesti rauhan asiaan, mutta lehdistön kannalta asiaa ajatellen on kerta kaikkiaan valheellisen maailmankuvan antamista lukijoille se, että tuon valtavan, monisatamiljoonaisen liikkeen kehityksestä ja sen kamppailuista ei kerrota juuri lainkaan lukijakunnalle. Rauhanliikkeen huomiottajättäminen merkitsee sitä, että nuo lehdet johtavat lukijansa vetämään virheellisiä yhteenvetoja maailmantilanteesta,

koska toinen puoli ihmiskuntaa, rauhan liikkeen puolella aktiivisesti oleva osa jätetään kuin tyhjiöksi.

Järjestelmälliseksi muodostui amerikkalaisuuden vaikutus nuoren sivistyneistöpolvemme keskuudessa silloin, kun perustettiin ns. Asla-stipendit, jotka merkitsevät kaikkiaan 65:n suomalaisen nuoren korkeakouluissa opiskelleen matkustamista USAn korkekouluihin. Stipendiin liittyy sitomus palaamisesta Suomeen ja selvää on, että näiden "Amerikan-kävijöiden" vaikutus ulottuu laajalle heidän omassa piirissään. Sitä suuremmalla syyllä, kun sivistyneistöpiirimme jo kouluissa ja yliopistoissa saavat hyvän pohjan amerikkalaisuuden-ihailulleen. Siitä Tuure Lehén on tässäkin lehdessä antanut erittäin havainnollisia todistuksia selvittäessään Helsingin Yliopiston kurssikirjallisuuden vaihtamista erikoisesti yhteiskuntatieteiden kohdalla. Niinpä valtiotieteellinen tiedekunta on siirtynyt Snellmanista ja Georg Jellinekistä, jotka vielä asettivat tieteellisiä kysymyksiä, vaikka eivät niihin vastanneetkaan, Wilhelm Röpkeen, joka tyytyy vain näpertelyyn eikä kysele turhia esim. valtion olemuksesta. Melkein hauskana juttuna voisi pitää amerikankielen professuurin perustamista Helsingin Yliopistoon vuoden 1952 alusta, ellei se olisi eräs osoitus huolestumista herättävästä suuntauksesta korkeakouluissamme.

Amerikan-kävijöiden vaikutusta tulee epäilemättä vahvistamaan viime marraskuussa perustettu "Yhdysvaltain opetussäätiö Suomessa", joka on suomalais-amerikkalainen hallitusten yhteiselin toteutettaessa ns. Fullbright-ohjelmaa, joka pyrkii ns. "kulttuuriyhteyksien" lujittamiseen näiden maiden kesken.

Kun edelläoleva koskee ennen kaikkea amerikkalaisuuden leviämisteitä sivistyneistön ja virkamiesten keskuuteen, yrittää amerikkalaisuus tunkeutua työläisten piiriin MRA-liikkeen, moraalisen varustautumisen liikkeen välityksellä. Tuon liikkeen historia kertoo, että ennen sotia sen keskus oli länsi-Euroopassa. Sen suojelijoihin kuuluivat silloin mm. USAn "nälkäpresidentti" Herbert Hoover, Henry Ford, lehtikuningas Hearst, natsi-Saksasta mainitaan sellaiset nimet kuin Himmler ja Hess, edelleen Tshian Kai-shek, Belgian pääministeri Spaak, Kanadan entinen pääministeri Mackenzie King ja Japanista sotarikollinen Konoye.

Sodan jälkeen MRAn keskus siirtyi yli Atlantin. Toukokuussa 1948 78 USAn senaattoria ja edustajahuoneen jäsentä esitti 16:n eurooppalaisen Marshallmaan valtionpäämiehille ja teollisuusjohtajille kehoituksen yhtenäisen ideologian luomisesta nimenomaan MRAn pohjalla.

MRA-liikkeen oppien ulkonaisesti näkyvin piirre on yksimielisyyden, yhtenäisyyden hengen rakentamisyritys yli luokkarajojen.

Liikettä pyritään levittämään erilaisten julkaisujen ja kerhoilun avulla, äskettäin valmistettiin meidän maassamme "Vastaus"-niminen elokuvakin aatetta palvelemaan. Liikkeen tarkoituksesta on Marshall-suunnitelman ylivalvoja Euroopassa, autoteollisuusmagnaatti Hoffman sanonut, että "MRA antaa maailmalle Marshall-suunnitelman ideologisen vastineen". Marshall-suunnitelman tarkoituksena oli sitoa Eurooppa taloudellisesti USAn valjaisiin, MRA yrittää tehdä sen ideologisesti.

Erikoisesti nuoriin ihmisiin elokuvat ja ns. musiikki vaikuttavat tuhoisasti.

Suuret amerikkalaiset elokuvatuottamot ovat kiinteästi sidotut amerikkalaiseen suurpääomaan ja niiden tuotanto on sen mukaista. Amerikkalaiselokuvat on helppo jakaa muutamiin ryhmiin, joiden jokaisen tarkoituksena on vaikuttaa erilaiseen katselijajoukkoon: sieltä tulee selvästi poliittisia filmejä itää vastaan, sotaa ihannoivia, puhtaasti rikoksia kuvaavia, rotuennakkoluuloja kasvattavia, mystiikkaan uppoutuvia järjettömiä crazy-komedioita, revyyelokuvia sekä pikkuporvarillisille piireille joitakin perheidyllejä. Noiden elokuvien kaavan oppii varsin helposti tuntemaan. Niitä esitetään valtaosassa meidänkin maamme elokuvateattereita. Niinpä 50—70 prosenttia Helsingin 42:sta elokuvateatterista esittää viikoittain amerikkalaisia elokuvia suomalaisten elokuvien osuuden ollessa 15—25 prosenttia ja muunmaalaisten kunkin 2—7 prosenttia.

Oman lukunsa ansaitsisivat vielä "Valitut Palat", joka on meilläkin valitettavan laajalle levinnyt ja toisinaan aivan hämmästyttävän avoin vihamielisyydessään edistyksellistä liikettä kohtaan.

Kaikkien näiden lukemattomien toimintamuotojen tarkoituksena on Suomen alistaminen mahdollisimman suuressa määrin USAn imperialistien vallan alle. Tähän tähtäävät niin hallitukselle annetut ohjeet kuin armeijan valmentaminen, niin taloudellinen sitominen kuin mielialan muokkaus täällä ja kansallisen itsetunnon tukahduttaminen ja myrkyttäminen.

Nämä tarkoitusperät eivät ole Suomen kansan etujen mukaisia, vaan päinvastoin tähtäävät sen olemassaolon hävittämiseen kansana. Selvää on, että valtavasti suurin osa kansaamme tietoisesti asettuisi niitä vastustamaan, jos nuo toimenpiteet tapahtuisivat avoimesti, ilman niihin liittyvää propagandaverhoa, jonka tehtävänä on kääntää asiat päälaelleen. Juuri kommunistien tehtävänä on paljastaa nuo kaikissa muodoissa tapahtuvat maamme alistamisyritykset ja siten nostaa ylös kansallisen riippumattomuuden ja kansallisen suvereenisuuden lippu, jonka porvaristo on heittänyt yli laidan. Muita sen nostajia ei ole olemassa, toteaa toveri Stalin.

KLEMENT GOTTWALD:

Slanskyn johtaman valtionvastaisen salaisen keskuksen paljastamisesta ja murskaamisesta

Toveri Gottwaldin selostuksesta Tshekkoslovakian Kommunistisen Puolueen kansallisessa konferenssissa 16 pnä joulukuuta 1952.

Meidän on tarkasteltava tätä tapahtumaa yleisen kansainvälisen ja sisäisen kehityksen kannalta.

Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen aiheuttama repeytymä imperialistisessa maailmanjärjestelmässä laajeni yhä toisen maailmansodan seurauksena. Muodostui mahtava 800 miljoonaa ihmistä, kolmanneksen ihmiskuntaa käsittävä liittoutuma, joka on ikuisiksi ajoiksi vapautunut imperialismin herruudesta.

Imperialistit eivät kuitenkaan tahdo tyytyä tällaiseen asiaintilaan. Sensijaan, että kunnioittaisivat kansojen vapaasti ilmaistua tahtoa, kansojen, jotka ovat vapautuneet kotimaisista ja ulkomaalaisista riistäjistä eivätkä halua mitään niin kiihkeästi kuin sovussa ja rauhassa rakentaa uutta yhteiskunnallista järjestelmäänsä, imperialistit tekevät kaiken mahdollisen ja mahdottoman vahingoittaakseen niitä ja valjastaakseen ne loppujen lopuksi ikeeseensä.

On ilmestynyt uusia maailmanherruuden tavoittelijoita — amerikkalaiset monopolistit ja miljardöörit. Amerikkalainen imperialismi on tehnyt voitetuista kilpailijoistaan ja heikoimmista imperialistisista liittolaisistaan itselleen vasalleja ja satelliitteja, joita se raivoissaan yllyttää ja aseistaa kolmatta maailmansotaa varten voidakseen toteuttaa rikolliset suunnitelmansa maailmanherruuden valloittamiseksi.

Amerikkalaisen imperialismin sotavalmistelujen eräänä perusosana on kansandemokratian maissa suoritettu tuholaistoiminta. Todella gangsterimaisella häikäilemättömyydellä amerikkalaiset sodanlietsojat hyväksyivät julkisesti lain 100 miljoonan dollarin käyttämisestä tähän tarkoitukseen. Lisäksi he käyttävät salaa satoja miljoonia dollareita samaan tarkoitukseen. ”Viidensien kolonnien” muodostaminen kansandemokratian maihin on nykyään suoraan sanoen virallisesti tunnustettua Amerikan Yhdysvaltojen politiikkaa. Amerikkalaisena ”viidentenä kolonnana” Tshekkoslovakiassa oli myös Slanskyn & Kumppanien valtionvastainen salainen keskus. Se selittää, miksi tämän valtionvastaisen salaisen keskuksen paljastaminen ja murskaaminen aiheutti niin myrskyisän ja kiukkuisen vastaanoton amerikkalaisten gangsterien ja heidän avustajiensa leirissä.

Se selittää asian, varsinkaan kun kysymys ei ole ensimmäisestä tapauksesta, jolloin amerikkalaisten kortit osoittautuivat Tshekkoslovakiassa lyödyiksi, kuten oli helmikuussa 1948. Silloin amerikkalaiset imperialistit asettivat panoksensa ennen kaikkea taantumukselliseen liittoutumaan, joka toimi julkisesti Kansallisen rintaman silloisen hallituksen sisällä ja jota kulissien takaa ohjasi Benesh. Tämän avoimesti taantumuksellisen liittoutuman avulla Amerikan johtamat länsimaiset imperialistit tahtoivat sopivalla hetkellä suorittaa taantumuksellisen vallankaappauksen, tempaista Tshekkoslovakian pois rauhan ja sosialismin leiristä, alistaa sen jälleen imperialistien valtaan ja palauttaa maahan kapitalismin.

Amerikkalaiset imperialistit luulivat, että sopiva hetki oli koittanut helmikuussa 1948. He antoivat Beneshin johtamalle ”viidennelle kolonnalleen” käskyn ryhtyä toimintaan. Mutta vaikka ”viides kolonna” ryhtyikin toimintaan ja koetti toteuttaa taantumuksellisen kaappausyrityksen, Tshekkoslovakian kansa murskasi sen muutamassa päivässä Kommunistisen Puolueen johdolla. Tshekkoslovakian kansalle kävi selväksi, mihin herrat taantumukselliset ja heidän ulkomaalaiset isäntänsä tahtovat sen johtaa: takaisin kapitalismin ikeeseen, takaisin Müncheniin, takaisin vasta hankitun valtiollisen riippumattomuuden hävittämiseen, takaisin kansalliseen orjuutukseen. Herrat taantumukselliset niin omassa maassa kuin rajan takanakin paljastivat silloin liikaa korttejaan. Siksi ei ole ihmeellistä, että amerikkalaisen ”viidennen kolonnan” silloinen esiintyminen päättyi niin murskaavaan tappioon.

Kuten tiedätte, vuoden 1948 voittoisan helmikuun jälkeen kukaan meistä ei ajatellut, että taistelu amerikkalaista ”viidettä kolonnaa” vastaan päättyy tähän. Me tiesimme, että vaikka taantumus kärsikin helmikuussa tappion, se ei ollut lopuun asti lyöty. Me näimme ennakolta, että amerikkalaiset imperialistit jatkavat muiden reservien liikkeellepanoa asiamiestensä keskuudessa, että he yrittävät niiden avulla vielä voimistaa ja kärjistää vahingollista toimintaansa maassamme. Toisten kansandemokratian maiden kokemusten opettamina me otimme huomioon, että amerikkalaiset imperialistit voimistavat asioimistonsa toimintaa kommunistisen puolueen sisällä. Mutta silloin me emme tietenkään vielä tienneet emmekä voineet tietää, ketkä oikeastaan muodostavat amerikkalaisen asioimiston kommunistisessa puolueessa ja kuinka suuri tämä asioimisto on.

Siitä huolimatta me aloimme verrattain nopeasti helmikuun jälkeen purkaa käärmevyyhtiä, jonka vihollinen oli päästänyt taloomme. Jo vuonna 1949 vangittiin ensimmäiset huomattavat pettu-

rit. Siten me onnistuimme pääsemään käsiksi petoksellisen ketjun ensimmäisiin renkaisiin, ketjun, jonka muut renkaat, niin kaukaiset kuin korkeatkin, me vähitellen saimme selville ja ympyrä sulkeutui. Osoittautui, että me olimme tekemisissä laajan, monitahoisen valtionvastaisen salaliiton kanssa. Osoittautui, että valtionvastainen salaliitto oli muodostettu kommunistisen puolueen sisälle. Osoittautui, että valtionvastaista salaliittoa johti salainen keskus, jonka päänä oli Tshekkoslovakian Kommunistisen Puolueen entinen pääsihteeri Rudolf Slansky. Osoittautui, että tätä valtionvastaista salaista keskusta johtivat amerikkalaiset imperialistit ja että se palveli kaikkia imperialistisia vakoiluelimiä. Osoittautui, että tämän salaliittolaiskeskuksen lopullinen päämäärä oli itse asiassa sama, jonka helmikuussa 1948 murskatun taantumuksellisen kaappausyrityksen tekijät asettivat itselleen. Osoittautui myöskin, että valtionvastaisen salaisen keskuksen petoksellinen tuholaistoiminta oli sitä vaarallisempaa, kun sitä suoritettiin kommunistisen puolueen sisällä ja sitä suorittivat ihmiset, jotka olivat erittäin vastuunalaisilla paikoilla, ihmiset, joita me aikaisemmin pidimme tovereinamme. Tunnettua on, että salainen vihollinen on aina vaarallisempi kuin avoin vihollinen.

Nykyään valtionvastainen salainen keskus on tehty vahingottomaksi. Marraskuun lopulla käyty julkinen oikeudenkäynti paljasti tämän rikollisen salaliittolaisjoukkueen häpeämättömyyden, kataluuden ja valapattoisuuden koko syvyydessään. Kansamme seurasi hellittämättömällä tarkkaavaisuudella oikeudenkäyntiä tuntien syvää suuttumusta rikollisia heittiöitä kohtaan. Ilmauksena siitä oli kaiken muun ohella, että oikeudenkäynnin aikana jätettiin väestömme eri kerroksilta 10.500 päätöslauselmaa, joissa vaadittiin paljastettujen rikollisten ankaraa rankaisemista. Ja niin tapahtui. Laki, oikeudenmukaisuus ja kansan tahto tuli tyydytetyksi.

Asia ei kuitenkaan pääty tähän. Meidän on ensiksikin tehtävä tästä tapauksesta vastaavat johtopäätökset niin nykyhetkeä kuin tulevaisuuttakin varten; toiseksi meidän on hellittämättä korvattava vahinkoa, jota tämä amerikkalainen "viides kolonna" aiheutti.

En ryhdy toistamaan kaikkia tosiasioita, jotka tulivat ilmi oikeudenkäynnin aikana. Tahdon pysähtyä vain eräisiin kysymyksiin, jotka ehkä tarvitsevat yksityiskohtaisempaa valaisua.

Eräät ihmiset kysyvät: "Minkä vuoksi kavaltajat saattoivat niin kauan jatkaa toimintaansa?" Siihen on useampia syitä. Ensiksikin vapautuksen hetkestä toukokuussa 1945 helmikuuhun 1948 puolueen johdon päähuomio oli kohdistunut avoimen taantumuksen yrityksiin, jotka, kuten me hyvin tiesimme, valmistelivat taantumuksellista vallankaappausta, vuoden 1920 toistamista, tahtoivat riistää kansalta kaiken sen, mitä vapautuminen sille oli antanut ja syöstä tasavallan jälleen kapitalistiseen orjuuteen. Silloin kaikki oli pantu yhden kortin varaan. Se oli silloin välitön päävaara ja sen voittamisesta riippui kaikki muu ja tulevaisuus. Helmikuu 1948 osoitti, että puolueen johto teki oikein keskittäessään päähuomion silloin tälle suunnalle. Mutta tätä käytti Slanskyn petoksellinen joukkue hyväkseen levittäessään salaliittolaisten verkoston ja laajentaessaan sitä puolueen sisällä. Silloin kun puolueen johto ja puolue kokonaisuudessaan kävi taistelua avointa taantumusta vastaan, taistelua, joka ratkaisi kansandemokraattisen Tshekkoslovakian olemassaolon, kavaltaja Slansky järjesti puolueen sisällä uuden amerikkalaisen "viidennen kolonnan", uuden taantumuksellisen, imperialistisen reservin. Tämän me tietenkin tiedämme nyt, mutta silloin me emme vielä sitä tienneet.

Edelleen. Senjälkeen kun helmikuun taantumukselliset vallankaappaajat oli lakaistu syrjään, kommunistisesta puolueesta tuli hallitseva puolue. Toimintakomiteat heittivät syrjään paljon taantumuksellisia aineksia. Puolue otti kantaakseen vastuun koko painon kaikilla yhteiskuntaelämän aloilla. Puolueen jäsenten vastuu johtopaikoilla kasvoi. He eivät voineet enää työssään vedota siihen, että taantumukselliset päälliköt tai taantumuksellinen ympäristö pistelee heille keppejä pyöriin. Näissä olosuhteissa puolueen johto pääsi suhteellisen nopeasti ensimmäisten suurten kavaltajien ja vahingontekijöiden jäljille, kavaltajien, joilla oli puolueen jäsenkirja taskuussaan. Sanoin jo, että vuoden 1949 kuluessa vangittiin ensimmäiset näistä heittiöistä. Se merkitsee, että heti kun puolue teki selvän avoimista kavaltajista ja vihollisten asiamiehistä, se alkoi vähitellen paljastaa ja tehdä vaarattomiksi sen omiin riveihin tunkeutuneita kavaltajia ja vihollisen asiamiehiä.

Edelleen. Taantumukselliset salaliittolaiset osasivat hyvin naamioitua. He eivät esittäneet milloinkaan omaa "ohjelmaansa". Milloinkaan he eivät esiintyneet avoimesti puolueen linjaa ja päätöksiä vastaan. Ulkonaisesti he olivat "yhtä mieltä kaikkien kanssa." Mutta omalla työalallaan he vääristelivät puolueen päätöksiä, toteuttivat niitä "omalla tavallaan" eli toisin sanoen käänsivät ne nurinpäin. Heidän kaksinaamaisuudellaan ja teennäisyydellään ei ollut rajoja.

Edelleen. Salaliittolaisten paljastamista vaikeutti sekin seikka, että heidän verkostonsa oli levitetty hyvin laajalle. Omassa asemassaan puolueessa he diktatoorisesti tukahduttivat alhaalta tulevan kritiikin. Omassa asemassaan taloudellisessa koneistossa he pelasivat yhteistä peliä, peittivät toinen toistaan ja lakaisivat rikollisten salajuoniensa jäljet pettäen yhteisesti yleistä mielipidettä ja puoluetta. Ja sitten kansallisissa turvallisuuselimissä he olivat järjestäneet oman joukkionsa ja "hukuttivat" kaiken, mikä olisi voinut johtaa heidän paljastamiseensa. Lyhyesti sanoen, se oli

laajalle levinnyttä rikollisten yhteistoimintaa rajattomalla yhteisvastuulla.

Eikä meillä lopuksi ollut todellista, tarkkaa, säännöllistä kunkin kommunistin, erikoisesti vastuunalaiselle paikalle asetetun kommunistin työn ja toiminnan tarkistusta. Meillä ei tarkistettu säännöllisesti, miten kukin täyttää puolueen ja hallituksen päätöksiä. Sattui usein, että me arvioimme ihmisiä enemmän heidän sanojensa kuin heidän tekojensa mukaan.

Tällaisia ovat ne muutamat syyt, jotka vaikeuttivat valtionvastaisen salaisen keskuksen paljastamista ja murskaamista.

Valtionvastaisen salaisen keskuksen tutkimisen ja oikeudenkäynnin aikana paljastettiin uusi kanava, jota pitkin petturuus ja vakoilu tunkeutuu kommunistiseen puolueeseen. Se on sionismi. Minkävuoksi? Juuri siksi, että Israelin valtion muodostamisen ja Amerikan määräysvaltaan alistamisen jälkeen kaikki erilaiset sionistiset järjestöt ovat tulleet Amerikan vakoiluelinten alaosastoiksi. Sionistiset järjestöt ja niiden amerikkalaiset isännät väärinkäyttävät katalasti kärsimyksiä, joita Hitler ja muut fasistit aiheuttivat juutalaisille. Voidaan sanoa suoraan, että Auschwitzin ja Maidanekin tuhkalla he tahtovat ansaita pääomia. Sionismi on nykyään vaarallinen ja salakavala vihollinen.

Merkitseekö tämä, että juutalaissyntyinen ihminen ja sionisti ovat yksi ja sama? Ei, ei merkitse! Ratkaiseva on kysymyksessä olevan ihmisen luokka-alkuperä sekä myöskin hänen suhteensa synnyinmaahan, hänen uskollisuutensa, hänen työnsä sosialismin asian hyväksi. Samoin taistelulla sionismia vastaan ei ole mitään yhteistä antisemitismin kanssa. Antisemitismi on barbaarisen rotuopin eräs muunnos, saman rotuopin, jota nykyään viljelevät amerikkalaiset "supermanit" (tai hitleriläisesti sanoen "Übermenschen") suhteessa neekereihin ja siirtomaakansoihin. Antisionismi on puolustautumista amerikkalaista vakoilu-, vahingonteko- ja tuholaistoimintaa vastaan. Näinollen ne ovat kaksi erilaista asiaa, jotka eroavat toisistaan kuin maa ja taivas.

Oikeudenkäynnin aikana eräät ihmiset ihmettelivät, miten on mahdollista, että syytetyt muka niin "mielellään" esittivät todistuksia, muka "tunnustavat kaiken". Se ei pidä paikkaansa. Rikolliset salaliittolaiset tunnustivat ennen kaikkea vain sen, mistä heidät jo oli paljastettu. Sitä he eivät enää voineet olla tunnustamatta. Ensin he itsepäisesti kielsivät kaiken. Heidät piti vähitellen askel askeleelta paljastaa. Tosiasiat, asiakirjat, todistajalausunnot ja ristikuulustelu paljastivat heidät. Sitäpaitsi he tutkimusten aikana kerta toisensa perästä yrittivät johtaa tutkimuselimiä harhaan, väärälle tielle. Erikoisesti se oli havaittavissa Slanskyn vangitsemiseen asti, kun he luulivat, että hänen onnistuu vetää heidät kuivina vedestä. Tutkimusten ensimmäisessä vaiheessa eräät heistä menivät vilpillisissä todistuksissaan niin pitkälle, että esittivät asian siten kuin koko heidän salaliittonsa olisi suunnattu Slanskya vastaan. Heidän vastarinnastaan, petoksistaan ja kiertelyistään tutkintovankeuden aikana voidaan päätellä, etteivät he oikeudenkäynnin aikanakaan ole kaikkea tunnustaneet. He ovat tunnustaneet vain sen, mitä heidän on pitänyt tunnustaa, mistä heidät on paljastettu, mitä he eivät voi kieltää. Kaiken muun he ovat salanneet yleisin julistuksin ja lausunnoin. Aivan samoin käyttäytyvät kaikki paljastetut rikolliset. Siten esimerkiksi tekivät trotskilais-buharinilaiset rikolliset oikeudenkäynneissä ennen sotaa Neuvostoliitossa. Ei ole syytä ajatella, että valtionvastaisen salaisen keskuksen jäsenet olisivat käyttäytyneet toisin.

Valtionvastaisen salaisen keskuksen paljastamisen ja murskaamisen yhteydessä vihollisemme pitävät suurta ääntä Tshekkoslovakian Kommunistisen Puolueen heikkoudesta ja jopa rappeutumisesta. Mutta itse he eivät siihen usko. Siksi he ovat nostaneet meitä vastaan niin raivoisan ulvonnan. He ulvovat sen vuoksi, että me karkoitimme omasta keskuudestamme heidän asiamiehensä, heidän suosikkinsa, heidän välikappaleensa. Olimmeko me voimakkaampia, kun keskuudessamme oli kavaltajia ja vihollisen asiamiehiä, kun omissa riveissämme toimi amerikkalainen "viides kolonna"? Terve järki sanoo, ettei missään tapauksessa. Mutta me tietystikin tulemme voimakkaammiksi sen jälkeen, kun me hakkasimme irti tämän amerikkalaisen "viidennen kolonnan" pään. Millään elimistöllä ei ole immuniteettia tartuntaa vastaan. Ihminen voi saada tartunnan, mutta jos hän voittaa tartunnan, jos hän karkoittaa ruumiistaan tartuntabasillit, jos hän leikkauksen avulla poistaa saastutetut paikat, niin se tulee olemaan todistuksena hänen terveydestään ja voimastaan. Entä puolue ja sen johto kokonaisuudessaan? Eikö se tosiasia, että puolue ja sen johto kykenivät tekemään selvän kavaltajista katsomatta henkilöön ja heidän asemaansa, ole todistuksena meidän horjumattomasta uskollisuudestamme työväenluokan asialle, kansakunnan asialle ja sosialismin asialle? Eikö se todista, miten tärkeän merkityksen me annoimme varoitukselleme siitä, että yksikään kavaltaja ei tule säilymään maassamme ja että jokainen saa ansaitun rangaistuksen ennemmin tai myöhemmin? Luulen, että se on todistuksena siitä.

Oikeudenkäynnin aikana puhuttiin usein, että salaliittolaiskavaltajat tahtoisivat kulkea meillä "titolaista tietä". Siihen on tehtävä korjaus. On tehtävä siinä mielessä korjaus, että meillä ei ole paikkaa titolais-tyyppisille kavaltajille. Ja jokainen, joka tahtoisi meillä jäljitellä kavaltaja Titoa, lopettaa siihen mihin Slansky lopetti. Toistan: Tshekkoslovakiasta ei tule toista Jugoslaviaa!

LARS JUNTTILA:

SAK:n palkkapolitiikan turmiolliset seuraukset

Kapitalistisen enimmäisvoiton turvaaminen kyseessäolevan maan väestönenemmistön riistolla, taloudelliseen häviöön ja kurjuuteen saattamisella, toisten maiden, varsinkin takapajuisten maiden kansojen orjuuttamisella ja järjestelmällisellä rosvouksella sekä vihdoin sodilla ja kansantalouden militarisoinnilla, joita käytetään korkeimpien voittojen turvaamiseen, — näin määrittelee toveri Stalin nykyaikaisen kapitalismin taloudellisen peruslain pääpiirteet.

Tämä laki paljastaa kapitalististen valtioiden rosvouspolitiikan juuret. Tämän lain paikkansapitävyyttä todistaa kehitys, mikä erityisesti viime vuosien aikana on tapahtunut miltei kaikissa kapitalistisissa maissa. Meidän maamme ei tässä suhteessa muodosta poikkeusta. Samanaikaisesti kun suurpääoman piirit ovat anastaneet yhä suurempia voittoja, työtätekevän kansanosan toimeentulomahdollisuudet ovat jatkuvasti huonontuneet. Välittömien ja välillisten verojen kohoamisen seurauksena palkkatyöväen ja pienomistajain verotaakka tulee vuosi vuodelta yhä raskaammaksi. Välttämättömyystarvikkeiden hinnat, maksut, verot ja vuokrat kohoavat. Työläisten, virkailijain ja muiden palkansaajien realipalkka alenee jatkuvasti. Työehdot huononevat samalla kun työvoiman riistoa tehostetaan moninaisin keinoin. Maaseutuväestön tulot vähenevät. Työttömien ja osatyöttömien lukumäärä kasvaa päivä päivältä. "Enimmäisvoiton turvaaminen kyseessäolevan maan väestönenemmistön riistolla", — siinä lähtökohta, perussyy maassamme erityisesti viime vuosina tapahtuneeseen kehitykseen ja nykyiseen tilaan.

Enimmäisvoittojen turvaamisessa näyttelee palkkapolitiikka keskeisintä osaa. Juuri tästä syystä meillä Suomessa, kuten muissakin kapitalistisissa maissa, kapitalistit johdonmukaisesti ajavat palkkasulkupolitiikkaa. Sen avulla he pitkän aikaa pakottavat realipalkan pysyttelemään ei ainoastaan alhaisella vaan lisäksi jatkuvasti alenevalla tasolla, sillä heidän etujaan ajava valtiovalta ei pyri asettamaan sulkua hintojen, maksujen, verojen ja vuokrien kohoamiselle. Samaa tarkoitusta palvelee myös ylärajan eli ns. katon asettaminen palkoille. Samasta syystä kapitalistit vastustavat sellaista palkkojen indeksisidonnaisuutta, joka edes jossain määrin korvaisi elinkustannusten nousun. Heidän palkkapolitiikkaansa sensijaan soveltuu erinomaisesti esim. meillä nykyään voimassaoleva ns. kuuro indeksi, joka ei paljoakaan

värähtele, tapahtukoon elinkustannuksissa millaisia nousuja tahansa. Niin taitavasti kuin kapitalistit ja heidän palkkapolitiikkaansa kannattavat ammattiyhdistysjohtajat yrittävätkin puolustaa palkkasulkupolitiikkaa "koko yhteiskunnan" ja erityisesti työläisten etujen mukaisena, eivät he loputtomiin voi jatkaa puijaustaan. Realipalkan alentuminen, ostokyvyn vähentyminen ovat tosiasioita, jotka lavastuksen ja sumutuksen lävitse paljastavat yhä laajemmille palkkatyöväen joukoille, että palkkasulkupolitiikka on palkaansaajien avointa rosvousta, heidän elintasonsa häikäilemätöntä polkemista kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamiseksi.

*

Maassamme harjoitettu kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamista palveleva talouspolitiikka on voinut menestyä erityisesti sen tuen ansiosta, jota se on saanut ammattiyhdistysliikkeen johdossa olevan ryhmäkunnan taholta. Sen "edustavimmat" nimet, A. Sumu, O. Lindblom ja E. Antikainen ovat, kuten tunnettua, kaikista kiivaimmin taittaneet peistä kapitalistien vaatiman palkkasulun puolesta. Kysymättä työläisten tai ammatillisten järjestöjen mielipidettä tämä "huijarien kolmikko" — kuten työläiset heitä nykyään nimittävät — solmi toukokuun 2 p:nä 1951 surullisenkuuluisan linnarauhasopimuksen, suostui kapitalistien vaatimukseen, ettei työläisille makseta työehtosopimusten edellyttämiä indeksikorotuksia ja löi samalla lukkoon palkkasulun, joka on ollut voimassa lähes parisen vuotta. Linnarauhasopimuksella täydennettiin sitä palkkasulkupolitiikkaa, jota sama ryhmäkunta jo aikaisemmin oli ajannut. On syytä palauttaa mieleen, että jo Fagerholmin hallituksen aikana he palkkakysymyksen eri vaiheissa asettuivat silloisen hallituksen palkkasulkupolitiikan tukijoiksi. Kerta toisensa jälkeen he torjuivat työläisten ja ammattiliittojen oikeutetut palkankorotusvaatimukset. Toimittaessa kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamiseksi ei katsottu keinoihin: lakonalaiset työpaikat julistettiin avoimiksi, harjoitettiin avointa rikkurivärväystä, ammatillisia järjestöjä eroitettiin työväen joukkovoiman hajoittamiseksi, liittojen vaatimukset syrjäytettiin F- ja A-sopimusten solmiamisen yhteydessä jne. Kun nämäkään keinot eivät tepsineet, turvauduttiin yhdessä valtiovallan ja kapitalistien kanssa avoimen väkivallan keinoihin lakkoilevia työläisiä vastaan, kuten tapahtui syksyllä 1949.

Siirtyminen kapitalistien vaatiman täydellisen palkkasulkupolitiikan tielle toukokuussa 1951 merkitsi saman politiikan jatkamista uusien tunnusten pohjalla. Tällaiseksi tunnukseksi tuli "talouselämän vakauttaminen", jonka hyväksi kaikkien yhteiskuntaryhmien tuli uhrautua. Käytännössä tämä merkitsi mainitun SAKn ryhmäkunnan yhä tiiviimpää yhteistyötä kapitalistien luokkaetuja ajavan valtiovallan ja

suuryhtymien kanssa, täydellistä luopumista työväenluokan luokkaeduista ja ammatillisen liikkeen omaksumista periaatteista sekä ammatillisen liikkeen palkka- ym. politiikan alistamista palvelemaan talouspolitiikkaa, joka, kuten käytäntö on osoittanut, on yksinomaan tarkoitettu turvaamaan kapitalisteille enimmäisvoittoja.

*

Pyrkiessään saamaan työläiset ja heidän ammatilliset järjestönsä luopumaan palkkojen korotusvaatimuksista he ovat turvautuneet erilaisiin selityksiin muka palkkojen korotusten vahingollisuudesta työläisille. On selvää, että näillä selityksillä ei ole mitään yhteistä tosiasiain kanssa, vaan sointuvat ne yhteen porvarillisten taloustieteilijäin ja -poliitikkojen kulloinkin tarkoituksenmukaisiksi katsomien "selvitysten" kanssa. Heidän perusväittämänsä mukaan ei työläisille ole palkkojen korotuksista hyötyä vaan päinvastoin vahinkoa, sillä tapahtukoon korotus työtaistelujen tuloksena, palkkasäännöstelyn tai sopimusten kautta, se johtaa vastaaviin hintojen korotuksiin.

Vaikkapa oletettaisiinkin, että palkkojen korotukset vaikuttaisivat hintoihin, on täysin perusteeton väite, että esim. 20 % palkankorotus kohottaisi hintoja 20 %:lla, sillä työpalkat muodostavat vain osan tavaroiden hinnoista. Näinollen väite työpalkkojen korotusten vahingollisuudesta työläisille on täysin harhaanjohtava ja väärä.

Tosiasiassa yleinen palkkojen korotus ei nosta kulutustarvikkeiden hintoja pysyvästi. Sensijaan palkkojen korotus alentaa kapitalistien voittoja. Juuri tästä syystä kapitalistit vaativat palkkasulkua.

Mutta mikä estää asettamasta kysymystä kapitalistien voittojen alentamisesta. Eikö tämä olisi ammatillisen liikkeen periaatteen mukaista palkkapolitiikkaa? Siitäpä se kenkä puristaakin. Sumu ja kumppanit tuntuvat kovin vaivautuneilta, kun työläiset ja ammatilliset järjestöt viittaavat kapitalistien paisuviin voittoihin. Heidän on kiusallista kuulla puhuttavan voitoista ja niiden suuruudesta. Nähtävästi heille — samoinkuin suuryhtymillekin — työvoiman riistosta saadut kapitalistien voitot ovat "tabu", johon ei saa kajota.

Tosiasia, että elinkustannukset ovat tänään huomattavasti korkeammat tasoa, joka vallitsi silloin, kun kapitalistien vaatima palkkasulku pantiin voimaan, ilmaisee itse puolestaan, onko palkkasulku ollut työläisille eduksi vai vahingoksi. Palkkasulusta huolimatta ovat hinnat, maksut, verot ja vuokrat nousseet. Juuri tämä paljastaa palkkasulkupolitiikan erääksi tehokkaimmaksi keinoksi palkallaaneläjien — väestönenemmistön — elintason alentamiseksi kapitalistien voittojen lisäämisen hyväksi.

Samaa tarkoitusta palvelevat heidän selityksensä siitä, että palkankorotukset johtavat inflaatioon ja että tämän vuoksi ei palkkoja voida korottaa. Inflaation

syynä ei koskaan ole palkkojen korottaminen vaan tavallisimmin se, että setelirahoja lasketaan liikkeelle enemmän kuin kiertokulun tarpeet edellyttävät. Näin tapahtui nimenomaan viimeisen Neuvostoliittoa vastaan käydyn sodan aikana, jolloin sotamenojen rahoittaminen tapahtui lisäämällä setelistön määrä seitsenkertaiseksi. Täältä juontavat juuret nykyiseen inflaatioon, jolle lisäksi on antanut vauhtia muu kapitalistien etujen mukainen talouspolitiikka, mm. Fagerholmin aikana toimeenpannut devalvaatiot. Että tämänkin selvityksen perimmäisenä tarkoituksena on ollut työläisten karkea huiputtaminen tarkoituksella pidättää heitä vaatimasta palkkoihinsa parannuksia paljastuu siitä, että sen jälkeen kun eräät porvarilliset talousekspertit, mm. prof. Klaus Varis, ovat selittäneet etteivät palkat ole inflaation syynä, myös Sumu kumppaneineen on katsonut viisaimmaksi lopettaa loruilunsa. Mutta kun asia on näin, miksi he sitten edelleenkin itsepintaisesti pitävät kiinni palkkasulusta?

*

Kapitalistien enimmäisvoittoja turvaavan palkkapolitiikan puolustaminen on — kuten nähdään — vaatinut sen ajajilta monenlaisia ponnistuksia palkkatyöväen harhaanjohtamiseksi. Se on lisäksi pakoittanut etsimään keinoja, joilla SAKn johtoelimissä mm. Valtuustossa olevia rehellisiä työläisten edustajia voitaisiin johtaa harhaan ja saada heidät siten tukemaan tätä politiikkaa. Tietysti sosdem.puolueen johtoryhmä SAKssa on tämän ohella turvautunut puoluekuriin, painostukseen yms., jolloin mm. SAKn valtuustoon kuuluvia sosdem. puolueen työläisjäseniä on ryhmäkokouksissa painostettu luopumaan työläisiltä ja perusjärjestöiltä saamistaan eväistä, äänestämään johtoryhmän laatimien päätösten puolesta ja siunaamaan heidän tekonsa. Yleisesti tunnettua on, että SDP on eräissä tapauksissa ollut pakoitettu mobilisoimaan johtavat voimansa valtuuston työläisjäsenten "hieromis"-tilaisuuksiin.

Valtuuston jäseniä ja yleensä ammattiyhdistysväkeä on ihmetyttänyt se, ettei valtuuston päätösten niitä kohtia, joista todella olisi ollut hyötyä palkkatyöläisille, ole työvaliokunnan taholta toteutettu, vaan usein menetelty päinvastoin kuin päätös edellytti. Mainittakoon siitä muutamia esimerkkejä.

Kun SAKn valtuusto helmikuun 4 pnä 1951 julkilausumassaan korosti työehtosopimusten loukkaamattomuutta ja totesi silloisen hallituksen toimeenpiteet indeksikorotusten riistämisestä "määrätietoiseksi hyökkäykseksi ei ainoastaan palkannauttijain toimeentuloturvaa, vaan samalla työehtosopimuspolitiikkaa ja koko työmarkkinajärjestöjen olemassaoloa vastaan", ei tämä päätös Aku Sumun ja O. Lindblomin mielestä ollut sen arvoinen, että se olisi estänyt heitä allekirjoittamasta linnarauhasopimusta, jolla mitätöitiin ammattiliittojen sol-

miamat työehtosopimukset ja siten rosvottiin työläisiltä heidän indeksikorotuksensa.

Linnarauhasopimuksessa luvattiin juhlallisesti, että "linnarauhan aikana mahdollisesti tapahtuva elinkustannusten nousu linnarauhan päättyessä hyvitetään palkansaajille keskimääräisenä korvauksena laskettuna elinkustannusindeksi luvusta 1031."

Linnarauhasopimuksen lupaukset olivat täyttä huijausta, — palkkasulkukohtaa lukuunottamatta, mistä sen allekirjoittajat edelleenkin pitävät tiukasti kiinni. Tätä huijausta jatketaan nyt "vakauttamisen" nimikkeellä.

Käsitellessään ns. vakauttamisohjelmaa valtuusto päätti syyskuun 23 pnä 1951 mm. indeksikysymyksestä seuraavaa:

"Olisi kuitenkin mitä kohtuuttominta, jos ohjelman toteuttamiseksi vaadittaisiin palkansaajien elintason alentamista, jota hallituksen tekemä indeksiratkaisu tulisi merkitsemään. Tämän vuoksi valtuusto pitää välttämättömänä, että linnarauhan aikana tapahtuneesta elinkustannusten noususta myönnetään luvattu keskimääräinen korvaus hintojen, verojen ja yleisten elinkustannusten alentamisen muodossa. Uuden elinkustannusindeksin käytäntöön ottaminen ja palkkojen uuteen indeksiin sitominen on suoritettava sellaisena ajankohtana ja sellaisella tavalla, että tämä tarkoitus tulee toteutetuksi".

Tämäkään valtuuston päätös ei järkyttänyt Lindblomin ja Antikaisen vakauttamisintoa. Heidän mielestään ei ollut tarpeellista pitää ohjeena valtuuston päätöstä, vaan on nykyinen voimassaoleva indeksi hyväksytty Suunnitteluneuvoston esittämässä muodossa.

Edellämainitut esimerkit osoittavat, että monet SAKn valtuustossa hyväksytyt päätökset ja julkilausumat (samoinkuin eräät työvaliokunnan viralliset lausunnot) on tarkoitettu lähinnä työläisten ja valtuuston työläisjäsenten harhaanjohtamiseksi, mutta ei käytännössä toimeenpantaviksi. Kansan keskuudessa asetetaankin nykyään yhtäläisyysmerkki elinkustannusindeksin ja Sumun ja kumpp. välille: Yhtä kuuro kuin nykyinen indeksi on elinkustannusten vaihtelulle, yhtä kuuro on mainittu ryhmäkunta niiden päätösten suhteen, joita valtuusto on tehnyt.

*

Työläisten kasvava tyytymättömyys palkkasulkupolitiikkaa kohtaan on pakoittanut etsimään yhä uusia keinoja työläisten tyynnyttämiseksi. Kesäkuussa 1952 työvaliokunta lausunnossaan Suunnitteluneuvostolle esitti — lainataksemme Palkkatyöläisen sivun yli ulottuvaa otsikkoa — vaatimuksen, että "Palkkatason on noustava kansantulon ja työn tuottavaisuuden nousua vastaavasti. Asiasta on 1951 osalta ryhdyttävä viipymättä neuvotteluihin."

Kuten tunnettua koko teollisuuden tuotanto oli v. 1951 18 % korkeampi edellisen vuoden tuotantoa. Metalliteollisuudessa se oli 33 % suurempi. Kun samanaikaisesti teollisuudessa työtuntien lukumäärä kohosi vain 5 %:lla, osoittaa se työn voimaperäisyyden tuntuvasti lisääntyneen. Esitetyn vaatimuksen toteuttaminen olisi merkinnyt huomattavaa palkkojen nousua.

Palkkatyöläiset ovat kuitenkin saaneet turhaan odottaa tätä antia. Ammatillisten järjestöjen lukuisista vaatimuksista huolimatta työvaliokunta ei ole pannut rikkaa ristiin vaatimuksensa toteuttamiseksi. Ilmeisesti tämä vaatimus havaittiin kapitalistien voittojen kannalta katsottuna erittäin turmiolliseksi vaatimukseksi ja siksi siitä ei enää ole hiiskahdettukaan.

Tällä hetkellä tämä mahtipontisesti esitetty palkankorotusvaatimus on vaihdettu uuteen tunnukseen, joka paremmin sopeutuu palkkasulkupolitiikan puitteisiin. Tämä tunnus sisältyy muistioon, jonka Sumun, Lindblomin ja Antikaisen muodostama omatekoinen lähetystö esitti pääministerille joulukuun 11 pnä 1952, — muistioon, jota työläisten keskuudessa kutsutaan "kolmen huijarin muistioksi". Lainataksemme jälleen Palkkatyöläistä tunnus kuuluu:

"V:n 1951 palkkaperusteita ei saa alentaa, niihin nojautuva ansiotaso on säilytettävä."

Kuten nähdään kesäisen hairahduksen jälkeen palkkasulkupolitiikka on saatettu jälleen kunniaan. Uutta tunnusta tarkastellessa on kuitenkin syytä kysyä, miten on laita realipalkkatason? Miten korvataan kohonneet elinkustannukset: välttämättömyystarvikkeiden hintojen kohoamiset, kohonneet verot, kohonneet maksut, kohonneet vuokrat? Miten turvataan työttömille työtä kunnollisella palkalla?

Tarkasteltaessa SAKn johtokerrosten noudattamaa palkkapolitiikkaa, joka käytännössä on osoittautunut täysin työläisten etujen ja ammatillisen liikkeen periaatteiden ja tehtävien vastaiseksi, herää kenties kysymys, toteutetaanko tätä politiikkaa tietoisina sen seurauksista vaiko ymmärtämättömyydestä. SAKn toinen puheenjohtaja Eero Antikainen antaa tähän kyllin selvän vastauksen. Puheessaan Työn juhlilla Helsingissä elokuussa 1951 hän selittää mahdolliseksi työläisten elintason kohoamisen jatkuvan turvaamisen kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän puitteissa yhteistyössä muiden etupiirien kanssa. Yhteistyö ja sovinto kapitalistien ja työväenluokan kanssa, riistäjien ja riistettyjen sopusointu, — siinä on lähtökohta niin nykyiselle vakauttamispolitiikalle kuin siihen liittyvälle palkkasulkupolitiikalle. Työväenluokan omakohtaiset kokemukset ovat kuitenkin niin meillä kuin muissakin maissa laadultaan sellaisia, että tuskinpa työväki tulee nielemään sille tyrkytettyä luokkasovinnon pajunköyttä. Työväenluokka osaa myös ottaa kokemuksistaan vaarin. Ja tuskinpa Eero Antikainen itsekään on täysin vakuuttunut "arvokkaasta periaatteestaan", käyttääksemme Antikaisen mielilausetta. Joulukuun 9 pv. 1952 budjetin lähetekeskustelussa Antikainen ilmaistuaan en-

sin huolestumisensa indeksin kohoamisesta tasolle, joka uhkaa pakoittaa maksamaan työläisille indeksikorotuksen, sekä moitiskeltuaan kapitalisteja siitä, että he tahallaan aiheuttavat työttömyyttä ja alentavat palkkoja horjuttaen siten luottamusta valtiovallan oikeamielisyyteen, jatkaa seuraavasti:

"Vastuunalainen ammattiyhdistysväki on kuitenkin lähtenyt siitä, että maassa löytyisi riittävä määrä sellaista väkeä, jolle taloudellisen elämän ohjaaminen yhteiseksi hyväksi on siinä määrin ymmärrettävä ja kallis asia, että vakauttamisen tueksi myöskin kapitalistien etupyrkimyksiä vastaan on koottavissa riittävän vahva yhteinen palkannauttijain, yhtähyvin henkisen kuin ruumiillisenkin työntekijäin, talonpoikien, pienyrittäjäin ja pieneläjäin sekä säästäjien rintama, joka riittää tarkoitetun ohjelman rakentamiseen ja toteuttamiseen.

Haluan todeta tässä vaiheessa, että mikäli ammatillisesti järjestynyt työväki havaitsee, että tällainen yhteisvastuullinen rintama ei kaikista huolimatta olekaan syntynyt, ja että pääomapiirien vaikutusvalta ja hämäys ulottuu uskomaamme pitemmälle ja laajemmalle, on tästä tarpeen tullen vedettävä se ainoa vedettävissä oleva johtopäätös, että taloudelliseen yhteistä hyvää tarkoittavaan suunnitelmallisuuteen ei ole mahdollista vetää kaikkia niitä voimia, joiden edun mukaista se itse asiassa on ja toistaiseksi on tällöin luovuttava rakentavasta työskentelystä ja otettava pääomapiirien heittämä taisteluhansikas vastaan."

Kuten Antikaisen todistuksesta nähdään, on vakauttamisen kallis asia ja etupiirien yhteistyö suurpääomapiirien taholta otettu vallan yksipuolisesti eli toisin sanoen kapitalistien luokkaetujen kannalta. Ja kapitalistien luokkaetu, — mitäpä se muuta on kuin enimmäisvoiton tavoittelua väestön enemmistön elintason alentamisen kustannuksella. Tämä hämmästyttävä havainto ja siihen liittyvä pettymys luokkasovinnon romahtamisesta kapitalistien kanssa on järkyttänyt Antikaista siinä määrin, että hän on valmis luopumaan koko vakauttamistouhusta ja ottamaan vastaan "pääomapiirien heittämän taisteluhansikkaan".

On tyydytyksellä merkittävä, että myös SAKn toinen puheenjohtaja ottaa oppia työväenluokan kokemuksista ja vetää siitä todella "ainoan VEDETTÄVISSÄ OLEVAN JOHTOPÄÄTÖKSEN."

Mutta kokemukset, joita maamme palkkatyöläisillä on Antikaisista, Sumuista ja Lindblomeista, ovat samoin laadultaan sellaisia, että tuskinpa tätä Antikaisen julistamaa "pääomapiirien heittämän taisteluhansikkaan vastaanottamista" voidaan ottaa kovin vakavalta kannalta. Nämä sumuttajat ovat jo siksi monta kertaa puijanneet työläisiä ja ammatillisia järjestöjä ja hajoittaneet työväen voimia, että sen voidaan katsoa muodostuneen heille tottumukseksi, "menneen vereen", kuten kansa sattuvasti sanoo. Siksi he eivät ole työväen luottamuksen arvoisia.

Todella tuloksia tuottavaa taistelua suurpääoman hyökkäystä vastaan voidaan käydä ainoastaan työväen yhteisvoimin, sillä kysymyksessä on kaikkien työläisten etu, yhtähyvin kommunistien kuin sosialidemokraattisten tai näihin puolueisiin kuulumattomien työläisten yhteisetu. Tämä taistelu tuskin miellyttää Antikaista kumppaneineen päättäen siitä halveksumisesta, mitä he ovat osoittaneet ja osoittavat tänäkin päivänä työläisten ja heidän ammatillisten järjestöjensä esityksiä ja vaatimuksia kohtaan.

Ainoa vedettävissä oleva johtopäätös on todella palkkatyöväen, yhtähyvin henkisen kuin ruumiillisenkin työntekijäin, talonpoikien, pienyrittäjien ja pieneläjien yhteinen taistelurintama, suurpääoman yltyvän riiston kohteena olevan maamme väestönenemmistön yhteinen rintama suurpääomapiirien ja sen etuja ajavan hallituksen talouspolitiikkaa vastaan sen muuttamiseksi talouspolitiikaksi, joka vastaa työtätekevän kansanosamme etuja.

Tämän yhteisen rintaman luomisessa suurpääoman riistopolitiikkaa vastaan on työväenluokalla ja sen ammatillisilla järjestöillä keskeinen merkitys.

Yhteinen taistelurintama voi koostua ja lujittua vain yhteisessä taistelussa. Tässä vaiheessa on taistelun keskeisimmäksi tunnukseksi nostettava kapitalistien vaatiman ja noudattaman palkkasulun murtaminen ja palkkojen korottaminen. Taistelun tuloksen ratkaisee, kuten aina ennenkin, ammatillisen liikkeen järjestövoima, sen ja koko työväenluokan taisteluyhtenäisyys ja tämän voiman määrätietoinen käyttäminen palkkatyöntekijäin vaatimusten puolesta kapitalistien luokkaetuja vastaan.

Minkäpä muun kuin yhtenäisen luokkavoimansa käyttämisen avulla maamme työväki on saavuttanut suurimmat voittonsa: 8 tunnin työpäivän, valtiolliset oikeudet, parannukset sosialiseen ja työnlainsäädäntöön. Yhteisen voimansa ansiosta se pystyi kohottamaan palkkatasonsa kuopasta, johon se sodanaikaisen palkkapolitiikan seurauksena poljettiin. Yhteisen toimintansa ansiosta se pystyi myös välittömästi sodan jälkeisinä vuosina jossain määrin parantamaan realipalkkatasoa. Ja kuten kokemus osoittaa, työväellä ei tänäänkään ole muuta tietä kuin yhtenäisen taistelun tie, jos mieli pysähdyttää yhä jyrkkenevä elintason alentuminen ja nostaa elintaso siitä kurimuksesta, johon maassamme harjoitettu kapitalistien enimmäisvoittojen turvaamista palveleva talouspolitiikka on sen saattanut.

Tässä taistelussa, yhtähyvin ammatillisten perusjärjestöjen vahvistamisen ja niiden yhtenäisyyden lujittamisen puolesta kuin koko työväen kokoamiseksi ja järjestämiseksi yhteistoimintaan työväen yhteisten vaatimusten puolesta kommunistien on oltava esimerkillisiä.

Teorian kysymyksiä

EINO NEVALAINEN:

Työväenluokan ehdoton kurjistaminen kapitalistisen rationalisoinnin avulla

I.

Toveri Stalin toteaa äskettäin ilmestyneessä teoksessaan "Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTL:ssa", että kapitalismin peruslaki, joka määrää kapitalistisen tuotannon kehityksen kaikki puolet ja kaikki pääasialliset prosessit, kapitalismin olemuksen, "voitaisiin muotoilla suunnilleen tähän tapaan: kapitalistisen enimmäisvoiton turvaaminen kysymyksessä olevan maan väestön enemmistön riistolla, häviöön saattamisella ja kurjistamisella, toisten maiden, varsinkin takapajuisten maiden kansojen orjuuttamisella ja järjestelmällisellä rosvouksella, ja vihdoin sodilla ja kansantalouden militarisoinnilla, joita käytetään korkeimpien voittojen turvaamiseksi." [1]

Tämä kapitalismin peruslaki, mahdollisimman korkeiden voittojen hankkiminen monopolipääomalle kaikin käytettävissä olevin keinoin muodostaa avaimen myös työläisten ja kapitalistien välisten suhteiden arvioimiseksi jokaisessa yksityistapauksessa, jokaisessa kapitalistisessa maassa.

Seuraavassa pyrin suorittamaan tuollaisen arvion kapitalistisissa tuotantolaitoksissa työtehon kohottamiseksi harjoitetusta, rationalisoinnin nimellä tunnetusta toiminnasta, johon suhtautuminen on maamme työläisten keskuudessa yhtä horjuvaa kuin edellisessä kirjoituksessani käsittelemääni teollisuuslaitosten sosiaaliseen holhoukseen. Asian käsittely on välttämätöntä jo senkin tähden, että erimielisyydet kapitalistiseen rationalisointiin suhtautumisessa ovat työläisille sangen vahingollisia, sillä ne hajoittavat työläisten rivejä, aiheuttavat riitoja ja vaikeuttavat heidän yhtenäistä toimintaansa ei ainoastaan tässä, vaan kaikissa muissakin asioissa.

Kysymys rationalisoinnista on tullut erikoisen päivänpolttavaksi meillä viime aikoina lisääntyneen työttömyyden johdosta. Hyvin monet työläiset pitävät yhä laajemmassa mitassa harjoitettua rationalisointia ainakin osasyynä lisääntyvään työttömyyteen.

Tietysti työttömyys sellaisenaan on seurausta itse kapitalistisen tuotantotavan sisäisistä kehityslaeista, ennen kaikkea pääomien kasautumisesta, joka johtaa tuotantorakennuksiin, koneisiin, raaka-aineisiin ja muihin tuotantovälineisiin käytetyn pääomanosan lisääntymiseen työ-

palkkoihin käytetyn pääoman kustannuksella, niin että tuotannon laajentuessa tarvittavan työvoiman määrä jatkuvasti supistuu — ainakin suhteellisesti — tuotettujen tavaroiden määrään verrattuna ja synnyttää siten yhä kasvavan teollisuuden vara-armeijan. Niinikään on selvää, että kuluvan vuoden aikana selvästi todettavissa olevat ilmiöt: tuotannon supistuminen, monien tehtaiden sulkeminen, tuhansien työläisten erottaminen, pakkolomauttaminen ja laajassa mitassa tapahtunut siirtyminen lyhennettyyn työviikkoon ja siitä johtuviin alennettuihin palkkoihin ovat ennen kaikkea seurausta toisaalta vakauttamishuijauksen aiheuttamasta työläisten ja muiden työtätekevien väestönkerrosten maksukykyisen kysynnän supistumisesta ja toisaalta ulkomaankauppamme yksipuolisesta suuntaamisesta yhä syvemmälle talouspulan kurimukseen vaipuviin lännen kapitalistisiin maihin.

Mutta vaikka edellä luetellut seikat ovatkin työttömyyden perussyynä, niin tuskinpa voitaneen kieltää, että myös viime vuosina tarmokkaasti harjoitettu rationalisointi on omalta osaltaan vähentänyt työvoiman tarvetta ja jouduttanut siten kapitalistien niin hartaasti toivoman "normaalisen työttömyyden" muodostumista.

Vaikka tuhannet työläiset jo ovat oman kokemuksensa perusteella huomanneet laajassa mitassa harjoitetun rationalisoinnin ja työttömyyden lisääntymisen välisen suhteen, niin sittenkin lopullinen kannanotto rationalisointiin, sen hyväksyminen tai vastustaminen tuottaa edelleen vaikeuksia, sillä porvarillinen ja oikeistososialidemokraattinen propaganda uskottelee heille, että rationalisointi on työläisten etujen mukaista, koska sen ansiosta yksityisten työläisten palkat kohoavat ja samalla se lisätessään kansantuloa tekee mahdolliseksi koko työväenluokan elintason nousun.

Sen vuoksi rationalisointia ei voida tarkastella vain eräänä syynä tämän hetken työttömyyteen, vaan työläisten asemaan jatkuvasti vaikuttavana tekijänä. Tässä mielessä ei kysymys ole mitenkään uusi, sitä ovat työläiset ja heidän järjestönsä joutuneet pohtimaan jo yli viidenkymmenen vuoden ajan, sillä niin kauan on kulunut kapitalistisen rationalisoinnin syntymisestä.

Taylorin "tieteellinen" hiotusjärjestelmä

Ei ole suinkaan sattuma, että kapitalistinen rationalisointi sai alkunsa USA:ssa. Kapitalismi oli kehittynyt siellä poikkeuksellisissa oloissa, joihin kuului mm. se, että maan keski- ja länsiosissa oli suunnattomasti vapaita maa-alueita, joita jokainen sai viljeltäväkseen ilmaiseksi tai myöhemmin hyvin mitättömästä maksusta. Euroopasta saapuneiden siirtolaisten ei ollut pakko antautua koko elämänsä ajaksi itärannikon teollisuuskapitalistien palkkaorjiksi, vaan työskenneltyään jonkin aikaa tehtaissa he saattoivat siirtyä länteen ja ryhtyä farmareiksi. Seurauksena oli jatkuva työvoiman puute teollisuusseuduilla ja siitä johtuen työvoiman arvon ja hinnan kohoaminen paljon korkeammaksi kuin missään muualla. Nämä olot pakottivat kapitalisteja ottamaan käytäntöön melkein jokaisen tarkoituksenmukaisen teknillisen keksinnön, sellaisiakin, joita Euroopan kapitalistisissa maissa ei kannattanut ottaa käytäntöön, koska niiden käyttäminen olisi tullut kalliimmaksi kuin halvan elävän työvoiman käyttö.

Sama syy kiihoitti USA:n kapitalisteja parantamaan jatkuvasti myös työmenetelmiä. Huomattavia tuloksia oli saavutettu

[1] J. V. Stalin: Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTL:ssa. Kommunisti N:o 11, 1952, s. 634.

jo viime vuosisadalla; amerikkalainen työläinen ei enää silloin saanut hiukan suurempaa palkkaansa samasta työmäärästä kuin eurooppalainen, vaan hänen oli tehtävä työtäkin paljon enemmän. Kuitenkin työvoiman suhteellinen kalleus, ts. työpalkkojen suuruus ja tietysti ennen kaikkea voitonhimo ajoi kapitalisteja keksimään yhä uusia ja tehokkaampia menetelmiä työn voimaperäisyyden, intensiivisyyden kohottamiseksi.

Tämän pyrkimyksen tuloksia oli sitten myöhemmin rationalisoinniksi ristitty menettelytapa, jonka ensimmäisenä esitti insinööri F. W. Taylor viime vuosisadan lopussa aloittamiensa tutkimusten tuloksena.

Hänen teoksensa ”Tieteellisen liikkeenhoidon periaatteet” levisi hyvin nopeasti kaikkiin maihin, sitä tutkittiin, siinä esitettyjä menetelmiä ryhdyttiin kokeilemaan ja soveltamaan tuotantolaitoksessa toisensa jälkeen. Eikä ihmekään, sillä Taylor oli jo tutkimuksia suorittaessaan saavuttanut loistavia tuloksia. Koska niistä on paljon kirjoitettu myös suomenkielisessä kirjallisuudessa, esitän tässä vain muutamia. Niinpä Betlehem Steel Co:n eräässä yrityksessä Taylor suoritti töiden uudelleen järjestelyn raudan lastauksessa. Tuloksena oli, että entisten 75 työläisen asemesta työn suoritti 21 miestä samoilla välineillä. Kunkin työläisen työsuoritus oli kohonnut 260 %:lla, mutta palkka ainoastaan 60 %:lla, kun sen sijaan yrittäjän palkkamenot olivat supistuneet 86 dollarista 38 dollariin. Saman tehtaan valuraudan lastaajien työn uudelleen järjestely johti siihen, että työläisten lukumäärä voitiin supistaa 500:stä 140:een. Kun palkat nousivat suhteessa 16 : 26, niin työnsuoritus lisääntyi suhteessa 16:59 ja kapitalistin palkkamenot vähenivät n. 46 % entisestään. Eräällä rakennustyömaalla 12 Taylorin menetelmien mukaan valittua muuraria pystyi uudet työtavat opittuaan suorittamaan saman määrän työtä kuin aikaisemmin 35.[1]

Jo nämä muutamat esimerkit riittävät osoittamaan, että Taylorin menetelmät olivat erinomaisen edullisia kapitalisteille, mutta epäedullisia työläisille, koska ne johtivat työn voimaperäisyyden kohoamiseen paljon suuremmassa määrässä kuin palkka lisääntyi, vaikka emme ottaisikaan vielä tässä huomioon sitä, että palkkojen nousu oli aina väliaikainen; kun uudet menetelmät olivat vakiintuneet, alennettiin palkat suunnilleen entiselle tasolle. Epäedullisia nämä menetelmät olivat työläisille lisäksi sen vuoksi, että työssä olevien työläisten lukumäärää voitiin supistaa ja lisätä siten teollisuuden vara-armeijaa.

Miten Taylor ja hänen seuraajansa saivat nuo loistavat tulokset aikaan?

1. Kutakin tehtävää varten suoritettiin mahdollisimman huolellinen työläisten valinta, sen suunnasta antaa kuvan Taylorin oma selitys lastaustyöläisten valintaperusteista: voimakkaita, kestäviä, tylsiä ja tyhmiä. Näppäryyttä vaativiin tehtäviin taas valittiin naisia tai poikia jne.

2. Työprosessi tutkittiin yksityiskohtaisesti, jotta voitiin poistaa jokainen turha ja tarpeeton liike. Työläisille opetettiin mahdollisimman aikaa säästävä työtapa joko suusanallisesti, kuvien ja piirrosten tai sitten elokuvan avulla. Lenin luonnehtii menetelmän seuraavasti:

”Työhön pannaan voimakkain ja taitavin työläinen; erikoisella kellolla otetaan kuhunkin operaa-

[1]) Esimerkit poimittu: Lenin: Kootut teokset XVIII, s. 557 ja Railo: Tie yhteiskunnalliseen suunnitelmatalouteen, s. 79.

tioon ja jokaiseen liikkeeseen menevä aika sekunneissa ja sekunnin murto-osissa; suunnitellaan kaikkein taloudellisimmat ja tuottavimmat työmenetelmät; parhaimman työläisen työ kuvataan elokuvanauhalle jne.

Tuloksena on se, että työläisestä puristetaan samojen 9—10 tunnin aikana kolme kertaa enemmän työtä, kulutetaan säälimättä kaikki hänen voimansa, imetään nopeutetulla vauhdilla palkkaorjan hermo- ja lihasenergian jokainen pisara. Mutta hän kuolee aikaisemmin. — Portin takana on paljon toisia!”[1]

3. Kutakin tehtävää varten valittiin mahdollisimman sopivat työkalut, nimenomaan työkalut, sillä varsinaisiin koneisiin ei Taylor kiinnittänyt sanottavastikaan huomiota, niitä käytettiin sellaisia kuin tehtaassa oli.

Rationalisointi Suomessa

Taylorin jälkeen on rationalisointi saanut valtavan laajuuden kaikissa kapitalistisissa maissa. Asian tämän puolen selostamiseen ei tässä yhteydessä ole mitään syytä. Rajoitun ainoastaan toteamaan, että meidän maassamme alettiin propagandaa rationalisoinnin hyväksi harjoittaa jo ensimmäisen maailmansodan aikana, mutta käytännöllisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin vasta vuoden 1920 pulan jälkeen, erikoisesti puunjalostusteollisuudessa, mutta pian myös muilla teollisuusaloilla. Syynä siihen, että rationalisointi alkoi meillä nimenomaan itsenäisyyden ensimmäisinä vuosina, oli epäilemättä vientimarkkinoiden vaihtuminen. Venäjälle viennin tilalle tulivat läntisten kapitalististen maiden markkinat, joilla kilpailu oli paljon ankarampaa ja vaati sen vuoksi tuotantokustannusten huomattavaa alentamista, johon pyrittiin paitsi koneellistamisen, myös rationalisoinnin avulla.

Mutta johdonmukaisen, kaikki tärkeimmät teollisuusalat käsittävän rationalisoinnin voidaan kuitenkin katsoa meidän maassamme alkaneen vasta vv. 1929—1933 pulan aikana ja välittömästi sen jälkeen. Sysäyksen siihen antoi tietysti pulan aiheuttama voimakas tavarain hintojen lasku sekä maailman- että kotimaanmarkkinoilla. Koneistojen laajan uusintamisen rinnalla tehostettiin myös rationalisointia, jotta tuotantokustannukset voitiin painaa uutta, alentunutta hintatasoa vastaaviksi ja säilyttää kapitalistien voitot entisen suuruisina, vieläpä lisätäkin niitä.

Toimenpidettä helpotti se, että maamme suurpääoman onnistui lapuanliikettä ja valtion väkivaltakoneistoa hyväkseen käyttäen hajoittaa Ammattijärjestö ja yleensä luokkataistelun kannalla oleva julkinen työväenliike. Ammattijärjestön tilalle oikeistososialidemokraattien perustama SAK oli vuosikausia mitättömän heikko ja kaiken lisäksi kokonaan kapitalistien käytettävissä, se saarnasi pulan seurausten tasaista jakamista kaikkien kannettavaksi, joka käytännössä merkitsi niiden sälyttämistä työtätekevien hartioille. Tällöin myös työläisten vastarinta rationalisoinnin estämiseksi tai ainakin hillitsemiseksi, joka oli jatkunut koko 1920-luvun, murrettiin toistaiseksi ja kapitalistit saivat tälläkin alalla vapaat kädet.

Laajassa mitassa, yhtenäisen suunnitelman mukaan lienee rationalisointi suoritettu ensimmäisenä Arabian tehtaalla v:sta 1932 alkaen. Kuvaavaa oli, että sen suoritti ulkomaalainen erikoisliike, Ab Nordiska Bedaux, koska Suomessa ei vielä silloin ollut riittävästi asiantuntemusta.

Nykyisin sen sijaan maassamme on jo suuri määrä erikoisku-

[1]) Lenin: Kootut teokset XVIII, s. 556. 4. venäjänk. painos.

lutuksen saaneita työntekijöitä rationalisoinnin eri aloja varten. Jos jätämmme huomioon ottamatta etupäässä maatalouden rationalisointia edistävän Maatalouden työtehoseuran (myöhemmin Työtehoseura) ja eräät muut suppeammilla aloilla työskentelevät järjestöt, niin varsinaisesta teollisuuden rationalisoinnista huolehtiva elin, Teollisuuden työtehoseura perustettiin v. 1942. Se toimi vuoteen 1950, jolloin se muutettiin puhtaasti liikeperiaatteiden pohjalla toimivaksi Oy Rastoriksi. Rastor kouluttaa erilaisilla kursseilla alan ammattimiehiä, suorittaa käytännöllisiä rationalisointitehtäviä eri teollisuuslaitoksissa sekä julkaisee rationalisointia propagoivaa aikakauslehteä "Tehostaja". Huvittavana piirteenä mainittakoon, että SAK:n nykyinen sihteeri Olavi Lindblom kuuluu Rastorin johtoelimiin ja Tehostaja-lehden toimituskuntaan.

Mitä rationalisointi on porvarillisen ja oikeistososialidemokraattisen käsityksen mukaan?

Ennen kuin siirryn tarkastelemaan, miten rationalisointi käytännössä tapahtuu, haluan esittää eräitä määritelmiä rationalisoinnista selvittääkseni, mitä sillä ymmärretään toisaalta porvarillisessa ammattikirjallisuudessa ja toisaalta oikeistososialidemokraattien keskuudessa. Niin oudolta kuin ehkä tuntuukin, voisi porvarillisen ammattikirjallisuuden käsitykset esittää suurelta osalta Suomen Metallityöväenliiton julkaiseman "Rationalisointi, sen olemus ja tarkoitus"-nimisen kirjasen mukaan.

Professori Eino Niini määrittelee teokseen sisältyvässä kirjoituksessaan rationalisoinnin seuraavasti:

"Nykyisin tarkoitetaan rationalisoimisella sellaista jatkuvaa tai ainakin järjestelmällistä toimintaa, jonka tarkoituksena on tieteen ja tekniikan tarjoamin keinoin ja yhteistoiminnan avulla kohottaa tuotannon, so. organisatoristen järjestelyjen, teknillisten välineiden ja itse työn suorituksen taloudellista hyötysuhdetta sekä inhmillistä miellyttävyyttä." [1]

Asiallisesti aivan samanlaisia ovat kaikki ammattikirjallisuudessa esitetyt määritelmät rationalisoinnista. Lainaan niistä vielä yhden, nim. ruotsalaisen professori Åkermannin määritelmän:

"Se (nim. rationalisointi) käsittää sellaiset kannattavaisuutta parantavat hallinnolliset tai teknilliset toimenpiteet, jotka perustuvat suunnitelmallisiin ja tarkkoihin tutkimuksiin tuotannon tekijöistä ja niiden hyväksikäytöstä." [2]

Näistä määritelmistä ei vielä kovin paljon ilmene, mutta kuitenkin niistä käy selville, että rationalisoinnin tarkoituksena on ns. tieteellisin menetelmin lisätä tuotannon tuloksia käyttämällä entistä tehokkaammin tuotannon tekijöitä. Mistä tuotannon tekijöistä on ennen kaikkea puhe, se ilmenee selvimmin diplomi-insinööri Erkki Lampénin kirjoituksesta "Työn- ja aikatutkimuksen tekniikka":

"...on väärin uskoa, että rationalisoimisen seuraus olisi ja että sen pitäisi olla suurempi mekanisoiminen (so. entistä useampien ja tehokkaampien koneiden käytäntöönotto. E. N.). Useinkin on todellisuudessa aivan päinvastoin. Pääpyrkimyksenä pitää rationalisoinnissa aina olla nykyisten koneiden ja työkalujen

[1]) Rationalisointi, sen olemus ja tarkoitus, s. 89. Kust. SML.

[2]) Lainaus Eero A. Vuoren artikkelista: Työtä kiihoittavat palkkajärjestelmät.

mahdollisimman tehokas käyttö." [3])

Kun koneita ja työkaluja käyttävät työläiset, merkitsee edellä oleva sitä, että r a t i o n a l i s o i n t i k o h d i s t u u e t u p ä ä s s ä t y ö v o i m a a n, t y ö l ä i s i i n. Vaikka palaammekin asian tähän puoleen vielä myöhemmin, niin jo tässä on syytä todeta ensiksi se, että rationalisoinnin käytännöllinen toteuttaminen meidänkin maassamme vahvistaa edellä esitetyn ja toiseksi se, että olemukseltaan rationalisointi ei ole muuttunut sitten Taylorin päivien.

Oikeistososialidemokraattien käsitys rationalisoinnista eroaa aivan oleellisesti porvarillisessa ammattikirjallisuudessa esitetystä käsityksestä. Tarkoitan oikeistososialidemokraattien nykyisiä käsityksiä, sillä vielä 1920- ja 1930-luvuilla monet heistä vastustivat rationalisointia työläisille vahingollisena. Viittaan ainoastaan SAK:n v. 1935 kustantamaan Eero A. Vuoren kirjaan "Taistelu Työpalkasta", jossa todetaan rationalisoinnin kohottavan työn voimaperäisyyttä, alentavan usein palkkoja ainakin siten, että teollisuudessa voidaan käyttää entistä enemmän ammattitaidotonta ja naistyövoimaa, lyhentävän työläisten työkykyistä elinikää, lisäävän työttömyyttä jne.

Nykyisin sen sijaan oikeistososialidemokraatit suhtautuvat täysin myönteisesti rationalisointiin. Se ilmenee jo muuttuneissa määritelmissä, joita he rationalisoinnista esittävät. Ehkä on parasta aloittaa virallisista asiakirjoista. SAK:n IV edustajakokous v. 1943 määritteli rationalisoinnin seuraavasti:

"Rationalisointi merkitsee tuotannon tarkoituksenmukaista järjestämistä niin, että vähemmällä työllä aikaan saataisiin enemmän tuotteita. Rationalisointi tietää käytännössä kokonaisten tuotannonalojen suunnitelmallista järjestämistä, koneiden käytäntöön ottoa ihmistyövoiman sijasta, tuotteiden samankaltaistamista (standartisoimista), työn jakamista sarjatyöksi, työaineiden ja työvoiman tieteellistä tutkimista jne. Taylorin päivistä lähtien on rationalisointi itse joutunut järjestelmällisen tutkimisen ja kehittämisen kohteeksi ja saanut siten määrätietoisemman luonteen kuin aikaisemmin. Rationalisointi liittyy siten yleiseen edistykseen." [1])

SAK:n määritelmässä on joukko eroavaisuuksia edellä selostettuihin porvarillisten asiantuntijoiden määritelmiin nähden, puhumattakaan nyt siitä, että SAK ilman muuta hyväksyy rationalisoinnin hyväksi harjoitetussa agitatiossa esitetyt täysin virheelliset väitteet mainitun toiminnan edullisuudesta myös palkkatyöläisille. Asian tärkeyden vuoksi on paikallaan tarkastella tuota määritelmää hieman tarkemmin.

1. SAK:n edustajakokous väittää, että rationalisointi pyrkii ennen kaikkea t y ö n t u o t t a v u u d e n kohottamiseen, niin että "vähemmällä työllä aikaan saataisiin enemmän tuotteita". Todellisuudessa rationalisoinnin perustarkoitus on t y ö n v o i m a p e r ä i s y y d e n kohottaminen siten, että työläiset pakotetaan käyttämään entistä enemmän energiaansa tiivistämällä työpäivää ja nopeuttamalla liikkeitä, kuten kohta tulemme näkemään.

2. SAK:n mielestä rationalisointi merkitsee suunnitelmatalouteen siirtymistä tai ainakin pitkää askelta sitä kohti johtaes-

[3]) Rationalisointi, sen olemus ja tarkoitus, s. 37.

[1]) SAK:n IV edustajakokouksen pöytäkirja.

saan "kokonaisten tuotannonalojen suunnitelmalliseen järjestämiseen."

Kieltämättä rationalisoinnin yhteydessä suoritetaan sellaisia järjestelytoimenpiteitä, jotka merkitsevät entistä suurempaa suunnitelmallisuutta kulloinkin k o. t u o t a n t o l a i t o k s e n organisaatiossa yms., mutta mitään vaikutusta ei sillä tietysti voi olla kokonaisiin tuotannonaloihin nähden, sillä niin kauan kuin tuotantolaitokset ovat yksityisten kapitalistien hallussa, niin kauan koko yhteiskunnallisessa tuotannossa, samoin kuin kullakin tuotannonalalla tulee vallitsemaan tuotannon anarkia.

3. Rationalisointi merkitsee SAK:n mielestä aivan oleellisesti teknillistä kehitystä, "koneiden käytäntöönottoa ihmistyövoiman sijasta."

Samaa seikkaa korostaa myös E. A. Vuori sekä aikaisemmin mainitsemassani kirjassa "Taistelu työpalkasta" että Suomen Metallityöväen Liiton julkaisemaan, rationalisointia selostavaan teokseen sisältyvässä kirjoituksessaan "Rationalisoimisen pääperiaatteet ja tavoitteet". Vuori ei voi kieltää sitä, että tämä hänen mielestään oleellisesti rationalisointiin liittyvä teknillinen kehitys korvatessaan työläiset koneilla, johtaa pakostakin työttömyyden lisääntymiseen ja toisaalta tuotannon anarkian voimistumiseen, koska uusien koneiden käytäntöönotto on mahdollista etupäässä pitkälle keskittyneillä monopolisoituneilla tuotannonaloilla, jolloin niiden valmistamien tuotteiden määrä lisääntyy suhteettoman nopeasti muiden alojen tuotteisiin verraten. Näin rationalisointi, sellaisena kuin Vuori sen käsittää, "jos se on epätervettä, niinkuin se on ollut esim. 20-luvulla, johtaa helposti — niinkuin se juuri tekikin 20-luvulla — entistä vaikeampiin taloudellisiin puliin..." [1]) Merkillistä kyllä, Vuori kuitenkin päätyy siihen, ettei työläisten ole syytä vastustaa rationalisointia, on vain kiinnitettävä huomiota siihen, "että siitä saattaa olla tällaisia nimenomaan palkkatyöväelle vakavia seurauksia." [2]) Ja sen lisäksi esitettävä hurskaita toivomuksia siitä, että kehityksen täytyy kulkea suurin piirtein tasaisesti, minkä myös Vuori tekee kykenemättä luonnollisesti esittämään mitään keinoa, millä tuo tasainen kehitys todella voitaisiin aikaansaada kapitalistiselle tuotantotavalle ominaisen tuotannon anarkian vallitessa. Selittämättä jää tietysti myös se, minkälaista on terve rationalisointi 20-luvun epäterveen vastakohtana.

Palatkaamme kuitenkin takaisin SAK:n määritelmään. Sen käsiteltävänämme oleva kohta on täysin virheellinen väittäessään teknillisen kehityksen kuuluvan oleellisesti kapitalistiseen rationalisointiin, olevan itse rationalisointia. Porvarillinen asiantuntija, Lampén on paljon lähempänä totuutta selittäessään: "On väärin uskoa, että rationalisoimisen seuraus olisi ja että sen pitäisi olla suurempi mekanisoiminen. Useinkin on todellisuudessa aivan päinvastoin."

Marxilaisen kannan on esittänyt toveri O. W. Kuusinen v. 1929 käsitellessään kapitalistista rationalisointia. Hän totesi: "Kapitalistinen rationalisointi voi tuoda koneellisia parannuksia — ja useimmiten niin onkin tosiaan asianlaita — mutta parannukset voivat myös jäädä tulematta. Kaikkein oleellisin piirre, joka aina on kapitalistisessa rationalisoinnissa, on t y ö n v o i m a p e r ä i s t y t t ä m i n e n." [3])

[1]) Rationalisointi, sen olemus ja tarkoitus, s. 11.
[2]) Sama.
[3]) O. W. Kuusinen: Kansainvälisiä kysymyksiä, s. 41.

Se seikka, että kapitalistisen rationalisoinnin seurauksena on aina työn voimaperäisyyden kohoaminen, voi hidastaa teknillistä kehitystä, jopa pitkiksi ajoiksi suorastaan pysähdyttää sen tehdessään elävän työvoiman käytön entistä edullisemmaksi, halvemmaksi. Tuskinpa voitaneen kieltää, että esim. meillä monilla kotimarkkinateollisuuden aloilla selvästi huomattavissa oleva pysähdystila uusien koneiden käytäntöönottamisessa, jopa normaalisen uusintamisen laiminlyöminen on huomattavalta osalta seurausta rationalisoinnista: työläisten on pakko suorittaa useita kymmeniä prosentteja suurempi, joskus kaksin—kolminkertainen työmäärä entiseen verraten, joten kannattaa käyttää entisiä, vanhentuneita ja kuluneita koneita, sillä kapitalistithan ottavat käytäntöön koneen vain sillä ehdolla, että sen hinta on pienempi kuin sen syrjäyttämän työvoiman hinta.

"Kapitalismi esiintyy uuden tekniikan puolesta, kun se lupaa sille enimmäisvoittoja. Kapitalismi esiintyy uutta tekniikkaa vastaan ja käsin tehtävään työhön siirtymisen puolesta, kun uusi tekniikka ei enää lupaa sille enimmäisvoittoja" — toteaa Stalin. [1])

4. SAK:n määritelmä rationalisoinnista on virheellinen myös siinä suhteessa, että se aivan perusteettomasti sisällyttää siihen sellaisia seikkoja kuin standartisoinnin, raaka-aineiden tutkimisen jne. O. W. K u u s i n e n sanoo tällaisesta menettelystä:

"Tietenkin itse kapitalistit ja porvarilliset tutkijat (ei ole tietysti O. W. Kuusisen syy, että SAK:n oikeistososialidemokraatit johtajat joutuvat tähän seuraan, E. N.) lukevat 'rationalisointiin' jos jonkinlaiset tuotannon ja jakelun uudestijärjestelymenetelmät, kunhan ne vain antavat voittoa, kuten esimerkiksi kaikkinaisten kauppavälikäsien poiston, milteipä minkälaisen pysyvän pääoman säästön tahansa, minkälaisen tahansa tuotannon typisoinnin, normalisoinnin, standardisoinnin jne. Mutta kaikki tuo ei ole kapitalistista rationalisointia sen varsinaisessa mielessä, vaan se kuuluu käsitteisiin, jotka jo kauan on tunnettu toisilla, niiden olemusta paremmin vastaavilla nimillä. Kapitalistinen rationalisointi on sanan varsinaisessa mielessä t y ö p r o s e s s i n uudestijärjestelyä tietyn systeemin pohjalla, selvänä vallitsevana päämääränä työvoiman riiston tehostaminen." [1])

Minkä vuoksi SAK:n oikeistolaisjohtajat esittivät ja esittävät edelleenkin kapitalistisen rationalisoinnin väärässä valossa, liittäen siihen piirteitä, jotka eivät ole sille lainkaan olennaisia tai eivät siihen lainkaan kuulu? Vastaus voi olla vain yksi. Sisällyttämällä kapitalistiseen rationalisointiin sellaiset seikat kuin teknillinen kehitys, standartisointi, työn tuottavuuden kohottaminen jne. pyritään se esittämään mahdollisimman edistyksellisenä ja välttämättömänä, niin että sen vastustaminen näyttäisi järjettömältä.

Mitä SAK:n päätöslauselman lopussa on sanottu Taylorista, johtuu samasta syystä kuin itse rationalisoinnin kaunistelu. Tarkoituksena on voittaa työläisten kolmekymmentä vuotta vanha vastenmielisyys rationalisointia kohtaan, joka nyt muka Taylorin päivistä kehittyttyään on kokonaan muuta kuin ennen ja liittyy yleiseen edistykseen.

Samaa taustaa vastaan on tarkasteltava myös mainitun edus-

[1]) J. V. Stalin: Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTL:ssa. Kommunisti N:o 11, 1952, s. 635.

[1]) O. W. Kuusinen: Kansainvälisiä kysymyksiä, ss. 39—40.

tajakokouksen erikoista julkilausumaa rationalisoinnista, jossa mm. sanotaan:

"Edustajakokous odottaa, että työn tehostamista johtavat valtion viralliset elimet samoin kuin teollisuuden omat järjestöt tekevät kaikkensa torjuakseen väärän suunnan rationalisoimistyössä, mikä on pääsemässä valtaan. Ammattiyhdistysliike ei voi hyväksyä sitä, että rationalisoimisen nimellä suoritetut työ- ja aikatutkimukset johtaisivat *pelkästään* työntekijöiden ansioiden alentamiseen ja heidän ruumiillisten ja henkisten voimiensa liialliseen jännittämiseen."[1]

Julkilausuman tarkoituksena on ilmeisesti uskotella työläisille, jotka eivät voi työpaikoillaan olla näkemättä rationalisoinnin todellisia seurauksia, että nuo seuraukset: ansioiden aleneminen, henkinen ja ruumiillinen uupumus eivät ehdottomasti kuulu rationalisointiin, vaan ovat tulosta väärästä rationalisoinnista, sen virheellisestä soveltamisesta. Kun virheet ja vääristelyt poistetaan, katoavat myös rationalisoinnin turmiolliset seuraukset.

Että SAK:n johtajat runnasivat tällaisia päätöksiä rationalisoinnista riemusotansa aikana, v. 1943, ei tietysti ole ihmeellistä, sillä hehän tunsivat olevansa samassa veneessä suurkapitalistien kanssa. Ihmeellisemmältä tuntuu sen sijaan se, että samanlaiset päätökset on tehty SAK:n molemmissa seuraavissa edustajakokouksissa, vaikka rationalisoinnin tuhoisat vaikutukset ovat vuosi vuodelta käyneet yhä ilmeisemmiksi. Viimeiseen, VI edustajakokoukseen olivat monet perusjärjestöt lähettäneet rationalisointia vastustavia ehdotuksia, mutta kokouksen enemmistö asettui kuitenkin entiselle myönteiselle kannalle.

Tämän kannan mukaisesti ovat SAK ja sen monet jäsenjärjestöt suorittaneet järjestelmällistä agitatiota rationalisoinnin hyväksi mm. siten, että ammattiliitot ja ammatilliset paikallisjärjestöt ovat järjestäneet kursseja, joihin työnantajien propagandakeskukset lähettävät luennoitsijoita. Myöskin kirjallinen agitatio on ollut hyvin laajaa sekä sosdempuoluelehdistössä että SAK:n julkaisemassa Palkkatyöläisessä ja monien ammattiliittojen äänenkannattajissa. Nähtävästi sen vuoksi, että metallityöläisten keskuudessa on kapitalistisen rationalisoinnin vastustaminen ilmennyt erikoisen voimakkaana, on SMTL:n toimesta julkaistu jo kaksi painosta aikaisemmin puheena ollutta kirjasta rationalisoinnista, jossa asiaa esittelevät porvarilliset rationalisoijat.

Mutta oikeistososialidemokraatit eivät ole ainoastaan tyytyneet propagoimaan kapitalistista rationalisointia, vaan ovat myös käytännössä tehneet kaikkensa sen edistämiseksi, mm. solmimalla v. 1946 SAK:n nimissä Työnantajain Keskusliiton kanssa edelleen voimassa olevan ns. yleissopimuksen, jonka 7. kohdassa sanotaan:

"Kumpikin keskusliitto toteaa, että työpaikoilla järjestettävät työn- ja aikatutkimukset ovat tarpeellisia ja tarkoittavat paitsi työn tulosta, myöskin työntekijöiden ansioiden parantamista, mutta toteaa samalla, etteivät niiden johdosta ehkä tapahtuvat muutokset töiden järjestelyssä saa aiheuttaa työntekijäin ylirasittamista eivätkä myöskään haitallisesti vaikuttaa heidän normaalisiin palkkatuloihinsa.

Työntekijäin asianomaisille luottamusmiehille on varattava mahdollisuus työpaikalla perehtyä työn- ja aikatutkimusten suoritustapaan samoin kuin niiden perusteella toimeenpantuihin uudistuksiin palkkojen järjestelyssä . . ."

Tässä sopimuksessa, joka kaikkien ammattiliittojen on ollut pakko liittää solmiamiinsa työehtosopimuksiin, kiinnittää ennen kaikkea huomiota sen alussa oleva rationalisointia koskeva kannanmäärittely, jossa todetaan työn- ja aikatutkimukset tarpeellisiksi ja myös työläisille edullisiksi, koska ne parantavat työläisten ansioita. Tämän väitteen arvostelu suoritetaan myöhemmin, tässä riittää ainoastaan SAK:n virallisen kannan toteaminen.

Mitä seuraaviin, työläisten etuja näennäisesti suojeleviin määräyksiin tulee, mm. puheeseen ylirasittumisen estämisestä, niin niiden tarkoituksena on luonnollisesti vain työläisten rauhoittaminen. On muistettava, että useissa tapauksissa on suorastaan mahdotonta todeta aikanaan työläisen ylirasittumista. Harvoja poikkeuksia lukuunottamatta ylirasittuminen jäytää työläisten elimistöä hitaasti, kunnes ehkä vuosien kuluttua tapahtuu lopullinen luhistuminen. Niissä tapauksissa taas, jolloin ylirasittuminen johtaa nopeasti työkyvyn täydelliseen tai osittaiseen menettämiseen, kuitataan asia tavallisesti työläisen erottamisella sillä perusteella, että hän on sopimaton ko. tehtävään. Mutta vaikka tapaus johtaisikin uuteen aikatutkimukseen ja sitä seuraavaan uuteen normiin tai hinnoitteluun, ei se enää monastikaan kykene parantamaan asianomaisen työläisen tai työläisryhmän asemaa, koska onnettomuus on jo tapahtunut.

Määräys, että työn- ja aikatutkimuksia seuraavat uudestijärjestelyt eivät saa alentaa työläisten palkkoja, ei merkitse mitään siinäkään tapauksessa, että sitä noudatetaan, sillä jos kerran rationalisoinnin avulla työläisten työn voimaperäisyys saadaan kohoamaan, ts. jos heidät pakotetaan kuluttamaan päivittäin paljon enemmän energiaansa kuin aikaisemmin, voidaan heidän palkkaansakin ainakin joksikin aikaa hiukan nostaa, vaikka tuo palkan kohoaminen ei tavallisesti lähimainkaan vastaa lisääntynyttä energian kulutusta.

Lupaus työläisten luottamusmiesten oikeudesta osallistua työn- ja aikatutkimuksen perusteella suoritettaviin palkkojen järjestelyihin, vieläpä noiden tutkimusten suoritustapaan, ei tavallisesti mitenkään muuta lopputulosta. Ensinnäkin siksi, että luottamusmies voi yleensä ryhtyä vastustamaan esim. uusia hinnoitteluja ainoastaan silloin, kun hän voi todistaa tutkimusten suoritustavassa joitakin virheellisyyksiä tai kun palkkoja koetetaan alentaa enemmän kuin tutkimusten perusteella olisi mahdollista. Mutta jos kaikki käy "taiteen sääntöjen" mukaan, ei luottamusmiehellä ole sanottaviakaan mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan. Toiseksi sen tähden, että vain pieni osa luottamusmiehistä tuntee niin paljon työn- ja aikatutkimuksen todellista olemusta, että kykenee seuraamaan noiden tutkimusten suorittamista. Tässä suhteessa eivät luottamusmiestä luonnollisesti paljoakaan auta kapitalistien palveluksessa olevien rationalisoinnin asiantuntijain luennot tai samojen henkilöiden kirjoittamat teokset, joiden joukkoon, kuten jo olemme todenneet, kuuluu myös SMTL:n julkaisu.

---

[1] Lainaus O. Lindblomin artikkelista: Ammattiyhdistysliike ja tuotantokustannukset. Palkkatyöläinen N:o 43 1950. (Harvennus tekstissä tämän kirjoittajan.)

ANTTI HYVÖNEN:

Luentoja Suomen työväenliikkeen historiasta

I luento

SUOMEN TYÖVÄENLIIKKEEN PERUSTAN SYNTYMINEN (1850—1896)

1. Teollisuuskapitalismin esiinmurtautuminen 1850 jälkeen. Ammattikuntalaitoksen lakkauttaminen. Torpparilaitoksen kriisi. Nykyaikaisen teollisuusproletariaatin synty.

Teollisuuden synty. Suomen teollisuuden alku juontaa juurensa jo 1500- ja 1600-luvuilta. Sen ajan teollisuus oli kuitenkin merkitykseltään vähäistä. Muutamia salpietarikeittiöitä sekä rautaruukkeja oli olemassa ajan tarpeita varten, lisäksi joitakin pieniä vesivoimalla käyviä sahoja ja verkakutomoita. Nämä palvelivat vain osittain siviilituotantoa. Todella kapitalistisesta markkinatuotannosta, enempää kuin varsinaisesta teollisuusproletariaatistakaan ei voida puhua ennenkuin 1800-luvulla, jolloin alettiin perustaa ensimmäisiä kutomotehtaita. Finlaysonin tehdas perustettiin 1830 ja Forssan tehtaat 1837.

Näinä aikoina alkoi syntyä myöskin konepajoja, joista huomattavimmat olivat Fiskarsin konepaja (1837) ja Turun konepaja (1842). Valtio tuki voimakkaasti teollisuusyrityksiä. Niiden perustajina oli useammissa tapauksissa ulkomailta saapuneita yrittäjiä. Nykyaikaisiin verrattuina nämä teollisuuslaitokset olivat varsin vaatimattomia. Teollisuuden ominaispaino kansantaloudessa pysyi aivan mitättömänä 1800-luvun toiselle puoliskolle asti. Maamme oloille luontaisten teollisuusalojen kehitystä jarruttivat erilaiset vanhentuneet lait ja kiellot, kuten esim. sahateollisuuteen kohdistettu kielto höyryvoiman käytöstä. Ammattikuntalaitos ja työvoiman liikkumiskielto puolestaan estivät vapaan työvoiman syntymistä.

Mutta kapitalismin kehitys ulkomailla heijasti vaikutuksensa myös Suomeen. Höyrykone raivasi tiensä maahamme 1840-luvulla, ja sen käytäntöönotto puolestaan sysäsi eteenpäin myös varsinaisten työkoneiden kehitystä. Suomessa saatiin vaikutteita teollisesti kehittyneimmistä maista, erikoisesti Saksasta, Ruotsista ja Englannista, joista maahamme tuli kapitalistisia yrittäjiä. He alkoivat valjastaa maamme miltei koskemattomia luonnonrikkauksia, metsiä ja koskia sekä halpaa työvoimaa kapitalistisen tuotannon palvelukseen.

Maailmanmarkkinoilla syntyi jo aikaisemmin tapahtuneen voimakkaan teollisen kehityksen vaikutuksesta huomattavan edulliset markkinasuhteet puutavaralle, jota maassamme oli runsaasti kehittyminen teollisuuden kasvun yhteydessä sekä puun käyttö teollisuuden raaka-aineena nostivat puutavaran hintoja ja lisäsivät kysyntää. Tästä seikasta johtuen, varsinkin kun kotimarkkinat olivat varsin suppeat maatalousväkemme eläessä suuressa määrin vielä luontaistalouden tilassa, teollisuutemme suuntautui 1850-luvun jälkeen voimakkaasti ulkomaisiin markkinoihin nojautuvaan puutavarateollisuuteen. Halpa raaka-aine ja puoli-ilmainen työvoima tekivät tämän teollisuuden erittäin kannattavaksi.

Nämä seikat vaikuttivat myös siihen, että valtiovalta ryhtyi nousevan kapitalistiluokan tarpeiden ja toivomusten mukaisesti toimenpiteisiin teollisuuden kehityksen tiellä olevien lainsäädännöllisten ja muiden esteiden poistamiseksi Höyrysahojen perustamista koskeva kielto kumottiin v. 1857 ja v. 1861 koko sahaliike vapautettiin sen kehitystä estävistä säännöksistä. Maan tullipolitiikka, joka oli aikaisemmin suunnattu maatalouden etujen mukaisesti, käännettiin suosimaan teollisuuden kehitystä. Niinpä raaka-ainetulleja alennettiin tai ne poistettiin kokonaan, viljatullit ja vientitullit lakkautettiin. Ammattikuntalaitoksen tuottamia haittoja alettiin helpottaa jo v. 1859. Ammattikuntapakko poistettiin lopuksi 1868. Elinkeinovapaus toteutettiin viimein 1879. Näin vapautettiin työvoiman virtaus teollisuuteen.

Nousevan teollisuuden etuja silmälläpitäen alettiin 1850-luvun jälkeen kehittää voimakkaasti maan liikenneoloja. Aluksi ryhdyttiin rakentamaan kanavia ja pian myös rautateitä. Saimaan kanava tuli valmiiksi 1856. Helsingin ja Hämeenlinnan rautatie valmistui 1862. 60-luvun lopun suurten nälkävuosien aikana vv. 1868—1870 rakennettiin Pietarin ja Riihimäen rata. Tämän radan rakentaminen liittyi Venäjän teolliseen nousuun, joka tapahtui maaorjuuden lakkauttamisen (1861) seurauksena Krimin sodan jälkeen. Venäjän valtion suorittamat suuret rautatierakennukset ja niiden yhteydessä tapahtunut Venäjän metalliteollisuuden nousu avasivat meidän maamme teollisuudelle markkina-alueita. Sentakia Riihimäen-Pietarin radan valmistuminen oli maamme kapitalistiselle kehitykselle ensiarvoisen tärkeä. Suomen vienti Venäjälle muodosti jo vv. 1850—52 36 % koko viennistämme ja tuontimme sieltä oli samoina vuosina 40 % koko tuonnistamme. Kolmivuotiskautena 1861—1863 Suomesta Venäjälle suuntautuva vienti kasvoi kolminkertaiseksi verrattuna edelliseen kolmivuotiskauteen. Katovuodet 1865 ja 1867 lisäsivät erityisesti viljan tuontia Venäjältä ja vastaavasti supistivat muuta tuontia ulkomailta. Kauppavaihto Venäjän kanssa vv. 1867—69 oli enemmän kuin puolet Suomen kauppavaihdosta.

Suomen tehdasteollisuuden kasvusta 1800-luvun lopulla saa kuvan mm. seuraavasta tilastosta:

Suomen tehdasteollisuuden kehitys

vuosi	tehtaita	työnkijöitä	tuot. arvo milj. mk
1859	130	2.588	8.5
1869	339	10.114	24.9
1879	436	12.892	43.3
1884	889	27.200	89.6
1889	1.123	39.200	125.8
1894	1.288	43.300	146.0
1899	1.757	75.900	267.7
1904	1.938	79.700	324.5
1909	2.007	86.374	465.3

Teollisuuden rinnalla alkoi myös nykyaikaisen pankkiliikkeen kehitys maassamme. Yksityispankkien osakepääomat kasvoivat vuodesta 1860, jolloin ne olivat 2,1 miljoonaa markkaa, vuoteen 1900 mennessä 33,3 miljoonaan markkaan, ja talletukset yksityispankeissa lisääntyivät samaan aikaan 1,8 miljoonasta markasta 284,2 miljoonaan markkaan.

Edullisten vientiehtojen, halvan raaka-aineen ja työvoiman sekä osittain lisääntyneen kotimaisen rakennustoiminnan seurauksena alkoi sahateollisuuden voimakas kasvu vuoden 1885 jälkeen. Vuonna 1885 oli sahateollisuudessa työpaikkoja 224 ja niissä työntekijöitä 7284, mutta jo v. 1900 oli sahateollisuudessa 604 työpaikkaa ja niissä 22426 työntekijää.

Maanomistusolot Suomessa. Kasvavalle teollisuudelle oli 1800-luvun loppupuolella saatavissa riittävästi vapaata työvoimaa. Maanomistusoloissa vallitsevat epäkohdat ilmenivät selvimmin erittäin suurilukuisen irtaimen, ilman vakituisia ansiomahdollisuuksia olevan, tilattoman väestökerroksen olemassaolona sekä torppariväestön aseman huonontumisena. Kapitalismin kasvu saattoi koko torpparilaitoksen mitä vaikeimpaan kriisiin.

Kuten tunnettua, Suomen torpparilaitoksen historia alkaa 1600-luvulta. Silloin aateliston säteritilat alkoivat kehittyä suurtalouksiksi, joissa tuotettiin viljaa mm. markkinoita varten. Seuraavalla vuosisadalla rupesivat myös vauraammat talonpoikaistilat hankkimaan itselleen torppareita turvatakseen takamaittensa raivaamisen, tyydyttääkseen työvoiman tarpeensa sekä hyötyäkseen torpparien suorittamista vuokranmaksuista. Torpparien lukumäärän kasvua talonpoikaistiloilla edistivät maan osittamista rajoittavat lait ja asetukset.

Toisaalta teollisuuden kehityksen yhteydessä tapahtunut metsän arvon kohoaminen ja samanaikainen maan hinnan nousu sekä maatalouden suuntautuminen viljan viljelyksestä karjatalouteen teki maanomistajat haluttomiksi antamaan uusia torpanpaikkoja. Entisten torpparien asema huononi. Heidän metsänkäyttö- ja laidúntamisoikeuttaan alettiin voimakkaasti rajoittaa ja päivätyövelvollisuuksia kiristettiin erityisesti työtahdin jouduttamisella. Samalla lisääntyivät maanomistajain pyrkimykset vapautua kokonaan torppareista häätämällä heidät tiloiltaan. Kun tämän lisäksi 1860-luvun nälkävuodet aiheuttivat itsenäisten viljelijäin joukkoluontoista tiloiltaan sortumista, alkoi maaseudulla nopeasti muodostua tavattoman suuri tilattoman väestön joukko. Vuosisadan vaihteeseen mennessä voidaankin todeta koko Suomen maatalouden ajautuneen mitä vakavimpaan kriisiin, joka ilmeni maanomistusolojen epäoikeudenmukaisuutena, torpparien aseman tavattomana huononemisena ja tilattoman väestön ahtautumisena maaseudulle.

Nämä epäkohdat pakottivat maamme vallanpitäjiä suorittamaan maaseudun oloissa tutkimuksen, jonka tulokset julkaistiin mietintönä 1901. Sen mukaan oli maassamme silloin ruokakuntia, joilla oli oma viljelmä, 110.629 eli 23 % ruokakuntien luvusta. Vuokraviljelmiä oli 34 % ruokakuntien luvusta eli kaikkiaan 160.525. Ruokakuntia ilman mitään viljelmää (tilattomia) oli senmukaan maaseudulla 206.988 eli 43 % maaseudun ruokakunnista kuului siis tilattomiin. Tällä tavalla vuosisadan vaihteessa eivapaiden vuokraviljelijäin ja tilattomien lukumäärä muodosti enemmän kuin kolme neljäsosaa maaseudun ruokakuntien lukumäärästä. Maanomistajainkin keskuudessa oli maanjakautuminen tavattoman epätasaista. Suurtilat omistivat valtaosan maasta. Niinpä sellaisia viljelmiä, joilla oli 3—25 ha viljeltyä maata (peltoa ja niittyä), omisti 80.000 talollista. Noin 27.000 talollista omisti 25—100 ha suuruisia tiluksia. Varsinaisia suurtiloja muonamieskasarmeineen ja laajoine torppariläänineen oli v. 1901 1855. Koko viljellyn maan alasta kuului v. 1901 runsaasti kaksi kolmannesta näihin suuriin ja yli keskisuuriin viljelyksiin. Pienviljelyksillä oli n. neljännes maa-alasta ja kääpiöviljelyksiä aivan mitätön osa. Puolet viljellyn maan alasta kuului 11 %:lle viljelmien luvusta. Liian vähän maata omistavat kääpiöviljelijät olivat riippuvaisia tilan ulkopuolelta saaduista ansioista.

Kapitalismin tunkeutuminen maatalouteen näkyy meidän maassamme erityisesti huomattavien maaomaisuuksien kerääntymisenä tukkiyhtiöiden haltuun. Käyttäen hyväkseen talonpoikain hätää ja kokemattomuutta varsinkin nälkävuosina tukkiyhtiöt keinottelivat haltuunsa suuria maa-alueita, jotka aikaisemmin kuuluivat talonpojille. Vuoden 1909 tilaston mukaan yhtiöille oli jo joutunut 983.952 ha maata. Talonpoikaistoa ärsytti erityisesti se, että tukkiyhtiöt käyttivät talonpojilta hankitut viljelysalueet ryöstöhakkuihin ja sitten jättivät ne lampuotien ja muiden vuokraviljelijöiden haltuun.

Torpparien asema muodostui yhä epävarmemmaksi. Vuosisadan vaihteeseen mennessä valtavasti suurin osa torppareista keskittyi suurille aatelistiloille ja suuryhtiöitten maille. Yli 10 torppaa omistavia suurmaanomistajia oli maassamme 476. Torpparien suurorjuuttajina tunnettiin sellaiset kuin Ahlström-yhtiö, joka omisti n. 500 torppaa, Gutzeit-yhtiö, Halla-yhtiö ja Jokioisten kartano, joilla jokaisella oli yli 300 torppaa, sekä Köyliön ja Vuojoen kartanot, Fiskarsin ruukki ja Rosenlew-yhtiö, joilla oli yli sata torppaa jokaisella. Torpparien pääriistäjinä olivat täten kapitalistiset yhtymät ja aateliset maanomistajat. Torppariolojen tutkimuksessa kävi selville, että suurtiloilla olevien torpparien kohtalo oli paljon kurjempi kuin talonpoikien mailla asuvien.

Torpparien elämää rasitti pahimmin heidän asemansa epävarmuus. Kirjallisia sopimuksia ei yleensä ollut, vaan torpparien asema perustui enimmäkseen suulliseen välipuheeseen. Kirjalliset sopimuksetkin olivat useimmissa tapauksissa vain luetteloita vuokramiehen velvollisuuksista. Häätöuhka oli alati painamassa torppareita. Niinpä v. 1912 kerätyn tilaston mukaan oli 50 vuotta aikaisemmin olemassa olleista torppareista silloin jäljellä enää 37 %. Yli 60 % torppareista oli korvauksetta menettänyt raivauksensa suurmaanomistajien käsiin. Suurmaanomistajat olivat yleensä mitä häikäilemättömimpiä torpparien orjuuttajia. Maisteri Varenin tutkimuksen mukaan herraskartanoiden omistajat perustelivat kieltäytymistään kirjallisista sopimuksista torpparien kanssa seuraavaan tapaan: "Järjestyksen ylläpitäminen ja kurinpito vaatii, ettei torppari saa olla varma huomispäivästä ja että jokaisesta virheestä ja laiminlyönnistä tulee olla häätämisen uhka."

Torpparien suorittamista parannuksista ei maanomistajilla ollut mitään korvausvelvollisuutta. Tavallisesti kävikin niin, että kun torppari sai maansa kuntoon, hänen veronsa kohotettiin ja häntä alettiin ahdistaa pois tiluksiltaan. Työpäivät olivat rajoittamattomia. Yleensä tehtiin 16 1/2—17-tuntisia työpäiviä ja työtahtia kiristettiin kartanoissa äärimmilleen.

Työväen olojen kehittyminen. Kapitalismin kehityksen vaikutuksesta, kuten jo mainittiin, torpparilaitoksen laajeneminen pysähtyi, ja suuret määrät entisiä torppareita ja näiden lapsia joutui maaseudun tilattoman väestön joukkoon.

Teollisuuteen oli saatavissa maaseudulta työvoimaa miten paljon tahansa. Tämä työvoima oli täysin luokkatiedotonta ja vailla kaikkea järjestötottumusta. Sitä eivät suojanneet lait yhteiskunnan taholta ja kun suoranainen nälkä pakotti sitä hakeutumaan tehtaiden ja sahojen porttien taa, työnantajat saattoivat tällaisissa oloissa kehittää työväen riistämisen äärimmilleen. Sitä tehtiin työpäivää jatkamalla, työpalkkoja alentamalla ja työoloja kiristämällä. Koneiden käyttö teki

mahdolliseksi aikuisten työn korvaamisen lasten työllä.

Työpäivä oli yleensä lailla rajoittamaton sekä teollisuudessa että maataloudessa. Helsingin Työväenyhdistyksen keräämän tilaston mukaan oli v. 1886 lyhin työpäivä 11 tuntia. Tätä pitempi työpäivä oli yleensä hallitsevana. Niinpä suutarit tekivät 14—16 tunnin työpäiviä. Eräissä teollisuuslaitoksissa ja leipomoissa tehtiin 18 tunnin työpäiviä. Yötyötä teetettiin täysin työnantajain mielen mukaan minkäänlaisten suojeluslakien sitä rajoittamatta. Maataloudessa työpäivä oli kesällä yleensä auringon noususta laskuun. Talvella ja muina pimeimpinä aikoina työpäivää rajoitti valon puute, vaikka sitäkin korvattiin päre- ja öljyvalaistuksella teetettyjen puhdetöiden muodossa.

Työpalkkojen kehityksestä kapitalismin nousun kaudella saa käsityksen mm. edellä mainitusta Helsingin Työväenyhdistyksen keräämästä tilastosta. Sen mukaan v. 1886 aikuisten päiväpalkat vaihtelivat 1 mk 19 pennistä 3 markkaan 15 penniin. Maaseudulla teollisuustyöväen palkat olivat jonkin verran alempia kuin Helsingissä. Maatyöläisten palkat jäivät useassa tapauksessa vain puoleen teollisuustyöväen palkoista.

Työnantajat pitivät keskinäisiin sopimuksiin nojautuen pitkän aikaa yllä ns. palkkataksajärjestelmää, jolla he estivät keskinäisen kilpailun työvoiman palkkauksessa. Palkkataksajärjestelmä oli jäännös ammattikuntalaitoksen ajoilta, jolloin kukin työntekijä oli tarkasti sidottu omaan ammattikuntaansa työehtoineen ja palkkoineen. Kun jokainen ryhmä joutui kapitalismin kehityttyäkin valvomaan erikseen etujaan, oli se omiaan hajoittamaan työväen taistelua palkkojensa parantamiseksi.

Kuten edellä osoitettiin, tehdastyöväen lukumäärä kasvoi 1800-luvun loppupuolella varsin huomattavasti. Vuoteen 1868 asti oli työväen olojen järjestely tapahtunut vuodelta 1770 peräisin olevan hallisäännön pohjalla. Sen mukaan työläiset olivat tehtaan omistajan laillisen suojelun alaisia. Heiltä vaadittiin nöyrää alistumista tehtaan omistajain määräyksiin. Vielä hallisäännön kumoamisen jälkeenkin jatkui tehdastyöläisten holhouksenalainen asema. Tehtaissa otettiin käytäntöön ns. järjestyssäännöt, joihin sisältyi työnantajille oikeus kiristää työläisiä miltei mielin määrin. Sakkojärjestelmä oli yhtenä pahimpana työläisiä painavana vitsauksena. Sitä työnantajat käyttivät sekä yksilöllisenä rangaistusmuotona että myöskin kollektiivisena painostuskeinona konaisen työosaston työläisiä vastaan. Pienimmistäkin "rikkomuksista" sakotettiin ja työosaston työläiset pantiin yhdessä korvaamaan työnantajille muka aiheutettuja vahinkoja. Tällä järjestelmällä koetettiin saada työläiset omassa keskuudessaan kiristämään toinen toisiaan.

Teollisuustyö yksinkertaistutti työprosessit niin, että tehtaisiin voitiin palkata suuret määrät ammattitaidotonta työvoimaa. Erityisesti alettiin teollisuuteen vetää alaikäisiä. Lapsityövoiman käyttö antoi työnantajille mahdollisuudet polkea työssä olevien aikuistenkin palkat tavattoman alhaisiksi. Tarvittiin vain muutama ammattitaitoinen työntekijä ja ryhmätyönjohtaja, jotta tuotantoa voitiin ylläpitää.

Työnantajat ottivat ikäänkuin armosta tehtaassa työssä olevien vanhempien lapsetkin työskentelemään laitoksissaan. Todellisuudessa vanhempien palkat oli poljettu niin alas, ettei niiden turvin ollut mahdollistakaan ylläpitää perhettä, vaan lapset oli pantava "maksamaan itsensä".

Lasten lukumäärä lisääntyi varsinkin kutomateollisuudessa.

Tilaston mukaan alle 15 vuotiaita lapsia työskenteli tehdasteollisuudessa seuraavasti:

vuosi	lukumäärä	% työntekijöistä
1845	254	12,44
1855	692	20,24
1865	1673	26,40

Samalla kun lasten lukumäärä lisääntyi teollisuudessa, alettiin sen palveluksessa käyttää entistä suuremmassa määrin myös naistyövoimaa. Kokonaiset perheet saattoivat työskennellä samoissa teollisuuslaitoksissa.

Pitkät työpäivät, huonot palkat, kurjat asunto-olot ja tyly kohtelu olivat syntyvän työväenluokan osa kapitalismin nousun vaiheessa. Tähän yhtyi vielä täydellinen poliittinen ja yhteiskunnallinen oikeudettomuus. Työväestöä hallitsivat ideologisesti entisen talonpoikaissyntyperän mielialat tai keskiaikaisen ammattilaitoksen kastihenki. Tältä pohjalta katsoen ymmärtää, että yhtenäisestä työväenluokasta ja sen pyrinnöistä ei voida vielä puhua tuona aikana. Työttömyys ja saamattomuus löivät leimansa syntymässä olevaan työväenluokkaan.

Vallassaolijat eivät suinkaan koettaneet herättää työväestöä tästä tilasta, päinvastoin. Uskonnollisella pimityksellä, jota työnantajat suosivat, pyrittiin korvaamaan työväen henkiset harrastukset ja kapakat avasivat ovensa työläisten markkojen riistämiseksi.

Niistä tuli heidän maallisten harrastustensa kohde. Tätä taustaa vasten ymmärtää helposti, miksi työväenliikkeen syntyvaiheessa, sen itsenäistymisen sarastuksessa kiinnitetään niin suuri huomio uskonnon ja kirkonvastaiseen valistustyöhön sekä raittiuskysymykseen. Niiden kautta ikäänkuin raivattiin tietä luokkataistelulle.

2. Maan valtiollinen asema. Suomalaiskansallinen liike. Wrightiläisyys. Työväenliikkeen itsenäistymisoireet.

Suomen autonominen asema. Suomi kuului vuodesta 1809 alkaen Venäjän alaisuuteen. Sen asema poikkesi suuresti muiden Venäjän keisarikuntaan kuuluvien kansallisten alueiden asemasta. Nehän olivat yleensä liitetyt keisarikuntaan täysin venäläisen hallintojärjestelmän pohjalla joko erillisinä lääneinä tai niiden osina. Suomen asema sensijaan perustui keisari Aleksanteri I:n Suomen säädyille maaliskuun 22 päivänä 1809 antamaan juhlalliseen vakuutukseen, joka turvasi "maan uskonnon ja perustuslain sekä ne eri- ja muut oikeudet, jotka itse kukin sääty erittäin ja kaikki sen asujamet yhteisesti, niin ylhäisemmät kuin alhaisemmat, tähän asti, valtioasetuksen (= perustuslain) mukaan ovat nauttineet." Suomen säädyt puolestaan tekivät keisarille uskollisuus- ja kuuliaisuusvalan. Keisari oli Suomen suuriruhtinas ja hän hallitsi maata Ruotsin-vallan aikaisten Suomen perustuslakien pohjalla. Tällaisia perustuslakeja olivat valtiopäiväjärjestys vuodelta 1617, hallitusmuoto vuodelta 1772 sekä yhdistys- ja vakuutuskirja vuodelta 1879. Näiden mukaan hallitsija ei saanut säätää uutta lakia eikä vanhaa kumota eikä myöskään määrätä uusia veroja säätyjen tietämättä ja suostumuksetta.

Tämä Suomen erikoisasema uudistettiin aina hallitsijain vaihdosten yhteydessä annettujen vakuutusten kautta. Tosin jo Aleksanteri I ja Nikolai I eivät enää Porvoon valtiopäivien jälkeen kutsuneet edes säätyjä koolle. Sensijaan Aleksanteri II kutsui säädyt koolle ja hänen aikanaan syntyi Suomen uusi valtiopäiväjärjestys v. 1869, jonka mukaan valtiopäivät tulivat määräaikaisiksi.

Kapitalismin nousun yhteydessä Venäjällä alkoi erikoisesti nostaa päätään myös kiihkokansallinen suuntaus, joka halusi kumota Suomen valtiollisen erikoisaseman ja alistaa Suomen niin sanotun yleisvaltakunnallisen lainsäädännön ja hallinnon puitteisiin. Ensimmäinen huomattava tätä koskeva toimenpide oli v. 1860 julkaistu postimanifesti, jolla maamme postilaitos alistettiin Venäjän sisäasiainministeriön alaiseksi ja sen virkailijoilta alettiin vaatia venäjänkielen taitoa. Tätä seurasi kokonainen hyökkäysten sarja Suomen erikoisasemaa vastaan. Hyökkäykset saavuttivat huippunsa Bobrikoffin kenraalikuvernöörikautena (1899—1901).

Suomalaiskansallinen liike. Kapitalismin kehittyminen nosti välittömästi esille Suomessa kansallisuustaistelun. Ennen Venäjän yhteyteen joutumistaan maamme oli ollut Ruotsin valtakuntaan kuuluva alue. Ruotsinvallan aikana ruotsalaisen tai ruotsalaistuneen yläluokan valta-asema oli vakiintunut suuressa määrin. Sillä oli käsissään maan sisäisen hallinnon ja suurimmalta osalta henkisen elämän valtapaikat. Suomenkieli oli jäänyt rahvaan puhekieleksi. Kaikissa virallisissa laitoksissa samoinkuin sivistystoiminnassa lukuunottamatta uskonnonharjoitusta ruotsinkieli oli vallitsevana. Ruotsi oli sivistyneistön kieli ja suuri osa virkamiehiä ei joko osannut tai halunnut käyttää suomenkieltä missään virallisissa asioissa.

Kapitalismin nousun yhteydessä alkoi syntyä kansallista porvaristoa käsiteollisuuden harjoittajain sekä talonpoikaiston keskuudessa. Kansallisen porvariston asema oli kuitenkin tavattoman heikko. Taloudelliset valta-asemat olivat varakkaiden ruotsalaisten sukujen hallussa. Säätyjärjestelmä, johon maan sisäinen valtiojärjestelmä perustui, turvasi ruotsalaisen yläluokan valta-aseman maassamme. Nousevalla suomalaisella porvaristolla ei ollut muuta mahdollisuutta kuin vetää laajat suomalaiset kansanjoukot puolelleen. Tämä taas saattoi tapahtua vain näiden sivistyksellisen ja valtiollisen herättämisen kautta. Sitä jarruttivat kuitenkin maan ruotsalaisen yläluokan etuoikeudet ja mahtiasema. Sentakia kansallisuuskysymys nousi Suomessa suomalaisuusliikkeen muodossa ja sen kärki tähtäytyi maan ruotsalaisten etuoikeutettujen piirien valta-asemaa vastaan. Siten oikeudettomien suomalaisten työtätekevien väestönkerroksien edut lankesivat yhteen suomalaiskansallisen porvariston etujen kanssa.

Suomen asema Venäjän yhteydessä sensijaan hyväksyttiin sekä maan suomalaisen että ruotsalaisen omistavan luokan keskuudessa vallitsevana ja järkkymättömänä tosiasiana. Yleensä oltiin varsin tyytyväisiä Suomen asemaan Venäjän yhteydessä. Sikäli kuin maan valtiollinen asema säilyi muuttumattomana, kun Venäjän taholta ei loukattu Suomen erikoisoikeuksia, — ei Suomen etuoikeutetuilla piireillä ollutkaan syytä tyytymättömyyteen. Mutta kuten edellä viitattiin, osoittautui jo verrattain varhain, että Suomen valtiollinen asema ei ollutkaan järkkymätön, vaan Venäjällä ilmeni yhä kiinteämpi pyrkimys maan erikoisaseman lopettamiseen. Tätä uhkaa silmälläpitäen suomalaiskansallisen liikkeen alkukauden johtomiehet tajusivat välttämättömäksi kohottaa suomalaisen rahvaan sivistystasoa sekä auttaa kansan laajimpia kerroksia pääsemään osallisiksi yhteiskunnallisesta ja valtiollisesta elämästä. J. V. Snellman, joka ymmärsi maamme valtiollisen aseman heikkouden, esitti hyvin selvästi ajatuksen, että vain kansan kulttuuritason kohottamisen kautta voitiin Suomen kansallinen tulevaisuus turvata.

Tältä pohjalta lähtien suomalaiskansallinen liike alkaa ilmentää Suomen kansan omia erikoisia piirteitä. Sen edustajat osoittavat suomenkielen käyttökelpoisuuden, he kehittävät myös kansallista kirjallisuutta. Suomenkielisen kansanrunouden kokoamisella osoitetaan Suomen kansallisella kulttuurilla olevan oma historiallinen pohjansa. Mutta valtiollisen itsenäisyyden ajatusta ei Suomen nouseva porvaristo julista. Se nostetaan esille vasta myöhemmin työväenliikkeen taholta.

Työväenliikkeen kannalta on merkityksellistä, että suomalaisuusliike taistelussa maan ruotsalaisen yläluokan etuoikeuksia vastaan vetosi suomalaiseen kansaan, ennenkaikkea talonpoikiin, mutta sittemmin myös muodostumassa olevaan työväenluokkaan. Tärkeätä on todeta myös edistysaskeleet, joita saavutettiin alemman kansansivistystyön alalla. Syntymässä ollut kansakoululaitos kohotti myös työtätekevän väestön lukutaitoa. Tämän johdosta työväestö saattoi paremmin tutustua sosialistisiin oppeihin sanomalehdistön ja kirjojen välityksellä. Suomalaiskansallisen liikkeen taholta alettiin ensimmäisenä maassamme perustaa työväen keskuuteen lukuseuroja, laulukuoroja ym. kulttuuritoimintaa.

Tämä toiminta työväen "sivistämiseksi" jäi usein ikäänkuin herrasväen hyväntekeväisyysliikkeeksi. Koetettiin levittää siivompia tapoja ja antaa yleishyödyllisiä tietoja työväestölle. Siinä tarkoituksessa suostuttiin kuulumaan samoihin seuroihin työläisten kanssa tai ainakin kutsumaan heitä mukaan näihin seuroihin.

Työväenluokan luokkatietoisuuden herättämisessä tällä askartelulla ei ollut sanottavaa merkitystä. Toiminta jäi etupäässä herrasväen keskinäiseksi kerhoiluksi, varsinkin kun työläiset usein karttoivat näitä rientoja.

Wrightiläisyys. Työväenluokan kasvu, yhä räikeämmäksi käyneet yhteiskunnalliset epäkohdat, työväen aseman huononeminen, valtiollinen oikeudettomuus, torppariluokan hätä, toimeentulomahdollisuuksia vailla olevan tilattoman maaseutuväestön lisääntyminen nostivat esille kokonaisen sarjan kysymyksiä, jotka vaativat ratkaisua. Tämä alettiin nähdä myös valistuneissa porvarillisissa piireissä, joissa työväenkysymysten esiinnousua vielä jouduttivat hätkähdyttävät esimerkit työväen luokkataistelun kehittymisestä kapitalistisesti edistyneimmissä maissa. Eräät porvaristoon kuuluvat henkilöt tahtoivat estää maassamme työväen luokkataisteluliikkeen kehittymisen. Tässä tarkoituksessa he pyrkivät lievittämään räikeimpiä työväen asemassa esiintyviä epäkohtia lainsäädännön kautta sekä vetoamalla työnantajapiireihin. Samalla he tekivät itse aloitteen työväen järjestötoiminnan herättämiseksi maassamme. Tällaisia yhdistyksiä perustettiin pääasiassa kaupunkeihin ja suurempiin asutuskeskuksiin.

Ensimmäiset työväenyhdistykset perustettiin v. 1884 Helsinkiin ja Vaasaan. Helsingin työväenyhdistyksen puuhaajain johdossa oli tehtailija V. J. von Wright, josta sittemmin koko työväenyhdistysliikkeen alkuvaihekin sai nimensä.

Perustamispuuhassa ei ollut mukana varsinaisia työläisiä, ellei sellaisiksi katsota eräitä ammattilaismestareita. Työväenkysymyksen ajankohtaisuutta osoitti kuitenkin, että yhdistyksien koejäsenmerkinnässä niihin liittyi varsin runsaasti jäseniä. Niinpä Helsingin työväenyhdistyksen jäsenmerkinnän yhteydessä v. 1883 ilmoittautui yhdistyksen jäseneksi yli 700 eri kansankerroksiin kuuluvaa henkilöä. Senaatti antoi

Helsingin työväenyhdistyksen perustamiseen luvan tammikuun 18 päivänä 1884 ja vahvisti yhdistyksen säännöt. Maaliskuun alussa valittiin yhdistyksen johtokunta. Wright tuli ensimmäiseksi puheenjohtajaksi ja muiksi johtokunnan jäseniksi valittiin mm. tehtailija Lagerbom, eräitä faktoreita j.n.e. Yhdistyksen jäseniksi liittyi tehtailijoita, käsityöläismestareita, liikkeenharjoittajia, opettajia, yliopiston professoreja ja virkamiehiä. Jäsenistön enemmistö oli kuitenkin käsityöläisiä ja työmiehiä. Mutta 90-luvun alussa vallinneen pulan aikana työläisten lukumäärä yhdistyksissä väheni.

Tällöin yhdistykseen haalittiin suuri joukko porvarillisia ns. kannatusjäseniä. Helsingin työväenyhdistyksessä oli v. 1884 tälläisia yhdistykseen värvättyjä jäseniä noin 200 koko jäsenluvun ollessa 464.

Wrightiläisen kauden työväenyhdistystoimintaa ei voida pitää varsinaisena työväenliikkeenä, vaan sivistyneistön ja porvariston toimintana työväestöä varten. Liikkeen tarkoitusperät käyvät ilmi mm. perustettujen työväenyhdistysten säännöistä. Niinpä Helsingin työväenyhdistyksen tarkoitusperät määrättiin säännöissä siten, että sen tulee olla yhdyssiteenä Helsingin ammattilaisten kesken ja edistää heidän parastaan sekä henkisessä että aineellisessa mielessä. Tätä tarkoitusta varten säännöissä määrättiin, että piti perustaa lukusali, jossa yhdistyksen jäsenet saattaisivat tutustua ammattikirjallisuuteen ja muutenkin kartuttaa sekä ammatillista että yleistä sivistystään. Tehtäväksi asetettiin valistavien luentojen, esitelmien ja huvien järjestäminen, säästö- ja sairaskassatoiminnan kehittäminen sekä ravintoyhdistyksen perustaminen. Työväenyhdistys otti aluksi tehtäväkseen vieläpä työpaikkojen välittämisen sekä kiertävien työläisten majoittamisen. Yhdistystoiminnan luonnetta kuvaa myös sääntöjen määräys, että työväenyhdistyksen johtokunnan jäsenistä tulee vähintään puolet olla työmiehiä tai johtajia.

Helsingin työväenyhdistys saavutti alusta alkaen johtavan aseman maan työväenyhdistysten joukossa. Se teki aloitteet eri työväenyhdistysten keskeistä yhteistoimintaa varten ja sen esimerkin mukaisesti järjestettiin muiden työväenyhdistysten toimintaa.

Wrightiläisen työväenliikkeen tarkoitusperät ja henki käyvät kuitenkin selvimmin esille Wrightin omista lausunnoista. Hän selvitti pyrkimyksensä juontaneen juurensa hänen ulkomaanmatkoilla saamistaan vaikutelmista. ”Ulkomailla oloni aikana törmäsivät työnantajain ja työntekijäin edut jyrkästi vastakkain. Sain täten yleissilmäyksen siitä tilasta, joka syntyy, ellei ajoissa ryhdytä tehokkaisiin toimenpiteisiin työmiesten tilan parantamiseksi”.

Wright pyrki vaikuttamaan siihen suuntaan, että työläisten olosuhteet eivät huononisi ja kärjistäisi luokkasuhteita työnantajain ja työläisten väliseksi sovittamattomaksi taisteluksi, kuten ulkomailla oli tapahtunut. Erityisen selvästi Wrightin pyrkimykset kuvastuvat hänen puheessaan Helsingin työväenyhdistyksen ensimmäisessä kuukausikokouksessa huhtikuun 27 päivänä 1884. Tässä puheessa Wright määritteli liikkeen tarkoituksen seuraavalla tavalla:

”. . . työväkemme riveissä on suuria voimia, joita voidaan käyttää joko hedelmälliseen toimeen siinä hyödylliseksi tunnetussa pyrinnössä, joka työväen avulla pyytää edistää sen henkistä ja aineellista tilaa, taikka, niinkuin monasti ulkomailla valitettavasti on tapahtunut, tuhlata kiihotukseen mahdottomia hankkeita varten, joiden pelkällä tavoittamisella oikeutettujen vaatimusten saavuttaminen vaikeutetaan.

Tätä nykyä, jolloin työväkemme rupeaa käsittämään, ettei sen ole väliä pitämättä katseleminen yhteiskunnan kehitystä, vaan että sen päinvastoin ahkerasti on ponnistaminen pysyäkseen kehityksen rinnalla, hankkimalla itselleen suurempaa sekä yleistä että ammattisivistystä, olemme uuden aikakauden kynnyksellä maamme työväen asian historiassa. Mahtava virta on pääsevä liikkeelle ja meidän yhtä kunniakas kuin painava velvollisuutemme on johtaa tätä virtaa maallemme onnelliseen suuntaan.”

Wright korosti edelleen, että työväenyhdistyksissä seisovat työväki ja työnteettäjät toinen toisensa rinnalla. Samalla hän uskotteli, että Suomessa ei ole niitä epäkohtia, jotka ulkomailla olivat luoneet kuilun heidän välilleen. ”Työnteettäjät ja työväki Suomessa vielä ymmärsi toisiaan paremmin kuin monessa muussa maassa, ja molempien on velvollisuus yhteisesti harrastaa tämän hyvän säilyttämistä”, Wright selitti ja jatkoi:

”Velvollisuutemme on siis korostaa ja vahvistaa työväenluokkaa, kaikin tavoin edistämällä säännöllisyyttä, säästäväisyyttä, sopua ja hyvää oloa, koulunkäyntiä, sanomalehtien lukemista, esitelmien kuuntelemista ja tietojen etsimistä kirjoista ja keskusteluista”.

Wrightin mielestä työväestö ei voinut saavuttaa valtiollisia oikeuksia ”ennen kuin sen sivistys on kohonnut ja se on saanut oppia yhdyselämässä — valtiollisen toimen koulussa — jossa kansalaiset kasvatetaan julkista elämää varten”.

Kuten edellä mainittiin, Vaasan työväenyhdistys perustettiin samana vuonna kuin Helsingin yhdistys. Se hyväksyi samanlaiset säännöt itselleen. Wrightiläisen liikkeen pohjalla syntyi joukko muitakin työväenyhdistyksiä kaupunkeihin ja eräisiin keskuspaikkoihin. Oulun työväenseura perustettiin v. 1886. Turkuun, Tampereelle, Poriin ja Savonlinnaan perustettiin työväenyhdistykset v. 1887 ja seuraavana vuonna tapahtui yhdistyksen perustaminen Hämeenlinnassa, Jyväskylässä, Kotkassa, Joensuussa, Porvoossa ja Viipurissa.

Wrightiläisen kauden päättyessä v. 1895 maassamme toimi 34 työväenyhdistystä, joissa oli noin 4500—5000 jäsentä.

Työväenyhdistysten toiminta wrightiläisellä kaudella ei omannut minkäänlaista taisteluluonnetta. Kerättiin tilastoja työväen oloista, palkoista, työpäivän pituudesta j.n.e. Yhdistykset tekivät alamaisia aloitteita ja anomuksia sekä antoivat lausuntoja työväen oloja koskevista kysymyksistä. Yhdistykset tekivät myöskin työnantajalle pyyntöjä työajan lyhentämisestä ja palkkojen kohottamisesta. Kaikille näille pyrkimyksille oli luonteenomaista, että vedottiin vallassaolijoihin ja työnantajiin, koetettiin saada nämä vakuuttuneiksi olosuhteiden korjaamisen välttämättömyydestä ja luotettiin siihen, että tätä tietä pahimpiin epäkohtiin saadaan korjausta. Tällainen käsitys perustui ajatukseen, että kapitalistisen yhteiskunnan epäkohdat ovat jotakin satunnaista, joka on poistettavissa, kun vain saadaan yhteiskunnan varallisuutta hallitsevat huomaamaan olojen nurinkurisuus. Ei nähty tai monissa tapauksissa tahdottu nähdä eikä tunnustaa, että kapitalistinen tuotantotapa oli vallitsevien epäkohtien synnyttäjä ja että vain sen lopettaminen saattoi johtaa epäkohtien poistamiseen. Lenin on määritellyt tämän tilanteen sattuvasti: ”Niin kauan kuin reformien ja parannusten kannattajat eivät opi käsittämään, että jokainen vanha laitos, niin törkeältä ja

mädänneeltä kuin se näyttääkin, pysyy pystyssä vain niiden vallassaolevien luokkien voimalla, niinkauan vetävät vanhan puoltajat heitä nenästä. Ja näiden luokkien vastustuksen murtamiseen on vain yksi keino: meitä ympäröivästä yhteiskunnasta on löydettävä, kehitettävä ja järjestettävä taisteluun sellaiset voimat, jotka kykenevät ja joiden yhteiskunnallisen aseman vuoksi täytyy muodostaa voima, joka kykenee lakaisemaan pois vanhan ja luomaan uuden".

Työväestö alkaa herätä. Työväenluokan herääminen alkoi tapahtua näinä samoina aikoina. Siihen vaikutti ensinnäkin työväenluokan aseman tukaluus. Työpalkkojen pienuus, työpäivän pituus ja alati uhkaava työttömyys olivat omiaan horjuttamaan uskoa wrightiläisen anomuspolitiikan tuloksellisuuteen. Työväestö pyrki vaistonvaraisesti hakeutumaan omiin järjestöihinsä ja omin voimin puolustamaan itseään kapitalistien riistoa vastaan. Työväestön vaistomaista pyrkimystä itsenäiseen toimintaan kuvastavat wrightiläisellä kaudella työväenyhdistysten yhteyteen perustetut ammattiosastot, joihin työläiset liittyivät useinkin mieluummin kuin varsinaisiin työväenyhdistyksiin, joissa herraskaiset olivat suunnan näyttäjinä. Selvimmin tämä työväen vaistonvarainen herääminen näkyi erilaisten ns. ulkotyöväen yhdistysten perustamisessa, jotka saivat proletaarisemman luonteen kuin työväenyhdistyksillä aluksi oli.

Ulkotyöväen yhdistyksiä perustettiin mm. Tampereella jo v. 1893 ja sen jälkeen useilla paikkakunnilla. Ne olivat ensimmäisiä merkkejä työväen pyrkimyksestä luokkajärjestäytymiseen. Hyvin pian myös työväenyhdistysten piirissä heräsi sisäinen taistelu. Työväen taholta alettiin esittää omia vaatimuksia ja tämä johti ristiriitaan näitten järjestöjen sisällä. Työväen vaistonvarainen pyrkimys saa tietoisen suunnan vasta sen jälkeen, kun sosialismin aatteet alkavat tunkeutua maahamme je levitä ensimmäisten työväenliikkeen taistelijoitten mukana joukkoihin.

Helsingin työväenyhdistyksen aloitteesta ryhdyttiin puuhaamaan eri työväenyhdistysten yhteistoimintaa. Sen toimesta yritettiin jo v. 1891 kesällä kutsua kokoon työväenyhdistysten edustajakokousta. Mutta sillä kertaa tämä yritys raukesi, kun kenraalikuvernööri, kreivi Heiden kielsi sen pidon. Vasta 1893 syyskuun 12 päivänä saatiin pitää ensimmäinen työväenyhdistysten edustajakokous. Tämän kokouksen valmistelu ja itse kokouskin sujui vielä wrightiläisessä hengessä, vaikka työväestö alkoikin jo vallitsevan pulan kourissa lähteä ensimmäisiin vaistonvaraisiin joukkoesiintymisiinsä, jotka suuntautuivat porvaristoa vastaan.

Tässä ensimmäisessä edustajakokouksessa asetettiin erityinen työväen valtuuskunta työväenyhdistysten toiminnan yhdyssiteeksi.

Kokouksessa hyväksyttiin ohjelma, jossa esitettiin vaatimus työväen kunnallista äänioikeutta estävien rajoituksien poistamisesta. Äänioikeuskysymyksessä vaadittiin työväelle äänioikeutta valtiollisissa vaaleissa. Mutta yleistä ja yhtäläistä äänioikeusvaatimusta ei vielä esitetty, vaan tyydyttiin vaatimaan äänimäärän supistamista. Kuten muistetaan, Wright oli jo aikaisemmin hyvin selvästi korostanut, että ennenkuin työväestö voi saada valtiollisen oikeutensa, olisi sitä ensin kasvatettava ja kehitettävä.

Työväen työaikakysymyksessä tyydyttiin lainsäätämään 10-tuntisen työpäivän vaatimiseen teollisuus- ja ammattialoilla. Kuitenkin myönnettiin oikeus pitempäänkin työpäivään erikoisaloilla, jos työläisille varattaisiin vastaava loma. Tässä kokouksessa esitettiin myös yleisen koulupakon vaatimus ja esitettiin kansakoulujen muodostamista pohjakouluksi.

Maakysymykseen nähden asetuttiin sille kannalle, että maaseudun irtainta väestöä olisi kiinnitetävä maahan siten, että maan palstoittamista helpotettaisiin. Tämän kysymyksen esiinnousu johtui siitä tosiasiasta, että maaseudun suurilukuinen irtain väestö muodosti miltei rajattoman työvoimareservin, jonka ansiosta työväen olosuhteita saatettiin miltei mielin määrin kiristää.

Toivomuksena esitettiin, että on kerättävä tilastoa työväen oloista, parannettava työväen asunto-oloja, asetettava säästöpankit ja muut talletuslaitokset valtion tarkastuksen alaisiksi, perustettava työväenyhdistyksiä ja edistettävä ammattiyhdistysten perustamista, maksettava naisille samasta työstä sama palkka kuin miehillekin, vastustettava väkijuomain käyttämistä, edistettävä ja suosittava kotimaista teollisuutta. Näistä ohjelmatavoitteista keskusteltaessa herätti väittelyä työpäiväkysymystä koskeva kohta. Useat edustajat vastustivat 10-tuntisen työpäivän vaatimusta. Eräät selittivät, että työmiehet ovat 10-tuntista työpäivää vastaan, koska he pelkäävät, että palkka samassa suhteessa vähenee. Ursinin mielestä 10-tuntisen työpäivän johdosta esitetty toivomus oli liian lievä ja hän esitti ohjelmassa sanottavaksi: "Työväki ajaa pontevasti 10-tuntista lain määräämää työpäivää j.n.e.". Ohjelmankohta hyväksyttiin pääasiassa Ursinin ehdottamassa muodossa.

Tällaiset tavoitteet kuvastavat yleistä ajattelutapaa työväenyhdistyksissä. Kun näiden vaatimattomienkaan esitysten taakse ei voitu eikä haluttu asettaa työväen omakohtaista voimaa, jäivät sekä vaatimus- että anomusohjelmakohdat pelkiksi hurskaiksi toivomuksiksi. Vallassa olijat ja työnantajat olivat niille kuuroja. Työläisten keskuuteen levitessään ne kuitenkin kiinnittivät huomiota vallitseviin epäkohtiin ja loivat siten pohjaa myös työväen omakohtaiselle toiminnalle.

1890-luvun alkuvuosina eli Suomen työväenluokka ankaran pulan kourissa. Varsin raskaana pula tuntui Helsingissä, missä varsinkin rakennustyöläisten elämä oli raskasta. Työnantajat käyttivät hyväkseen pula-ajan tilannetta ja alensivat työväen palkkoja. Työttömien lukumäärä kohosi ennenkuulumattoman suureksi. Niinpä Helsingin työväenyhdistyksen keräämän tilaston mukaan talvella 1894 oli työttömänä noin 500 rakennustyöläistä. Työttömyys ulottui muillekin työaloille.

Tällaista tosiasiain olemassaoloa ei Wright kumppaneineen tahtonut ottaa huomioon. Työttömät sensijaan itse alkoivat liikehtiä. Helsingissä toimeenpantiin mm. suuri mielenosoitus Senaatin torilla. Sieltä työttömät marssivat raatihuoneelle esittäen siellä kunnallispormestarille valituksiaan ja vaatien töitä. Työttömäin aseman lieventämistä varten valtuusto asetti määrärahan työttömyystöiden järjestämiseksi. Mutta sepelinhakkuut, joita järjestettiin, olivat niin raskaita töitä, että teollisuudessa työskennelleet työläiset eivät niistä suoriutuneet. Työttömäin mieliala kärjistyi ja lopuksi joukko työttömiä siirtyi aktiivisen toiminnan tielle tunkeutuen Helsingin kauppahalliin ja ottaen sieltä omavaltaisesti elintarvikkeita. Tämän työläisten luonnonvoimaisen liikehtimisen syyksi esitti mm. Uusi Suometar-lehti yllyttäjäin kiihoitusta. Todellisuudessa liikehtiminen osoitti, että wrightiläinen työväenliike ei enää kyennyt tyydyttämään työväestöä ja työväestö alkoi siirtyä omatoimisuuden tielle. Liikehtiminen ei kuitenkaan vielä ollut järjestynyttä työväenliikettä, mutta se oli ilmaus sovittamatto-

mista ristiriidoista, jotka tuohon aikaan astuivat kapitalismin kehityksen mukana esille.

Työväestön itsenäistymisen merkkejä. Pulakausi päättyi v. 1895 ja työväenliike alkoi elpyä. Se tapahtui nyt uudella pohjalla. Työväestöä eivät enää tyydyttäneet wrightiläisten kauden menettelytavat, vaan se alkoi yhä enemmän siirtyä järjestyneeseen toimintaan ja turvautua omaan luokkavoimaansa. Työlakkoja alkoi syntyä yhä useammin. Niinpä Helsingin rakennustyöläiset ryhtyivät keväällä 1896 lakkoon 10-tuntisen työpäivän aikaansaamiseksi. Lakon aikana työnantajat värväsivät noin 100 rakennustyöläistä Venäjältä rikkureiksi. Työläisten ei onnistunut saada läpi vaatimuksiaan kokonaisuudessaan. Työaika saatiin kuitenkin lyhenemään 11-tuntiseksi. Seuraavana vuonna työläiset saivat yhteistoiminnallaan työajan supistetuksi 10-tuntiseksi. Rakennustyöläisten lakkoliike herätti huomiota koko maassa. Porvarilliset sanomalehdet asettuivat yleensä tuomitsemaan lakkotaistelua, ja tämä vieroitti työläisiä porvareista. Papit kirkoissa pauhasivat Helsingin rakennustyöläisten lakkoa vastaan. Mutta mikään ei auttanut, lakkoliike levisi. Niinpä 1896 lakkoja oli kaikkiaan 19, kun aikaisempina vuosina niitä oli ollut 1—3.

Työväen lakkoliikkeen kehittymisen yhteydessä alkoi työväen järjestötoimintakin elpyä. Muodostettiin ammattiyhdistyksiä, ja työväenyhdistysten piirissä syntyi keskustelua muistakin kuin taloudellisista kysymyksistä. Erityisesti alettiin pohtia äänioikeuden laventamismahdollisuutta, varallisuuteen perustuvan ja ääniasteikon alentamiskysymystä. Porvaripuolueitten kesken syntyi tässä kysymyksessä erimielisyyksiä. Ruotsalainen yläluokkapuolue piti jatkuvasti kiinni 25 äänen asteikosta, suomettarelaiset kannattivat äänioikeuden laventamista ja asteikon alentamista 10 ääneen. Nuorsuomalaiset sensijaan siirtyivät ”ääni mieheen”-kannalle, mutta pitivät edelleen välttämättömänä varallisuussensuksen asettamista. Työväestön keskuudessa nuorsuomalaisten kanta sai kannatusta. Suomettarelaiset ja muut porvarilliset leimasivat nuorsuomalaisten kannan mahdottomaksi toteuttaa.

Työväenyhdistysten 2. edustajakokous 1896. Tälläisissä olosuhteissa työväenyhdistysten toinen edustajakokous kokoontui Tampereella heinäkuun 9—11 päivinä 1896. Siinä oli edustettuna 34 työväenyhdistystä.

Tärkeimpänä kysymyksenä oli äänioikeus porvarissäädyn vaaleissa. Tohtori Ståhlberg ehdotti alustuksessaan varallisuuteen perustuvan ääniasteikon poistamista kokonaan ja äänioikeuden laventamista siten, että äänioikeutta vaille jäisivät vain laillisesti pestatut, isännän ruoassa olevat palkolliset ja vakinaisen sotaväen miehistö.

Toisena alustajana oli tohtori Kustavi Grotenfelt, joka ehdotti äänioikeuden rajoittamista 10-ääneen.Ståhlbergin ehdotusta vastustivat mm. vielä toimittaja Ansas, rehtori Högman ja kultaseppä Saha.

Päivälehden ympärillä olevat radikaalit nuorsuomalaiset puolustivat yhden äänen kantaa. Keskustelussa Ursin esiintyi voimakkaasti yhden äänen puolesta. Valiokunnan käsittelyn jälkeen suoritetussa keskustelussa Wright vastusti yhden äänen kantaa.

Lopullisesti hyväksyttiin Ståhlbergin ehdotus miltei sellaisenaan. Siitä poistettiin kuitenkin rajoitus pestattujen palkollisten kohdalta ja nämä luettiin äänioikeutettujen joukkoon. Äänioikeuden ehdoksi hyväksyttiin kuitenkin 400 mar-

kan tulot vuodessa. Äänioikeusasiassa ei vielä noussut kysymystä koko säätylaitoksen poistamisesta.

Kokoukselle oli tehty eri työväenyhdistysten toimesta suuri joukko aloitteita. Näistä aloitteista työväenvaltuuskunta oli kuitenkin hylännyt suuren osan. Hylättyjen aloitteiden joukossa oli myös kysymys työväenpuolueen perustamisesta, jota useat työväenyhdistykset olivat esittäneet. Ursin yritti vielä kokouksen aikana johtavassa valiokunnassa saada esille saman kysymyksen, mutta se hylättiin.

Työpäivän lyhentämiskysymyksen alustajana oli Wright. Alustuksessaan hän vedoten vastarintaan, mitä 10-tuntisen työpäivän vaatimus oli kohdannut, ehdotti, että 1893 laadittuun työväen ohjelmaan tehtäisiin seuraava lisäys:

”Siksi kuin työpäivän pituus tulee lain kautta rajoitetuksi, tulee työväen virittämällä yleinen mielipide vaatimustensa puolelle ja lujasti organiseerattujen yhdistysten esittämien vaatimusten kautta koettaa saada työaikaa lyhenemään”.

Asiallisesti tämä Wrightin kanta tiesi hänen luopumistaan 10-tuntisen työpäivän vaatimuksesta. Alustuksessaan hän kyllä esitti mahdollisena keinona työnantajain vastustuksen voittamiseksi työlakkoa, mutta hän lausui työlakon vahingollisuudesta niin paljon perusteluja, että se merkitsi itse asiassa työlakon käyttämisen vastustamista. Kokous asettui kuitenkin vaatimaan 10-tuntista työpäivää.

Kokouksen lopussa suoritettiin työväen valtuuskunnan vaalit. Myös Wright valittiin, mutta hän kieltäytyi valtuuskunnan jäsenyydestä. Hän sanoi kuuluvansa ”niihin miehiin, jotka eivät tavoittele mahdottomia” Työväenliikkeessä oli nyt ilmennyt jyrkkä suunta, jota hän ei voinut hyväksyä, eikä hän liioin tahtonut kantaa sen tuottamaa edesvastuuta, hän selitti. Työväenvaltuuskunta muodostui tämän kokouksen vaalien perusteella pääasiassa nuorsuomalaisten edustajista, jotka äänioikeuskysymyksessä puolustivat ”ääni mieheen”-kantaa porvarisäädyn vaaleista puheenollen.

Työväenliike oli kuitenkin kulkemassa jo omia teitään itsenäistymistä kohden. Työväen taistelut johtivat sitä luokkajärjestäytymiseen, ja sosialistiset aatteet alkoivat tunkeutua työväen keskuuteen. Ajatus itsenäisestä työväenpuolueesta, joka toimisi omalla ohjelmallaan, alkoi saada yhä enemmän kannatusta.

Propaganda- ja agitatiotyön kysymyksiä

LAURI KANTOLA:

Kommunistisen agitatiotyön perusteista

Teoksessaan ”Mitä on tehtävä?” Lenin esittää kommunistisen agitation perusajatukset. Lyhyesti selostettuna ne sisältyvät seuraavaan:

Agitatiota ei ole harjoitettava ainoastaan palkkatyön ja pääoman välisen jokapäiväisen taistelun pohjalla. Sen lisäksi on tarpeen mitä laajin joukkojen keskuudessa suoritettava poliittinen agitatio, joka valaisee kapitalismin herruuden kaikkia puolia ja yhteiskuntaluokkien kaikkia piirteitä. Tämä on välttämätöntä siksi, että kommunistinen puolue ei johda työväenluokan taistelua vain työvoiman edullisten myyntiehtojen puolesta, vaan myöskin yhteiskunnallisen järjestyksen hävittämiseksi, joka pakoittaa työtätekevät myymään itsensä kapitalisteille. Puolue ei edusta työväenluokkaa ainoastaan sen suhteessa määrättyyn työnantajaryhmään, vaan myös sen suhteessa kaikkiin nykyisen yhteiskunnan luokkiin sekä poliittisen voiman organisatioon — valtioon. Tästä syystä eivät kommunistit voi rajoittua vain taloudelliseen taisteluun tai pelkästään sillä pohjalla harjoitettuun agitatioon. Sellainen olisi omiaan johtamaan vain mädän reformismin tielle eikä olisi muuta kuin porvarillista politiikkaa työväenluokan keskuudessa ja sosdem. johtajien tavoin alistumista kapitalismin orjuuteen. Välttyäkseen tästä vaarasta työväenluokan vallankumouksellisen puolueen on taloudellisen sorron konkreettisten ilmenemismuotojen ohella puututtava mitä aktiivisimmin myös poliittisen ja ideologisen taistelun erilaisiin ilmiöihin ja tapahtumiin. Sen on agitationsa avulla pyrittävä paljastamaan jokainen alistettuihin yhteiskuntaluokkiin kohdistuva poliittisen sorron ilmenemismuoto ja osoitettava kaikille näille väestökerroksille heidän kärsimiensä vääryyksien perussyyt ja nostettava heidät taisteluun vääryyksien ja sorron hävittämiseksi. Mitä paremmin puolue kykenee tämän tekemään, sitä nopeammin työväenluokka poliittisesti kasvaa. Sitä selvempänä se näkee asemansa ja ratkaisevan merkityksen tässä taistelussa ja sitä valmiimpia ovat kaikki muut sorretut kulkemaan työväenluokan rinnalla ja taistelemaan sen puolueen johdolla.

Näiden leniniläisten agitatiotyön periaatteiden mukaisesti on puolueemme KK:n toimeenpano-ohjeissa IX puoluekokouksen jälkeen korostettu jatkuvasti sitä, ettei edustajakokouksen päätösten toteuttamisessa saa rajoittua niiden selostamiseen tai joukkotaistelun kehittämiseen ainoastaan joidenkin erikoiskysymysten pohjalta. Aivan erikoisesti ohjeissa on teroitettu sitä, että työväenluokan yhteisrintaman rakentamiseen tähtäytyvässä agitatiotyössä ei ole pysähdytty pelkästään voimistuvan taloudellisen riiston paljastamiseen ja joukkoliikkeen kehittämiseen siltä pohjalta, vaan otettava huomioon myös taantumusporvariston ja sen kanssa liittoutuneen sosdem. oikeistojohdon politiikka, joka vie askel askeleelta lisääntyvään valtiolliseen ja taloudelliseen sortoon, kulttuurirappioon ja sotaan. Toisin sanoen puoluejärjestöjen on rinnakkaisesti taloudellisella pohjalla suoritettavan agitation kanssa kiinnitettävä huomiota taantumuksen poliittisten pyrkimysten paljastamiseen ja taistelun kehittämiseen myös ideologisella ja poliittisella alalla.

Maamme työtätekevät ovat kieltämättä saavuttaneet viime aikoina eräitä merkittäviä tuloksia yhteisellä taistelullaan. Osoituksena tästä mainittakoon vair viimeaikaiset työttömyyttä ja verojen korotusta vastustavat liikehtimiset. Huomioon ottaen kuitenkin viime vuosien taloudellisen ja poliittisen kehityksen on todettava, että nämä saavutukset eivät ole vielä läheskään riittäviä. Eräs syy siihen, että työtätekevien taistelu lisääntyneestä puristuksesta huolimatta on kehittynyt hitaasti, on epäilemättä siinä, että puoluejärjestöjemme agitatiotyössä on edelleenkin eräitä huomattavia puutteita.

Millaisia ne sitten ovat ja miten ne olisi korjattava?

Pääheikkous on epäilemättä siinä, että puoluejärjestöjemme agitatiotyö ei ole vielä riittävän periaatteellista. Monissa tapauksissa se yhäkin pysähtyy vain työtätekevien taloudellisen riiston paljastamiseen ja kamppailujen kehittämiseen taloudellisten osaparannusten puolesta, suuntautumatta itse pahan alkujuurta, kapitalistista järjestelmää vastaan. Takaalalle sensijaan jäävät — varsinkin työpaikka-agitatiossa — poliittiset paljastukset ja taistelun kehittäminen taantumuksen ajankohtaisia poliittisia kuristustoimenpiteitä vastaan. Eräs huomattava heikkous on edelleenkin siinä, että agitatiomme pysähtyy vain vallitsevien nurinkurisuuksien ja taantumuksen tekojen pelkkään paljastamiseen tai selvittelyyn ilman, että pyrittäisiin joukkoliikkeiden järjestämiseen, vaikka juuri se on kommunistisen agitation päätarkoitus. Näiden sisällön heikkouksien lisäksi on syytä myöskin todeta, että agitatiomme vaikutus ei ulotu vielä tarpeeksi laajojen joukkojen keskuuteen.

Kyetäksemme korjaamaan edellä todetut heikkoudet on välttämätöntä, että puoluejärjestöt

kiinnittävät niihin huomiota ja ryhtyvät päättäviin toimenpiteisiin käänteen aikaansaamiseksi. Työläisjoukkojen aktiivisuuden kohottaminen on mahdollista vain sillä ehdolla, että taloudellisella pohjalla harjoittamamme agitatio ei pysähdy vain osaparannusten suosittelemiseen, vaan sisältää myös periaatteellisen, vallankumouksellisen ratkaisun. Me kommunistit taistelemme ja olemme aina taistelleet myös reformien puolesta, mutta todellisina vallankumouksellisina emme voi rajoittua vain niihin. Johtaisimme työväenluokkaa harhaan, jos esim. agitatiossa nykyisen työttömyyden torjumiseksi rajoittuisimme esittämään hallitukselle ja kunnallisille elimille vain vaatimuksia työttömyystöiden järjestämisestä paljastamatta kapitalistisen talousjärjestelmän nurinkurisuutta ja vaatimatta, että kapitalistit velvoitetaan järjestämään töitä tai elleivät siihen suostu, tehtaiden ottamista valtion haltuun. Sanalla sanoen, me alistamme taistelun päivänpolitiikan kysymysten puolesta kuten osan kokonaisuudelle, taistelulle työtätekevien ja sosialismin puolesta. Tässä tarkoituksessa agitatiomme on suuntauduttava voimakkaasti myös vastustajain poliittisten tekojen ja väärinkäytösten paljastamiseen, sillä joukkojen poliittista tietoisuutta ja vallankumouksellista aktiivisuutta ei voida kasvattaa muuten kuin näiden paljastusten pohjalla. Työväenluokan tietoisuus ei voi olla tosipoliittista tietoisuutta, jollei työläisiä opeteta reagoimaan kaikkiin ja kaikenlaisiin mielivallan ja sorron, väkivallan ja väärinkäytösten tapauksiin, koskivatpa nuo tapaukset mitä yhteiskunnallista ryhmää tahansa, ja reagoimaan nimenomaan marxilaisvallankumoukselliselta eikä joltain muulta näkökannalta. Lenin opettaa, että työläisjoukkojen tietoisuus ei voi olla todellista luokkatietoisuutta, jos työläiset eivät opi konkreettisten ja samalla päivänpolttavien poliittisten tapahtumien pohjalla tarkkailemaan kaikkia muita yhteiskuntaluokkia ja arvioimaan niiden ominaisuuksia ja toiminnan kaikkia puolia. Juuri tästä syystä agitatiomme on aina oltava sisällöltään periaatteellisesti selkeää ja kyettävä vastaamaan kaikkiin niihin ajankohtaisiin kysymyksiin, jotka ovat eri kansalaisryhmille kipeitä ja joihin ne etsivät vastausta. Yleisten ajankohtaisten taloudellisten ja poliittisten kysymysten lisäksi työpaikka-agitatiomme on erikoisesti pyrittävä nostamaan esille myös työpaikan omia kysymyksiä päämääränä työläisten taistelun järjestäminen palkkojen ja työehtojen parantamisen puolesta. Tämän ohella agitatiomme on pyrittävä herättämään myös mielenkiintoa odotettavissa oleviin tapahtumiin (esim. eduskunnassa ja valtuustoissa esille tuleviin asioihin) ja saatava joukot siten seuraamaan eri puolueiden ja ryhmien kannanottoja ja menettelyjä maalle ja kansalle tärkeissä ratkaisuissa.

Työtätekevien riiston ja sorron paljastaminen on kuitenkin vasta agitation toinen puoli, sen lähtökohta. Puheet palkkojen alennuksia ja kansan demokraattisten oikeuksien supistuksia vastaan eivät vielä sellaisinaan auta, ellei niiden selvittämisen pohjalta järjestetä työläisten yhteisiä vastalausekokouksia ja joukkotaistelua työnantajien ja taantumuksen kuristamistoimenpiteitä vastaan. Tässä taistelussa työläisten huomio on kiinnitettävä ammatillisten järjestöjen voimaan ja siihen että pakotetaan ammattiliitot ja SAK yhteisellä taistelulla ryhtymään työläisten etujen vaatimiin taistelutoimenpiteisiin.

Päästäksemme agitatiotyössä vaikuttaviin tuloksiin on edelleen välttämätöntä, että puoluejärjestöt suuntaavat tämän työn nykyistä enemmän järjestöjemme ulkopuolella olevien joukkojen keskuuteen. Tässä tarkoituksessa puoluejärjestöjen erikoisesti työpaikoilla olisi suunnattava puolueenjäsenten huomio siihen, että he tosiasioiden avulla konkreettisissa tapauksissa paljastaisivat sosdem. oikeistojohtajien ja heidän asiamiestensä työläisten etuja vahingoittavan politiikan ja menettelytavat ja kehittäisivät veljellistä kanssakäymistä ja yhteistä asiain käsittelyä rehellisten sosdem. ja puolueettomien työläisten kanssa. Tämä koskee myös toimintaa ammatillisissa järjestöissä, joissa vedenjakajana eivät voi olla jäsenistön poliittiset mielipiteet, vaan se miten kukin suhtautuu yhteisiin etuihin. Toisin sanoen on taisteltava vain niitä vastaan, jotka pyrkivät estämään yhteisten järjestöjen käyttämistä niiden varsinaiseen tarkoitukseen, työläisten etujen ajamiseen. Aluepuoluejärjestöissä jäsenistön työ olisi taas suunnattava kaikkien työtätekevien väestönkerrosten keskuuteen katsomatta ensinkään siihen, mitä he poliittisesti ajattelevat.

Selvää kuitenkin on, että puolueenjäsenten agitatiotyön oikeata sisältöä ja tehokasta suorittamista ei voida turvata ilman, että puoluejärjestöt johtavat ja järjestävät tätä työtä. Se taas ei voi tapahtua muutoin kuin siten, että puoluejärjestöt ja niiden johtoelimet käsittelevät säännöllisesti agitatiotyön kysymyksiä ja ryhtyvät toimenpiteisiin, joiden kautta jokainen puolueen jäsen johdetaan suorittamaan tätä työtä. Tällä hetkellä se vaatii ennen kaikkea piirikomiteain agitatiotyön jaostojen saattamista toimiviksi. Ilman ei voida turvata työpaikka- ja aluepuoluejärjestöjen työn järjestämistä ja ohjaamista siten, että kaikki puolueenjäsenet osallistuisivat agitatiotyöhön tekemällä henkilökohtaista selostustyötä, levittämällä puolueen lehdistöä ja organisoimalla työtätekevien taistelua. Mutta tämäkään ei vielä riitä. Puolueenjäsenten on vuorostaan työpaikoilla ja asuma-alueilla vedettävä tähän työhön kaikkien muidenkin demokraattisten järjestöjen jäsenet ja työtätekevien yhteisten etujen puolesta toimintaan valmiit kansalaiset.

Itseopiskeluohjelma T. Lehénin teoksesta ”Kansa ja valtio”

T. Lehén: Kansa ja valtio. Kansankulttuuri Oy. Helsinki, 1952. Siv. 134. Hinta sid. 430:—

Opintosuunnitelman tarkoituksena on johdattaa itseopiskelijoita tutkimaan marxilaista valtio-oppia. Perusoppikirjana käytetään *T. Lehénin* teosta ”KANSA JA VALTIO”. Sen rinnalla luetaan *Leninin* teoksia *”Valtiosta”* ja *”Valtio ja vallankumous”* *.

Lisäkirjallisuutena suosittelemme:

F. Engels: Perheen, yksityisomaisuuden ja valtion alkuperä.

Lenin: Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky. (Teos sisältyy Leninin Valittujen teosten II osaan.)

J. V. Stalin: Leninismin kysymyksiä (Loppuunmyyty).

Neuvostoliiton perustuslaki.

Itseopiskelun tulisi tapahtua seuraavaa menetelmää noudattaen:

1. Luetaan opintosuunnitelmasta kohta I ja sen jälkeen luettavaksi merkityt sivut opintokirjoista.

2. Luetaan toiseen kertaan edellämainitut kohdat opintokirjoista ja tehdään samalla huolelliset muistiinpanot. Tärkeimmät määritelmät merkitään muistiin ja lisäksi ne kysymykset ja ajatukset, jotka opiskelijalla heräävät teoksiin perehtymisen aikana.

3. Laaditaan kirjeelliset vastaukset suunnitelman ensimmäisessä kohdassa oleviin kysymyksiin.

Näin jatketaan opiskelua kohta kohdalta. Kun suunnitelmanmukainen opiskelu on suoritettu loppuun, tehty muistiinpanot ja laadittu vastaukset kaikkiin kysymyksiin, *lähetetään ne Sirolan Kirjeopistoon tarkistettavaksi*. Jos paikkakunnalla järjestetään opintokonferensseja tästä aineesta, olisi suotavaa, että kaikki itseopiskelijat osallistuisivat niihin.

---

* *Opintosuunnitelmassa* tarvittavia oppikirjoja saa tilata *Kirjeopistosta*. Ellei maksu seuraa mukana, lähetetään kirjat postiennakolla.

I. KYSYMYS VALTIOSTA, SEN SYNNYSTÄ, LUONTEESTA JA OLEMUKSESTA.

Ryhtyessämme lukemaan T. Lehénin teosta ”Kansa ja valtio” joudumme alussa tutustumaan erilaisiin valtio-opillisiin teorioihin. Porvarilliset valtio-oppineet ovat selittäneet valtion syntyneen milloin uskonnollisesta tai siveellisestä, milloin aatteellisesta tarpeesta. Kaikille näille selityksille on kuitenkin ominaista, että ne puolustavat vallitsevaa riistäjäluokan valtiota ja siunaavat riiston. Lehén osoittaa teoksessaan, että nykyinen porvarillinen valtiotiede on joutunut yhä kauemmaksi tieteellisyydestä ja lopuksi kieltänyt itse valtion olemuksen tutkimisen. Varhaisempi porvarillinen valtiotiede poikkesi edukseen nykyaikaisista porvarillisista valtiotieteen harjoittajista siinä, että se edes pyrki antamaan selityksen valtion syntyä, olemusta ja tehtäviä koskeviin kysymyksiin. Se selitti useimmiten, että valtio on luokkavastakohtien sovittamiselin. Myöhemmin se on luopunut tästäkin ”sovittamisen” teoriasta, koska luokkavastakohtien tunnustaminen on kapitalistien olemassaololle kohtalokasta.

Helsingin yliopistokin on käynyt saman kehitystien. Nykyään sen valtio-opin opetuksessa ovat hallitsevia amerikkalaiset teoriat ja oppikirjat. Ne julistavat pannaan suurten periaatteellisten valtio-opillisten kysymysten käsittelyn ja korvaavat sen valtiollisen elämän pintailmiöiden käsittelyllä ja amerikkalaisen imperialismin maailmanvalloitushaaveiden propagandalla.

Marxilainen valtio-oppi on perusteellisen tutkimustyön tuloksena tieteellisesti todistanut, että valtio ei ole luokkavastakohtien sovittamiselin, vaan *luokkaherruuden* elin. On ollut aika, jolloin ei ole ollut valtiota, mutta silloin ei ollut luokkiakaan eikä omaisuuteen perustuvaa eriarvoisuutta. Valtion syntyminen on siis erottamattomasti sidottu luokkien syntymiseen ja olemassaoloon. Valtio on historian eri kausilla ollut hallitsevien luokkien ase hallittavien luokkien kurissapitämiseksi. Tämä valtion yleistä olemusta koskeva määritelmä pitää paikkansa, olipa hallitusmuoto yksinvaltainen tai tasavaltainen, aristokraattinen tai kansanvaltainen. Niinpä Lehén paljastaa ’hassun olettamuksen” avulla erittäin havainnollisesti Suomen porvarillisen valtiokoneiston, armeijan, oikeuslaitoksen, järjestysvallan ym. valtaelimien luokkaluonteen.

Marxilainen valtio-oppi ei rajoitu vain edellämainitun selvittämiseen. Se todistaa myös, että samoin kuin valtio on syntynyt yhteiskunnan jakaantuessa luokkiin se on myös häviävä yhdessä luokkien kanssa. Siirtyminen luokattomaan yhteiskuntaan on pitkäaikainen prosessi. Jo Marx ja Engels osoittivat, ettei valtiota voida lakkauttaa tai hävittää, vaan se kuoleutuu tarpeettomana kommunistisen yhteiskunnan oloissa. Myös Lenin kirjassaan ”Valtio ja vallankumous” kirjoit-

taa samasta kysymyksestä. Neuvostoliiton kokemuksiin nojautuen Stalin osoittaa valtion tehtävien muuttumisen sosialistisen vallankumouksen ja sosialismin rakennustyön seurauksena. Samoin hän on täsmentänyt valtiovallan kuoleutumista koskevaa kysymystä.

Luettavaa kirjallisuutta:

1. Opiskelu aloitetaan lukemalla sivut 3—10 *Leninin "Valtiosta"*.
2. T. Lehén: Kansa ja valtio, sivut 5—49.
3. V. I. Lenin: Valtio ja vallankumous, I ja V luvut.
4. J. V. Stalin: Leninismin kysymyksiä, sivut 593—599.
5. E. Engels: Perheen, yksityisomaisuuden ja valtion alkuperä, sivut 208—238.

Kysymyksiä kirjallisia vastauksia varten:

1 Millä tavalla Lenin neuvoi tutkimaan valtio-oppia ja mitä hän piti tässä opiskelussa kaikkein tärkeimpänä seikkana?
2. Luonnehdi lyhyesti J. V. Snellmanin valtio-opin sisältö ja selosta, miten hän käsitti vapauden ja yhdenvertaisuuden.
3. Mistä syystä porvarilliset valtio-oppineet eivät ole voineet antaa valtion olemusta koskevaan kysymykseen arvostelun kestävää vastausta.
4. Mistä syystä Amerikan ym. maiden porvarilliset valtio-oppineet eivät enää käsittele valtion olemusta koskevia periaatteellisia kysymyksiä?
5. Selitä lyhyesti, milloin ja mitä tehtävää varten valtio on syntynyt.
6. Mitkä ovat valtion oleellisimmat tunnusmerkit?
7. Mitä tarkoittaa sanonta, valtiota ei lakkauteta, se kuoleentuu?
8. Mistä syystä vain marxilainen yhteiskuntatiede on voinut esittää tieteellisesti perustellun teorian valtiosta?

II. KYSYMYS DEMOKRATIASTA JA DIKTATUURISTA

Marxilaista valtio-oppia tutkiessamme saamme johdonmukaisen ja täsmällisen vastauksen aikamme ehkä eniten keskustelua herättävään kysymykseen demokratiasta ja diktatuurista. Johdattaessaan opiskelijat tutkimaan valtion olemusta Lehén määrittelee diktatuurikäsitteen ja paljastaa siinä harjoitetun kommunisminvastaisen keinottelun. Diktatuuri merkitsee pääasiassa "rajoittamatonta voimaa" eikä lakiin nojautuvaa "valtaa". Kun tarkastelemme esim. Suomen valtiollisia oloja, ei voida olla toteamatta väkivallan osuutta niiden kehityksessä.

Mutta diktatuuri on vain asian toinen puoli. Vaikka diktatuuri- ja demokratiakäsitteet ovatkin vastakkaisia, eivät ne kuitenkaan ole toisistaan erottamattomia. Siksi kysymystä ei voidakaan asettaa siten, onko tämä tai tuo valtio demokratiaa vaiko diktatuuria. On kysyttävä: kenelle ja mille luokalle vallitseva valtiollinen järjestelmä on diktatuuria ja kenelle, mille luokalle demokratiaa. "Kapitalistinen valtio on demokratiaa rikkaille, kansan riistäjille, porvaristolle, diktatuuria työtätekeviä kansankerroksia vastaan" (Lehén). Sosialistinen valtio, työväenluokan hallitsema valtio sensijaan on demokratiaa työtätekeville kansankerroksille ja diktatuuria kapitalisteja vastaan, heidän riistovapautensa ja vastavallankumouksellisten vehkeilyjensä estämistä. On siis puhuttava kahdenlaisesta demokratiasta ja kahdenlaisesta diktatuurista: porvarillisesta demokratiasta, joka on samalla porvariston diktatuuria, ja proletaarisesta, sosialistisesta demokratiasta, joka on samalla proletariaatin diktatuuria.

Luettavaa kirjallisuutta:

1. Lehén: Kansa ja valtio, sivut 50—92.
2. Lenin: Valtiosta, sivut 11—19
3. Lenin: Valtio ja vallankumous, II ja III luku
4. Lenin: Valittujen teosten II osa, sivut 383—406

Kysymyksiä kirjallisia vastauksia varten:

9. Mistä syystä on virheellistä jakaa maat "diktatuurimaihin" ja "demokraattisiin maihin"?
10. Millä tavalla porvarilliset valtio-oppineet suhtautuvat väkivallantekoihin, jotka kohdistuvat lakkolaisiin ,työväen mielenosoituksiin, kansallisiin vapausliikkeisiin yms.?
11. Esitä esimerkkejä, jotka paljastavat Suomen nykyisen valtion olemukseltaan porvariston diktatuuriksi.
12. Mikä estää kapitalistimaiden työtätekeviä joukkoja käyttämästä hyväkseen lakien myöntämiä yleisiä kansanvaltaisia oikeuksia ja vapauksia?
13. Mitä oleellisia eroavaisuuksia on työväenluokan ja kapitalistiluokan hallitsemilla valtioilla?

III. DEMOKRATIAN VALTAAMINEN KANSAN KÄSIIN

Teoksensa kahdessa viimeisessä luvussa Lehén osoittaa, että työväenluokka on aina pyrkinyt taistelullaan laajentamaan demokraattisia vapauksia. Tässä yhteydessä herää kysymys, miten demokratian laajentaminen tulee tapahtumaan. Työväenluokan taistelun historia

osoittaa, ettei kapitalistiluokka ole misään vapaaehtoisesti luopunut asemastaan ja riistoeduistaan. Työväenluokan astuminen valtion johtoon ja sen yhteydessä tapahtuva tuotantovälineiden yksityisomistuksen kumoaminen on aina tapahtunut vastoin kapitalistien tahtoa, heidän vastarintansa nujertamisen tuloksena.

Kukistaessaan pääoman yksinvallan ja pystyttäessään kansan enemmistön tahtoon perustuvan valtiovallan työväenluokka laajentaa demokratian "pihtipieliä", kuten Lehén sanoo, niin että siitä todella tulee kansanvaltaa. Kun työväenluokka valloittaa itselleen valtiollisen vallan, se suorittaa myös porvarillisen valtiokoneiston "räjäyttämisen" eli "murskaamisen" ja luo uudet, työtätekevien kansankerrosten edustajista muodostetut valtioelimet. Samalla se toteuttaa taloudellisen demokratian ottamalla koko kansan hallintaan kansantalouden avainasemat: tuotantolaitokset, pankit, liikennelaitokset jne.

Lopuksi Lehén luonnehtii Neuvostoliiton valtiojärjestelmän ja sosialistisen demokratian olemuksen. Riistojärjestelmän kukistaminen loi perustan kansanvallan toteuttamiselle. Riistäjäluokkien hävittäminen merkitsi todellisen tasa-arvon luomista ihmisten välille. Sosialistisen vallankumouksen kautta tuli laajoille, ennen kansanvallan ulkopuolella olleille joukoille mahdollisuus osallistua valtion hallintaan. Esim. kansalaisten osallistuminen vaaleihin on ennen näkemättömän suuri. Näin on sen vuoksi, että jokaisella kansalaisella "on sananvaltaa, mahdollisuus vaikuttaa asiain kulkuun. Hän tuntee olevansa yhteiskunnallinen toimihenkilö" (Lehén).

Luettavaa kirjallisuutta:

1. T. Lehén: Kansa ja valtio, sivut 93—133
2. Lenin: Valtio ja vallankumous, IV luku
3. Stalinin puhe Neuvostoliiton perustuslain luonnoksesta. Se sisältyy kirjaseen "Neuvostoliiton perustuslaki" ja Leninismin kysymyksiin sivut 506—532
4. Lenin: Valitut teokset II osa, sivut 406—427

Kysymyksiä kirjallisia vastauksia varten:

14. Mainitse esimerkkejä, joilla voit todistaa, että kommunistien toiminta tähtää demokratian laajentamiseen.
15. Mitkä ovat todellisen kansanvallan toteuttamisen perusehdot?
16. Mitä epäkohtia on porvarillisessa parlamentarismissa?
17. Miksi taistelua demokratian laajentamisen puolesta ei voida rajoittaa yksinomaan ns. laillisiin puitteisiin?
18. Luonnehdi lyhyesti demokratian kehityksen vaiheita Neuvostoliitossa.

Katsauksia

Sosialistisen rakennustyön läpimurto

J. V. Stalinin Teokset, XII osa. Suomenkielellä julkaissut Karjalais-Suomalainen SNTn Valtion kustannusliike, Petroskoi, 1952. Maahantuoja Kansankulttuuri Oy. Helsinki. Sivuja 425. Hinta sidottuna 150:—.

Mielenkiinto Neuvostoliiton sosialistista rakennustyötä kohtaan kasvaa kaikkialla kapitalistisissa maissa, joissa ristiriidat syvenevät taloudellisen pulan voimistuessa, työttömyyden ja työtätekevien joukkojen kurjuuden lisääntyessä ja uuden sodan uhkan kasvaessa. Yhä useammat ihmiset kyselevät: Mihin maailma on menossa? Milloin tulee loppu kapitalistisen yhteiskunnan järjettömistä ilmiöistä? Eivätkö kansat voi elää ilman sotia, taloudellisia pulia, työttömyyttä ja kansanjoukkojen kurjuutta? Vastausta etsiessään ihmiset joutuvat pakostakin ajattelemaan aikamme perusongelmia.

J. V. Stalinin Teokset, joiden XII osa on nykyään suomenkielellä saatavana, antavat runsaasti aineistoa yhteiskunnallisen kehityksen kysymyksiin. Niissä valaistaan Neuvostoliiton kansojen taistelua Kommunistisen puolueen johdolla riistosta vapaan luokattoman yhteiskunnan rakentamiseksi, sosialismin voiton puolesta. Ne osoittavat havainnollisesti, miten kansa voi työväenluokan johdolla hallita menestyksellisesti maata ja rakentaa kansantalouttaan ilman kapitalisteja ja kapitalisteja vastaan. Juuri siksi Stalinin teokset, joissa marxilainen teoria yhdistyy käytännöllisen rakennustyön tehtävien ratkaisemiseen, antavat kaikille lukijoilleen "suuntautumisvoimaa, näköalan selvyyden, varmuuden työssä, uskon asiamme voittoon", kuten Stalin itse sanoo puhuessaan teorian merkityksestä.

I.

Stalinin Teosten XII osaan sisältyvät hänen selostuksensa, puheensa ja kirjoituksensa vuoden 1929 huhtikuun ja vuoden 1930 kesäkuun väliseltä ajalta. Kapitalistisissa maissa oli silloin jo alkanut yleismaailmallinen taloudellinen pula, joka kiihdytti kapitalististen maiden sotavalmisteluja Neuvostoliittoa vastaan muttkistaen Neuvostoliiton kansainvälistä asemaa. Neuvostoliitossa oli jo tapahtunut ratkaiseva murros sosialistisen teollistamisen rintamalla sosialismin hyväksi, ja puolue valmisteli päättävää hyökkäystä kaikkia kapitalistisia aineksia vastaan koko kansantalouden alalla nostattaen kansanjoukkoja taisteluun sosialismin voiton puolesta.

Keskeisimpänä ongelmana vuonna 1929 oli sosialismin hyökkäyksen järjestäminen kapitalistisia aineksia vastaan koko rintamalla. Ennen kaikkea oli toteutettava maatalouden uudistus kolhoosijärjestelmän pohjalla. Edellytykset sille olivat

muodostuneet sosialistisen teollistamisen menestysten ansiosta. Oli saatu aikaan teollisuuden tuotannossa voimakas nousu, joka teki mahdolliseksi aloittaa maatalouden koneistamisen. Stalin luonnehti teollistamisen saavutuksia kirjoituksessaan ”Suuren murroksen vuosi” seuraavasti:

”Me kuljemme täydellä höyryllä teollistamisen tietä — sosialismiin jättäen taaksemme vuosisataisen 'venäläisen' takapajuisuutemme.

Meistä tulee metallin maa, autojen ja traktoreiden maa.” (s. 147.)

Maatalouden uudelleenjärjestelyn edellytyksenä oli, että ”talonpoikaiston syvissä riveissä syntyy joukkoliike kolhoosien hyväksi”, että se kokemuksensa perusteella vakuuttuu niiden paremmuudesta yksilötalouteen verraten. Sitä varten valtion on voimakkaasti tuettava kolhoosien ja neuvostotilojen kehitystä. Juuri sitä linjaa puolue toteutti maatalouden kehittämisessä. Stalin saattoikin todeta jo puheessaan ”Oikeistopoikkeamasta NKP(b)ssä”, että puolueen politiikka tuottaa tuloksia:

”Nyt meillä on jo kokonaisia talonpoikaistonkerroksia, jotka näkevät kolhooseissa ja neuvostotiloissa talonpoikaistalouden siemenillä, jalostetulla karjalla, koneilla ja traktoreilla auttamisen lähteen. Nyt ei tarvitse muuta kuin antaa koneita ja traktoreita, niin kolhoosien asia menee eteenpäin yhä nopeampaa vauhtia.”

Osuustoiminnan ja osuustoiminta-aatteen kehitys loi talonpoikaiston mielissä psykologisen pohjan kolhoosien hyväksi. Puolue johti mukanaan maalaisköyhälistön ja keskivarakkaiden talonpoikain laajat joukot kulakkien ja muiden kapitalististen ainesten vastarinnasta huolimatta. XVI puoluekokouksessa Stalin esitti numeroita kolhoositalouksien kehityksestä. Kolhoosien kylvöala oli v. 1927 ollut vain 0,8 milj. hehtaaria, mutta vuonna 1930 se kohosi jo 36 milj. hehtaariin. Viljan tuotanto kolhooseissa kasvoi vastaavasti 490.000 tonnista v. 1927 25,6 milj. tonniin v. 1930.

Näiden tulosten saavuttaminen ei kuitenkaan tapahtunut itsestään. Neuvostovalta lisäsi vuosi vuodelta tukeaan kolhoosien rakentamiselle. V. 1927—28 myönnettyjen varojen määrä oli 76 milj. ruplaa, mutta v. 1929—30 jo 473 milj. ruplaa. Lisäksi maatalous oli saanut 30,000 traktoria, 1 milj. tonnia siemenviljaa jne.

Puolueen avulla kolhoosien rakentamisessa onnistuttiin välttämään ja voittamaan virheet ja vääristelyt, jotka olisivat saattaneet tuottaa vakavia vaikeuksia ja luoda pohjaa kulakkiainesten vastustukselle. Stalin osoittaa, että marxilais-leniniläisen taloustieteen perusasettamukset ovat parhainta vastamyrkkyä porvarillisia ja pikkuporvarillisia teorioita vastaan. Hän korostaa luokkataistelun merkitystä kulakkeja vastaan kolhoosijärjestelmää rakennettaessa, arvostelee ”itsestään” sujumisen teoriaa, joka väittää, että maaseudun kehitys sosialismiin tapahtuisi itsestään sosialistista kaupunkia seuraten. Stalin osoittaa, että pientuotanto ”synnyttää kapitalismia ja porvaristoa alituisesti, joka päivä, joka tunti, luonnonvoimaisesti ja joukkomitassa”. Jotta maaseutu kehittyisi sosialismiin, on maaseudulle juurrutettava sosialistisia suurtalouksia, neuvostotiloja ja kolhooseja, jotka sosialistisen kaupungin johdolla voivat viedä mukanaan talonpoikaiston perusjoukot.

Niiden epäuskoisten tuomaiden, jotka vieläkin näkevät kolhoositaloudessa talonpoikaistolle ulkoapäin pakoitetun talousmuodon, on syytä syventyä Stalinin kirjoituksiin, jotka kollektivisoimisen kaudella oikoivat kolhoosien rakentamisessa tehtyjä virheitä ja korostivat vapaaehtoisuuden periaatetta.

Kolhoosi on maatalousartteli, jossa kaikki perustuotantovälineet: työ, maankäyttö, koneet ja muu kalusto, työkarja, talousrakennukset on yhteiskunnallistettu. Sensijaan asuinrakennukset, niihin liittyvät puutarhapalstat, henkilökohtaisia tarpeita palveleva karja ja siipikarja eivät ole yhteisiä. Näitä periaatteita eivät kuitenkaan kaikki paikallisten neuvostojen ja puolue-elinten työntekijät ymmärtäneet, ja se johti virheisiin. Oli edelläjuoksijoita, jotka tähtäsivät maatalouskommuuniin, missä kaikki, jopa kanatkin olisivat yhteiskunnallistettuja. Siitä johtui sekaannusta ja vääristelyjä. Puolueen KKn ja Stalinin sekaantuminen sai aikaan virheiden oikaisemisen. Niitä käsittelevät juuri Stalinin kirjoitukset ”Menestys panee pään pyörälle” ja ”Vastaus tovereille kolhoosilaisille”.

II.

Puolueen XVI edustajakokouksessa Stalin esitti KKn toimintaselostuksen, jossa hän osoitti, että XVI edustajakokous ”on koko rintamalla tapahtuvan sosialismin suurhyökkäyksen, kulakiston luokkana likvidoimisen ja yleisen kollektivisoinnin toteuttamisen edustajakokous. Siinä on puolueemme yleislinja parilla sanalla sanottuna” (s. 265).

Miten puolue toteutti yleislinjaansa, joka perustui maan kehityskysymysten ratkaisemiseen ja työtätekevien joukkojen perusetuihin, käy havainnollisesti ilmi Stalinin teoksista. Sosialismin hyökkäyksen olemuksena on joukkojen luokkavalppauden ja vallankumouksellisen aktiivisuuden mobilisoiminen, Stalin opettaa. Ilman työtätekevien joukkojen luovaa aloitteellisuutta ja tietoisuutta, ilman heidän järjestettyä sosialistista kilpailuaan on mahdotonta ratkaista sosialistisen rakennustyön tehtäviä.

Taistellessaan puoluelinjasta poikkeamia vastaan ja stalinilaisen taistelusuunnitelman toteuttamisen puolesta puolue kehitti laajan arvostelun ja itsearvostelun ”ylhäältä alas ja alhaalta ylös asti”. Joukkojen huomio kiinnitettiin rakennustyössä ilmeneviin puutteisiin ja niiden poistamiseen. Teosten XII osassa ensi kerran julkaistussa kirjeessä Maksim Gorkille Stalin kirjoitti:

”Ilman itsekritiikkiä me emme voi tulla toimeen. Emme mitenkään, Aleksei Maksimovitsh. Ilman sitä meillä olisi lamaannus, koneiston rappeutuminen, byrokratismin kasvu ja työväenluokan luovan aloitteellisuuden murtuminen väistämätöntä. Itsekritiikki antaa tietysti aineistoa vihollisille. Siinä te olette aivan oikeassa. Mutta se antaa myös aineistoa (ja sysäyksen) meidän etenemisellemme, työtätekevien rakennustarmon kehittämiselle, kilpailun kehittämiselle, iskuprikaateille jne. Myönteinen puoli korvaa ja korvaa *ylittäen* kielteisen” (187).

Stalin osoittaa, että sosialismin rakennustyön kehittäminen on kritiikin ja itsekritiikin kehittämistä, joukkojen tarkkailun voimistamista järjestöjen työhön nähden. Sosialistinen kilpailu on rakennustyön kommunistinen menetelmä. Se on ”joukkojen käytännöllisen vallankumouksellisen itsekritiikin ilmausta, joka nojautuu miljoonien työtätekevien luovaan aloitteellisuuteen” (122). Sosialistinen kilpailu oli ”eräänä tärkeimpänä tosiasiana, ellei kaikkein tärkeimpänä tosiasiana” sosialistisessa rakennustyössä. Samanaikaisesti kun va-

rarikkoutunut porvarillinen propaganda syyti parjausta sosialismia kohtaan, joka muka tukahduttaa kilpailun, sosialistisesta kilpailusta kehittyi Neuvostoliitossa yleiskansallinen ilmiö, joka heijastaa yleisen muuttuneen suhteen työhön ja on osoituksena siitä, että työ on tullut ”kunnian asiaksi, maineen asiaksi, uljuuden ja sankaruuden asiaksi” (337).

III.

XVI puoluekokouksessa heinäkuussa 1930 Stalin eritteli yksityiskohtaisesti imperialismin kehityksen lakiperäisyyttä kapitalismin yleisen pulan olosuhteissa. Hän hahmoitteli kapitalististen maiden ja Neuvostoliiton kehitystien. Jo kauan ennen talouspulan puhkeamista Stalin oli ennustanut sen lähestymisen. Kapitalismin puolustajien ylistäessä kapitalistisen järjestelmän vakavuutta ja lujuutta Stalin osoitti taloudellisen pulan väistämättömäksi.

Kehitys vahvisti loistavasti Stalinin esittämän arvion. Se osoitti myös Stalinin olleen oikeassa, kun hän selitti, että kapitalististen talousmiesten yritykset pulien ehkäisemiseksi epäonnistuvat.

”Talouspulia ei voida ehkäistä tai hävittää niin kauan kuin pysytään kapitalismin puitteissa” (261).

Minkä vuoksi? Siksi, että ”niiden syy on itse kapitalistisen talouden systeemissä. Pulan perusta on tuotannon yhteiskunnallisen luonteen ja tuotannon tulosten kapitalistisen omistusmuodon välinen ristiriita. Tämän kapitalismin perusristiriidan ilmauksena on ristiriita kapitalismin tuotantomahdollisuuksien valtavan k a s v u n, jonka tarkoituksena on e n i m m ä i s m ä ä r ä i s e n kapitalistisen voiton saaminen, ja työtätekevien miljoonajoukkojen maksukykyisen kysynnän suhteellisen s u p i s t u m i s e n välillä, joiden joukkojen elintason kapitalistit pyrkivät aina pitämään äärimmäisen v ä h i m m ä i s m ä ä r ä n rajoissa” (262).

— — —

Tämä enimmäisvoiton saalistaminen on nykyaikaisen kapitalismin taloudellinen peruslaki, kuten Stalin uusimmassa teoksessaan ”Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTLssä”, osoittaa. Siksi kapitalistit polkevat työläisten reaalipalkan yhä alemmaksi, syöksevät työttömyyteen yhä uusia työläisjoukkoja ja tehostavat työssäolevien riistoa. Samalla kapitalistit jättävät käyttämättä ainoan keinon taloudellisen pulan estämiseksi, nimittäin työtätekevien joukkojen aineellisen aseman jatkuvan parantamisen ja niiden kulutuskyvyn lisäämisen.

”Jos kapitalismi voisi sopeuttaa tuotannon ei enimmäismääräisen voiton saamiseen, vaan kansanjoukkojen aineellisen aseman järjestelmälliseen parantamiseen, jos se voisi käyttää voiton ei loisluokkien mielitekojen tyydyttämiseen, ei riistomenetelmien täydellistämiseen, ei pääoman maastavientiin, vaan työläisten ja talonpoikain aineellisen aseman järjestelmälliseen parantamiseen, niin silloin ei olisi pulia. Mutta silloin kapitalismi ei olisi kapitalismia. Pulien hävittämiseksi täytyy hävittää kapitalismi” (263).

Syvenevä talouspula johti 30-luvun alkaessa kapitalistiset maat voimistamaan hyökkäystään työväenluokkaa vastaan, taantumukselliseen sisäpolitiikkaan ja fasismin valtaanpääsyyn. Hallitseva kapitalistiluokka turvautui siinä kaikkiin taantumusainekSiin oikeistososialidemokraatit mukaanluettuina. Päästäkseen pulasta ja sisäisistä ristiriidoista kapitalistit pyrkivät imperialistiseen sotaan ja maailman uudelleen jakamiseen.

Tapahtumat ovat osoittaneet, että maailman kapitalismi ei kyennyt ratkaisemaan ristiriitojaan fasismin ja sodan avulla. Päinvastoin toisen maailmansodan tuloksena kapitalismin ristiriidat ovat entisestään kärjistyneet. Kapitalismin yleinen pula on syventynyt kapitalismin vaikutuspiirin supistuessa ja sosialistisen vaikutuspiirin laajentuessa, kuten Stalin osoittaa teoksessaan. ”Sosialismin taloudellisia ongelmia SNTLssa”. Se on johtanut imperialistiset maat yhä kiihkeämpään uuden sodan valmisteluun, jonka avulla ne koettavat ylläpitää tuotantoa ja estää taloudellisen pulan puhkeamista.

Imperialistisen sotapolitiikan vastapainoksi Stalin korosti XVI edustajakokouksessa Neuvostoliiton ulkopolitiikan rauhanomaisuutta ja johdonmukaista taistelua rauhan säilyttämiseksi. Suojella rauhaa, lujittaa Neuvostoliiton puolustuskykyä imperialistien hyökkäyksen varalta ja torjua päättävästi provokatooriset yritykset loukata Neuvostoliiton koskemattomuutta, siinä olivat stalinilaiset ohjeet Neuvostoliiton rauhanpolitiikalle fasismin valtaantulon aattona.

”Meidän politiikkamme on rauhan politiikkaa ja kauppasuhteiden kehittämisen politiikkaa kaikkien maiden kanssa.”

”Tätä rauhanpolitiikkaa me tulemme harjoittamaan edelleenkin kaikin voimin ja kaikin keinoin. Me emme tahdo vierasta maata vaaksankaan vertaa. Mutta myöskään omaa maatamme, yhtään tuumaa omaa maatamme me emme luovuta kenellekään” (279—280).

IV.

Useassa yhteydessä Stalin käsitteli myös kansainvälisen kommunistisen liikkeen kysymyksiä taloudellisen pulan ja luokkataistelun kärjistymisen olosuhteissa. Hän osoitti välttämättömäksi taistella entistä tarmokkaammin oikeistolaisuutta vastaan, sosialidemokraattien vaikutuksen voittamiseksi. Luokkasuhteiden kärjistyminen kapitalistien ja työväenluokan välillä johtaa joukkojen siirtymiseen kommunismin puolelle.

”Työväenjoukot näkevät kommunistisessa puolueessa ainoan puolueen, joka kykenee taistelemaan kapitalismia vastaan, ainoan puolueen, joka on työläisten luottamuksen arvoinen, ainoan puolueen, jonka kanssa voi ja kannattaa kulkea taistelussa kapitalismista vapautumisen puolesta. Se on joukkojen kääntymistä kommunismin puoleen. Se on tae siitä, että kommunistiset veljespuolueemme muuttuvat työväenluokan suuriksi joukkopuolueiksi.”

Tältäkin osalta kehitys on kulkenut Stalinin osoittamalla tavalla. Vakuuttavana osoituksena siitä on kommunististen puolueiden valtava kasvu kaikissa maissa toisen maailmansodan jälkeen oikeistososialidemokraattien harjoittamasta häikäilemättömästä työväenluokan hajoittamisesta huolimatta. Ankarassa taistelussa kapitalistista riistoa, sortoa ja sotaa vastaan työväenluokka raivaa eri maissa itselleen tietä heittäen syrjään kapitalistiluokan palkkalaiset, oikeistososialidemokraatit ja yhdistäen rivejään rauha, kansanvalta ja sosialismi johtotähtenään. Korvaamattomana apuna työväenluokalle tässä taistelussa ovat Stalinin Teokset, joista jokainen työläinen, jokainen kommunisti ammentaa itselleen elävää tietoa yhteiskunnallisen kehityksen lainmukaisuudesta ja sosialismin väistämättömyydestä.

S. S-o.

MERKKIPÄIVIÄ

Helmikuu

5. 1804 Johan Ludvig Runeberg syntyi.

23. Neuvostoarmeijan päivä.

23. 1848 Helmikuun vallankumous Ranskassa.

28. Kalevalan päivä.

Maaliskuu

3. 1895 "Työmies" alkoi ilmestyä.

7. 1919 Kommunistinen Internationale perustettiin.

8. Kansainvälinen naistenpäivä.

12. 1917 Porvarillinen vallankumous alkoi Venäjällä.

12. 1940 Moskovan rauha solmittiin.

14. 1883 Karl Marx kuoli.

15—16. 1907 Ensimmäiset eduskuntavaalit.

18. 1871 Pariisin Kommuuni perustettiin.

18. 1936 Yrjö Sirola kuoli Moskovassa.

19. 1844 Minna Canth syntyi.

21—28. Maailman demokraattisen nuorison viikko.

22. 1946 Perustettiin Sosialistinen Yhtenäisyyspuolue (SYP)

28. 1868 Maksim Gorki syntyi.

31. 1940 Karjalais-Suomalainen Neuvostotasavalta muodostettiin.

SISÄLTÖ:

Vapaaksi pulatalouden puristuksesta 1

J. V. Stalinin vastaukset amerikkalaiselle lehtimiehelle 9

Kansojen rauhankongressin vetoomus 10

Aimo Aaltonen: Neuvostoliiton kommunistisen puolueen uusista säännöistä 13

Hilkka Yrjölä: Amerikan imperialismin tunkeutumistiet Suomeen 20

Klement Gottwald: Slanskyn johtaman valtionvastaisen salaisen keskuksen paljastamisesta ja murskaamisesta 28

Lars Junttila: SAK:n palkkapolitiikan turmiolliset seuraukset ... 34

TEORIAN KYSYMYKSIÄ

Eino Nevalainen: Työväenluokan ehdoton kurjistaminen kapitalistisen rationalisoinnin avulla 42

Antti Hyvönen: Luentoja Suomen työväenliikkeen historiasta, I ... 52

PROPAGANDA- JA AGITATIOTYÖN KYSYMYKSIÄ

Lauri Kantola: Kommunistisen agitatiotyön perusteita 66

Itseopiskeluohjelma T. Lehénin teoksesta "Kansa ja valtio" 70

KATSAUKSIA:

S. S-o: Sosialistisen rakennustyön läpimurto (J. V. Stalinin Teosten XII osan esittelyä) 75

Toimitus ja konttori: Helsinki, Kotkankatu 9. Puhelin: toimitussihteeri 493 204, konttori vaihde (Lehtitalo) 70 491, 779 214 (suora johto). Postisiirtotilin n:o 78 444.

Toimituskunta: Matti Janhunen (pää- ja vastaava toimittaja), Sulo Suvanto, Tuure Lehen, Heikki Kuusinen, Aili Mäkinen, Eino Nevalainen.

Tilaushinnat: kotimaassa 1/1 vsk. 600:—, 1/2 vsk. 300:—, 1/4 vsk. 150:—, Ruotsiin, Tanskaan, Norjaan ja Islantiin 1/1 vsk. 720:—, 1/2 vsk. 360:—, 1/4 vsk. 180:—, muualle ulkomaille 1/1 vsk. 900:—, 1/2 vsk. 450:—. Irtonumerot mk 60:—.

n. 100.000

suomalaista

TIKKA-

ompelukonetta

TIKKAA JO KODEISSA JA KOULUISSA.

TIKKA- koneita on viety 17 maahan, ja kaikkialla se on saavuttanut suosion uudenaikaisen koneistonsa, lujuutensa ja siroutensa ansiosta.

JATKUVA ILMAINEN HUOLTO — KONEEN JOKAISESTA OSASTA TAKUU — 400 EDUSTAJAA YMPÄRI MAAN. TIKKA-KONEITA MYÖS VÄHITTÄISMAKSULLA.

Oy Tikkamyynti Ab

Helsinki — Kaisaniemenkatu 5 — Puhelin 25 909